

Breheimen
nasjonalparkstyre

Møteinnkalling

Utvalg:	Breheimen nasjonalparkstyre
Møtested:	Loen, HOTEL ALEXANDRA
Dato:	08.03.2023
Tidspunkt:	10:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 3/23	Godkjenning av innkalling og sakliste - val av to medlemmar til å skrive under protokoll saman med styreleiar		
ST 4/23	Breheimen NP - Ny behandling av utsett sak frå juni 2022 (saksnr. 2019/8570-18) - Opprusting av solsidevegen Heimsetra-Grotåe i Lundadalen - Ola Moen		2019/8570
ST 5/23	Breheimen nasjonalpark - Glittervatnet - Oppføring av ny Glitterbue - Ny søknad - Skjåk allmenning		2022/10149
ST 6/23	Sak - Breheimen nasjonalpark - Gravdalsnosi - Oppsetting av basestasjon for radiomerking av beitedyr - Fortun beitelag		2023/2011
ST 7/23	Breheimen nasjonalparkstyre – 2023 – Prioritering av tiltaksmidlar og andre driftsmidlar		2022/11260
ST 8/23	Delegerte vedtak		
DS 1/23	Delegert vedtak - Honnsrøve NAT - 2022 - Dispensasjon - Motorferdsel i samband med fjerning av kadaver - Prosjektet "Berekraftig sameksistens med sau og jerv i utmark" v/Kari Hånsnar		2022/12267
DS 2/23	Delegert vedtak - Breheimen NP - dispensasjon - motorferdsel - 2023 - Transport av ved, proviant og båt - Ola Yttre		2022/8634
DS 3/23	Delegert vedtak - Breheimen NP - dispensasjon - motorferdsel - 2023 - snødekt mark - utplassering av garnkasse og båt i Søverdalen - Lars Kurt Haugen		2023/21
DS 4/23	Delegert vedtak - Høyrokampen NR - dispensasjon - motorferdsel - 2023 - snødekt mark - transport til Bøvertjønningen gbnr 155/1/113 - Odd Repp		2022/11326
DS 5/23	Delegert vedtak - Breheimen NP - dispensasjon - motorferdsel - 2023 - Sota sæter - Holåbreen - Lundadalen - Kjell Lundemo		2022/10247
DS 6/23	Delegert vedtak - Breheimen NP - dispensasjon - motorferdsel - 2023 - 2026 - motorbåt - Lundadalsvatnet - Odd Arve Rakstad		2022/12282
DS 7/23	Delegert vedtak - Breheimen NP - Dispensasjon - 2023-2026 - Transport av salt med snøskuter - Gregor Ingar Gjerdet		2023/1504
DS 8/23	Delegert vedtak - Breheimen NP - dispensasjon - motorferdsel - 2023 - fjerning av kadaver - Kari Hånsnar		2022/12267
DS 9/23	Delegert vedtak - Breheimen NP - 2023 - Motorisert transport for rydding av materialar langs Måråe - Sebb AS v/ Trond Jøingsli.		2022/11716

DS 10/23	Delegert vedtak - Breheimen NP - 2022 - Utplassering av kasse med turbok - Skjåk Turlag v/ Jarleif Ellingbø	2022/11697
DS 11/23	Delegert vedtak - Breheimen NP - 2023 - Transport østre Leirvatnet - Simon Eiesar og Åse Storbråten	2023/1031
ST 9/23	Eventuelt	

ST 3/23 Godkjenning av innkalling og sakliste - val av to medlemmar til å skrive under protokoll saman med styreleiar /

Arkivsaksnummer: 2019/8570-23

Saksbehandlar: Stein Magne Grevrusten

Dato: 01.03.2023

Utval	Utvalssak	Møtedato
Breheimen nasjonalparkstyre	4/23	08.03.2023

Breheimen NP - Ny behandling av utsett sak frå juni 2022 (saksnr. 2019/8570-18) - Opprusting av solsidevegen Heimsetra-Grotåe i Lundadalen - Ola Moen

Innstilling frå forvaltar

I styremøte den 8. mars 2023 har Breheimen nasjonalparkstyre vedteke å oppretthalde tidlegare vedtak om avslag på søknaden om oppføring av bru/klopp over Grotåe og Dalåe i Lundadalen. Vedtaket er gjort med heimel i § 3 pkt. 1.1 i verneforskrifta for Breheimen nasjonalpark. Sjølv om søkjar har gjort fleire positive tiltak for å endre den opphawelege søknaden, meiner nasjonalparkstyret at dette ikkje veg opp for dei negative effektane som tiltaket kan ha på naturgrunnlaget i området.

Klaga med alle saksdokument blir sendt til Miljødirektoratet for endeleg avgjerd, jf. forvaltningslova § 33 fjerde ledd.

--- slutt på innstilling ---

Dokument i saka

1. Uttale frå Skjåk sau og geit ved Susanne Ramstad Brenna, datert 25.10.2022,
2. Uttale frå Bruksrettslaget til Skjåk Almenning ved Randi Rust, datert 24.10.2022.
3. Uttale frå Magne Håvard Forberg, datert 07.10.2022.
4. Revidert søknad om oppføring av bru, datert 30.09.2022. Ola Moen.
5. Behandling av klage i nasjonalparkstyret på styremøte den 02.06.2022. Sak utsett i påvente av nye opplysningar (saksnr. 2019/8570-18).
6. Klage på vedtak om avslag, datert 26.04.2022. Ola Moen.

7. Avslag på søknad om oppføring av bru. Styresak 5/22. Styremøte Breheimen nasjonalparkstyre den 18.03.2022.
8. Uttale nr. 2 frå NVE, datert 01.02.2022.
9. Søkjar sine tilleggsopplysningar til NVE, datert den 17.11.2021.
10. Tilleggsopplysningar til den reviderte søknaden, datert den 17.11.2021.
11. Revidert søknad frå Ola Moen, datert 14.05.2021.
12. Liste over føreslegne tiltak langs eksisterande stig på sørsida av dalen, datert 10.06.2021.
13. Behandling av søknad i nasjonalparkstyret på styremøte den 12.12.2019. Sak utsett i påvente av fleire opplysningar (saksnr. 2019/8570-6).
14. Uttale nr. 1 frå NVE, datert 03.07.2019.
15. Uttale frå landbrukskontoret i Skjåk kommune datert 09.07.2019, motteke 28.10.2019.
16. Søknad om opprusting av veg og bygging av bru solsida Lundadalen frå Ola Moen på vegne av eigarlaget Heimraster, datert 14.10.2019.

Saksopplysningar

Tidlegare behandling av saka

Denne saka starta fyrste gongen i nasjonalparkstyret med ei behandling av fyrste søknaden den 12.12.2019. Saka vart den gongen utsett fordi nasjonalparkstyret trong fleire opplysningar i saka, samt at det skulle gjerast ei vurdering av ei eventuell opprusting av den eksisterande stigen på austsida av Skjøli. Etter at dette vart gjort behandla nasjonalparkstyret saka på nytt den 18.03.2022 og av slo søknaden om oppføringa av ny bru med bakgrunn i fleire moment. Søkjar klaga på avslaget innan tidsfristen og nasjonalparkstyret skulle behandle klaga den 02.06.2022. Nokre dagar før styremøtet skulle gjennomførast, tok søkjar kontakt med styreleiar og presenterte ny opplysningar i saka der dei hadde ønskje om å gjere endringar i søknaden/klaga. Resultatet av behandlinga i styremøtet vart at saka vart utsett nok ein gong for at søkjar skulle få koma med dei nye opplysningane. Søkjar fekk ei liste med krav frå styret over ting dei forventa med bakgrunn i dei nye opplysningane. Søkjar fekk også ein tidsfrist på å levere desse opplysningane. Fristen vart sett til 15. september 2022, men denne fristen vart seinare utvida til 1. oktober 2022 etter spørsmål frå søkjar. Det vart også gjennomført ei synfaring i Lundadalen med søkjar og delar av nasjonalparkstyret den 3. november 2022, og ei ny synfaring den 22. november 2022 der nokre til frå nasjonalparkstyret deltok. Formålet med synfaringane var å sjå på plassering av bru, klopper og stig. I protokollen og vedtaket frå siste styremøte står det følgjande:

Styreleiar orienterte om at tiltakshavar har teke kontakt rett før styremøtet og kom med fleire nye moment ang. bru, motorferdsel i forbindelse med tiltaket m.m. Styreleiar hadde eit ønskje om at nasjonalparkstyret skulle utsetje behandlinga av klaga slik at tiltakshavar fekk tid til å forberede dei nye innspela i saka. Forvaltar orienterte om klagesaka og styret diskuterte moglegheita for å utsetje saka.

Styreleiar kom med forslag om å utsetje saka og det vart avstemming om saka skulle utsetjast eller om saka skulle gå gjennom som innstilt av forvaltar.

Avstemminga vart slik:

Utsetje saka: Edel Kveen, Per-Gunnar Sveen, Rolv Enersvold og Birgit Bilstad.

Som innstilt av forvaltar: Mark Taylor.

Med 4 mot 1 stemme blir saka utsett.

Vedtak

I styremøte den 2. juni 2022 har Breheimen nasjonalparkstyre vedteke å utsetje behandlinga av Ola Moen sin klage i saka om oppføring av ny bru over Grotåe i Lundadalen. Bakgrunnen for utsetjinga er at søkjar/klagar har kome med nye opplysningar til Skjåk kommune sin styrerepresentant i forkant av styremøtet.

Med bakgrunn i dette forventar nasjonalparkstyret at søkjar/klagar kjem attende innan 15. september 2022 med utfyllande og detaljert informasjon om bl.a. følgande:

- Teikningar som viser utsjånad og dimensjonering av ny bru/klopp og brufundament over følgande elv/bekk: Grotåe, flaumløp øst for Grotåe og Dalåe. Eventuell nødvendig graving og oppfylling av masse i forbindelse med bruene skal beskrivast. Plassering av bruene skal kartfestast nøyaktig.
- Korleis all motorisert ferdsel skal gjennomførast i forbindelse med tiltaket. I dette ligg bl.a. transport av nødvendige maskiner, utstyr, materialar, betong m.m. i samband med alle dei tiltaka som er beskrive i søknaden, samt omfanget av tal turar. Dersom søkjar meiner at det er nødvendig med motorisert ferdsel på barmark skal det synleggjerast korleis dette skal gjennomførast med minst mogleg avtrykk. Søkjar må også beskrive korleis reparasjon av eventuelle køyreskader skal skje dersom dette oppstår.
- Korleis den 90 meter lange vegen som er beskrive i søknaden skal etablerast. Kva skal til for at denne er tilfredsstillande med tanke på at den skal vere framkommeleg for husdyr. Vegen skal også teiknast inn på kart slik at det vises godt kvar denne skal liggje i terrenget.
- Eventuelle gjerder som er nødvendige for tiltaket skal teiknast inn på kart.
- Søkjar/klagar må også vise korleis nye bruer tek høgde for NVE sine merknader i uttale med dato 01.02.2022.
- Eventuelt andre nødvendige tiltak som er relevante for saka.

Ny klage/søknad frå Ola Moen er lagt inn nedanfor:

Solsidevegen Heimsæter-Grotåa har fra uminnelige tider vært livsnerven for all virksomhet i Lundadalen. All transport av materialer til sætrer, hytter, naust og lignende har blitt fraktet på denne vegen. Denne retten skal vi ikke gi slipp på uten rettslige avgjørelser. Veien er i forbausende god stand, intakt. Bare mindre partier er tilvokst av småkratt. Denne veien har etter vår mening veldig stor bæreevne, siden den for det meste er anlagt på tørr grus og morenegrunn. Det finnes derfor ikke avtrykk etter motorisert ferdsel. Forpakter har en annen oppfatning, men dette må være bevis for det. Veien ble for øvrig sist utbedret på 80-tallet.

Nå er det på tide at nasjonalparkstyret foretar en grundig befaring på solsida også. Det er ikke rett at vår skjebne angående solsidevegen bare skal omtales negativt i saksprosedyrene. Det stilles spørsmål ved at styret og tillater at denne veien bare skal befares av nasjonalparkforvaltere og statens naturoppsyn, som fra første dag har motarbeidet og laget meningsløse problemer for denne vegen. Her må nasjonalparkleder ordne opp.

I vår søknad ble det advart mot den vanskelige Ersbakken. I sommer skjedde det igjen; Lars Olav Lund mistet ei drektig kvige i Ersbakkene. Dette er en veldig bratt bakke som stigen går igjennom med tett vegetasjon på begge sider, samt at stigen veldig smal og lang. På utsida er det rett på elva og partier med sva. Kua måtte avlives på kanten fordi den var skadet. Den datt da ned i fossen og forsvant i elva. Hell i uhellet var at hele flokken ikke forsvant i elva. Forpakters trappetrinnprosjekt her vil aldri løse dette problemet. Å gå uten utenom bakken blir flere hundre meter med ny veg, som beskrevet i tidligere søknad.

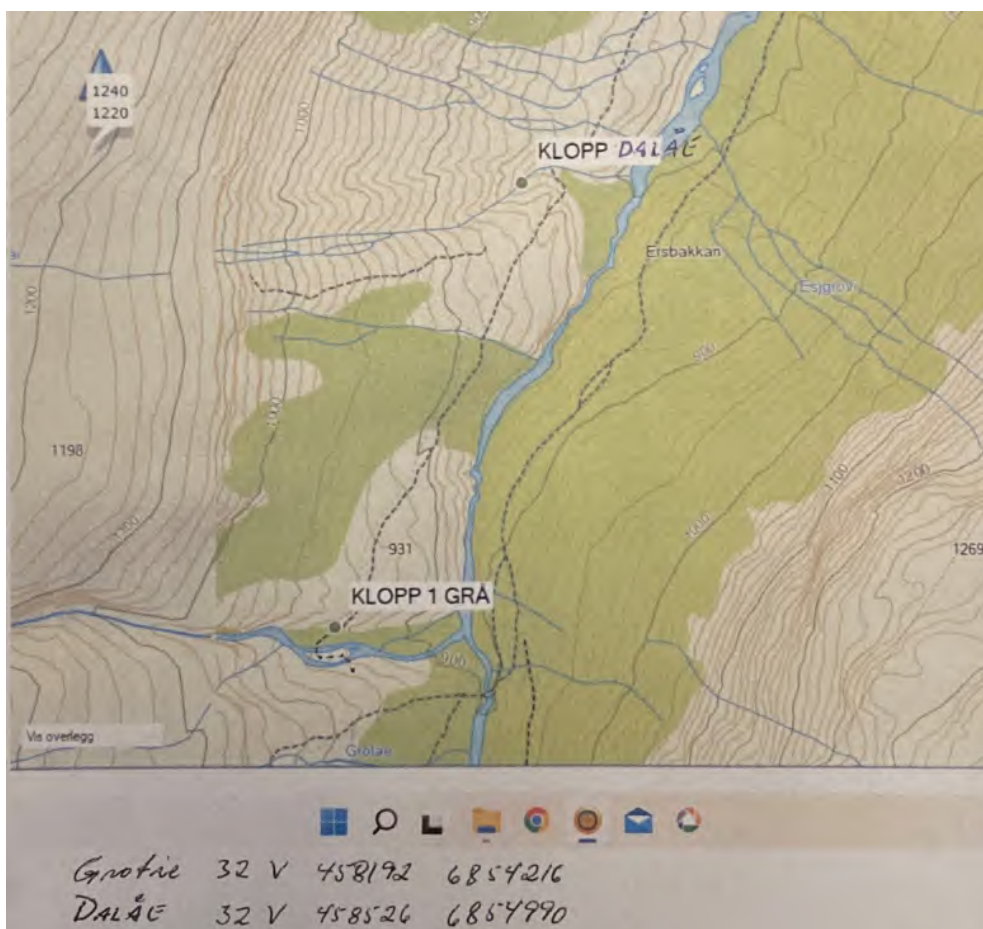
Viser til forskrift for verneplan for Breheimen nasjonalpark, §2: ta vare på villreinstamma og ta vare på kulturminner. Her kan forvaltningsstyremakta gi løyve til bygging av bruer og klopper, jf. §3 1.3 c). Jf. §3, 4.1 og 4.2 om kulturminner så skal disse vernes mot skade og ødeleggelser, og forvaltningsstyremakta har løyve til istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminne.

- 1) Vedlagte tegninger, skisser, foto av ny bru over Grotåa, overløpsklopp til Grotåa og klopp over Dalåa. Fundamentene over hovedløpet blir støpt på fast fjell som blir boltet ned i fjellet. Gravearbeid for fundament gjøres for hånd. Fundamentene til kloppbru overløp blir muret med stein på stedet. Har valgt stor bredde på brua, med sikkert anlegg på begge sider. Fundament over kloppbru Dalåa, blir det utgravd fundament med steinmuring. Dette utføres med håndredskap, bare for å få god anslagsflate, bæreevne for fundamentet. Dette er på vestsida. På østsida har vi tenkt å støpe fundament fast til fjellet, men nedstøpte bolter. Tilbakefylling av masse krafes og spredes for hånd.
- 2) Frakt av bru (13 m) vil bli utført med helikopter. Samme type som Yste Lundadalsbru over Skjøla, som alle kjenner type og utseende på. Frakt av overløpsklopp til Grotåa blir og utført med helikopter. Frakt av klopp til Dalåa blir utført med snøskuter fra Heimsætra: 4 turer. Frakt av materialer, jern, sement, sant, agregat, bormaskin og lignende til brukarene over Grotåa vil bli kjørt med snøskuter: 4 turer. Har ikke behov for barmarkkjøring.
- 3) Stien fra overløpsklopp og ned til brua over Grotåa er i god stand, siden størsteparten av strekningen er inntakt og er i bruk av dyr allerede. Vedlagte foto beviser det. Bare den nederste delen ned fra platået mot brua (ca 20 m) trengs å ryddes for kvist og kratt. Dette er lett håndarbeid uten bruk av maskiner.
- 4) Gjerder: 10 m på hver side fra brukaret på vestsiden, fangarmer for driving av dyr.
- 5) Angående merknader til NVE så har vi tatt høyde for det med å bygge en bro som er dobbelt så lang som i forrige søknad – hele på 13 meter. Med det blir det ingen fundamenter eller graving i kanten av Grotå. Ved å velge ei så lang bru så fant vi også fast fjell (ikke løs masser). Altså blir det noe fast fjell til å støpe fundament på. Grotåa er ingen skot elv, som forpakter påstår. Han bør lese seg opp i boka «Vatnet» av Georg Kummen. Der står det på side 210 om skotgrøv i Skjåk. Vedlagte foto av stor grov bjørkeskog beviser det. Se ellers på foto av Dalåa og en kan spørre seg om en liten klopp med høye kanter kan forårsake flom?

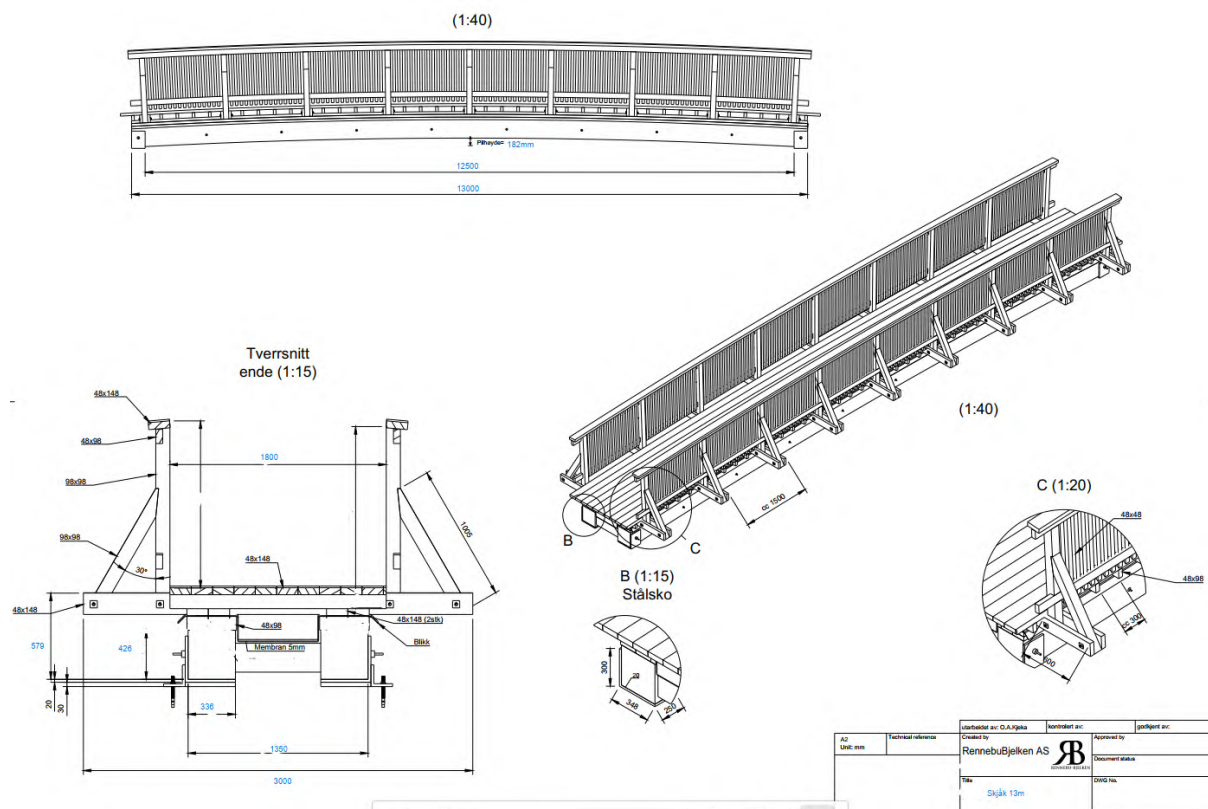
Dei mest relevante bileta frå søknaden ligg nedanfor. Dei andre bileta/karta ligg i vedlegget.

Bilete av bru.

Kart over plassering av klopp Dalåe og overløpsbekk Grotåe.

Teikningar av bru over Grotåe.

Heimelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 1. februar 2011 delegert forvaltningsmynde for Breheimen nasjonalpark til Breheimen nasjonalparkstyre. Dette er gjort med medhald i naturmangfaldlova § 62.

Verneformål – verneforskrift

Føremålet med Breheimen nasjonalpark er å ta vare på eit stort, samanhengande og villmarksprega naturområde som inneheld særeigne, representative økosystem og landskap utan tyngre inngrep. Vidare er føremålet med nasjonalparken m.a. å ta vare på eit høg fjellsøkosystem med eit eigenarta og variert biologisk mangfald, ta vare på leveområde til villreinstammen i Reinheimen-Breheimen villreinområde, vegetasjon og landskap, og å ta vare på kulturminne. Ålmenta skal ha høve til uforstyrra oppleving av naturen gjennom utøving av naturvenleg og enkelt friluftsliv med lita grad av teknisk tilrettelegging.

Etter verneforskrift for Breheimen nasjonalpark er all bygging og oppføring av installasjonar forbode i nasjonalparken (jf. § 3 pkt. 1.1), med unntak gjeve i § 3 pkt. 1.2 og 1.3. Forvaltningsmyndigheita kan bl.a. gje løyve til bl.a.:

- *bygging av bruer og legging av klopper* (§ 3 pkt. 1,3 bokstav c i verneforskrift for Breheimen nasjonalpark).

Forvaltningsplan

I forvaltningsplanen for verneområda i Breheimen står det blant anna at hovudregelen ved flytting, ombygging eller oppsetting av nye bruer og klopper er det krav om løyve etter søknad, medan eksisterande bruer kan haldast ved like utan å søkje om løyve. Oppattbygging (t.d. etter naturskade) krev løyve.

I forvaltningsplanen står det også at etter søknad til forvaltingsmyndigheita kan det vere aktuelt å gje løyve til oppsetjing av nye bruer i beitesamanheng i nasjonalparken og særleg i landskapsvernområda. Det vil bli lagt vekt på om det har vore bru ein stad før, t.d. gamle brukar eller steinmurar for feste av bruene. Ved handsaming av slike søknader kan det setjast vilkår slik det er nemnt i kap. 3.2.1.

I kapittel 3.2.1. står det bl.a.:

Løyve til oppsetting av nye bruer og klopper kan bli gjeve etter søknad når det ligg føre eit dokumentert behov som ikkje på rimeleg måte kan bli dekt av andre eksisterande anlegg, og når tiltaket ikkje kjem i strid med verneføremålet. Det blir lagt vekt på om brua er til nytte for stig- og skiløypenettet eller om den kan føre til ferdsel på stader der det ikkje er ønskjeleg. Opphavleg storleik og utforming på bruer og klopper skal til vanleg vere som før og det må skal nyttast naturvenlege materialar. Elles gjeld dei generelle retningslinene som er gjevne innleiingsvis i kap. 3.2 i forvaltningsplanen. Ved handsaming av søknader kan det bli sett vilkår om plassering, storleik, utforming, farge, opprydding, eigar og ansvarleg for vedlikehald osv. Det må også føreligge godkjenning frå grunneigar.

Naturmangfaldlova

Omsynet til verneverdiane i området blir vurdert særleg i forhold til landskap, dyreliv og friluftsliv, jf. verneforskrifta § 2 og naturmangfaldlova §§ 1(Føremål), 4 og 5 (forvaltingsmål for naturtypar, økosystem og artar), samt § 7 (prinsipp for å ta offentleg avgjerd), jf. § § 8-12 (kunnskapsgrunnlaget og miljørettslege prinsipp).

Vurdering

Bakgrunnen for saka er at beitebrukarane i Lundadalen meiner at eksisterande stig på austsida av Skjøli er ei utfordring når beitedyr skal innover Lundadalen. I søknadene er det poengtert at strekninga mellom dei to bruene er utfordrande med tanke på at det er bratt ned i ei strid elv og at det på nokre plassar er smalt og steinete. Det er i fyrste søknaden halde fram at det er areal med beiteverdiar mellom Dalåe og Grotåe som vil bli tilgjengeleg dersom det kan byggjast to nye bruer her. Beitebrukarane har tidlegare også fått ei uttale frå landbrukskontoret i Lom og Skjåk som bekreftar søkjar sine tankar rundt dette. I denne omgangen har søkjar også fått uttale/støtte for prosjektet frå Magne Håvard Forberg, Skjåk sau og geit og Bruksrettslaget til Skjåk Almenning. Dei tre uttalane støtter søkjaren i denne saka og peikar på utfordringane i dette området. Uttalane ligg vedlagt i vedlegget og nasjonalparkforvaltar oppfordrar til å lese gjennom desse.

Med bakgrunn i at nasjonalparkstyret utsette behandlinga av tidlegare innsendte klage, har søkjar sin gjennomgang av klaga og tidlegare søknad resultert i fleire endringar. Søkjar har gått vekk frå brumodellen som var presentert i førre søknaden og vil nå lage ei lengre bru i tre. Denne brua er lik dei to andre bruene i området som vart oppført i 2019 etter haustflaumen året før. Lengda på brua er auka slik at brua ligg an på fast fjell/stein på både sider av elva. Det er derfor ikkje nødvendig med tiltak i sjølv elveløpet med tanke på støyping av brufundament nå. Mindre brufundament blir støypt oppe på fjell på både sider av elva (sjå teikningar i vedlegget).

I den reviderte klaga/søknaden er det også gått vekk frå all motorisert ferdsel på barmark. Med den nye brua er det ikkje nødvendig med bruk av gravemaskin og søkjar skriv at alt nødvendig gravearbeid vil bli gjort for hand med handreiskap. Det er lagt opp til at brua over Grotåe og klopp over overløpsbekk i Grotåe skal flygast inn med helikopter (det er ikkje skrive noko definert tal på turar med helikopter). Klopp over Dalåe skal transporterast med snøskuter og det er behov for 4 turar til dette arbeidet. Utover dette blir det beskrive at det er nødvendig med 4 ekstra turar med snøskuter for å transportere sement, reiskap og andre materialar til Grotåe og Dalåe.

I følgje søknaden skal det ikkje gjerast andre tiltak enn rydding av kvist og liknande for å få til ein ok veg mellom overløpsbekken i Grotåe og sjølv Grotåe. I tillegg er det skissert at det er nødvendig med 10 meter med gjerde på kvar side av brukaret på vestsida av Grotåe.

I nasjonalparkstyret sin kravliste for kva som skulle synleggjerast i ein revidert søknad står det i det nest siste kulepunktet at: «*Søkjar/klagar må også vise korleis nye bruer tek høgde for NVE sine merknader i uttale med dato 01.02.2022*». Til dette skriv søkjar at han har teke høgde for NVE sine merknadar ved å byggje ei bru som er dobbelt så lang som i den førre søknaden. Det står også at med denne løysninga blir det ingen fundamenter eller graving i kanten av Grotåe og brua blir ståande på fast fjell.

Søkjar har også andre betraktningar som ikkje blir kommentert her, men som kan lesast i søknaden lenger opp i saka her eller i vedlegget.

I følgje nasjonalparkstyrets vedtekter skal styret forvalte verneområda i samsvar med internasjonale forpliktingar, naturmangfaldlova og verneforskriftene for det enkelte verneområde. Styret har eit felles ansvar for ein heilskapleg forvaltning av verneområda der ivaretaking av verneverdiane og verneformålet er hovudoppgåva. Føremålet med å opprette Breheimen nasjonalpark var å ta vare på eit stort og villmarksprega naturområde som inneheld særeigne økosystem og landskap utan mange tunge inngrep i eit langsiktig tidsperspektiv. Det overordna målet med forvaltninga av Breheimen nasjonalpark er å sikre verneføremålet og verneverdiane mot uønskte inngrep og aktivitetar.

I verneforskrifta og forvaltningsplanen for Breheimen nasjonalpark står det at løyve til oppsetting av nye bruer og klopper kan bli gjeve etter søknad når det ligg føre eit dokumentert behov som ikkje på rimeleg måte kan dekkast av andre eksisterande anlegg, og når tiltaket ikkje kjem i strid med verneføremålet. Det blir presisert at denne bestemminga i verneforskrifta er ein kan-bestemming, og det er ikkje nokon automatikk i at det blir gjeve løyve etter denne paragrafen.

Nasjonalparkforvaltar meiner at søkjar har teke inn over seg mykje av det som tidlegare er påpeika som problematisk i samband med dette tiltaket. Slik sett ser planen for tiltaket mykje

betre ut nå enn i tidlegare søknad. Det er nå teke høgde for å gjere minst mogleg inngrep i samband med oppføring av bru og klopper. Ein har også gått vekk frå uttak av sand til støyping og motorisert ferdsel på barmark i nasjonalparken.

Det har vore gjennomført fleire synfaringar i denne saka, men gjennom synfaringa i november i 2022 fekk ein sjå området mellom overløpsbekken ved Grotåe og sjølve hovudelva Grotåe. I tidlegare søknad vart det på dette arealet beskrive «rydding av en 90 meter lang veg». Arealet her er forma som ein rygg mellom dei omtala elveløpa, og det meste av ryggen er opent terreng med lite vegetasjon. Den delen av ryggen som er lengst ned har noko meir vegetasjon. Denne delen er også veldig bratt ned mot eit flatare areal som leidar ut til der hovudbrua over Grotåe er tenkt plassert. Det flatare arealet mellom den bratte bakken og der hovudbrua over Grotåe er tenkt plassert er nokså steinete og «uryddig» med bjørketre. Ein ser også at dette flatare området er flaumutsett. Med bakgrunn i dei problema som er beskrive for framkommelegheita for beitedyr langs den eksisterande stigen på søraustsida av Skjøli, er det knytt usikkerheit til om det er berre vegetasjon som må ryddast for at beitedyr skal kome fram langs den eventuelle nye traseen her.

Nasjonalparkforvaltar meiner at det framleis er viktig å peike på NVE sin generelle vurdering (01.02.2022) om at dette er eit aktsamheitsområde for jord- og flaumskred. NVE meiner bl.a. at vassføring og massetransport ved flaum vil kunne påverke eventuelle konstruksjonar, og det er uheldig dersom bruene utgjør ein fare i vassdraget ved flaumar.

Som nemnt i tidlegare saksframlegg i denne saka, kan naturmiljø og dyre- og planteliv bli påverka negativt gjennom menneskeleg ferdsel. I deler av året kan ferdsel i og utanfor stiger/løyper føre til uheldige forstyrningar for eksempelvis sårbare fuglar. I dette området ligg det hekkeplassar som krev ekstra omtanke, og forstyrring vil vere ekstra uheldig i perioden for ruging og når artene har små ungar. I sårbarheitsvurdering frå 2018, gjennomført av Kistefos Skogtjenester AS, er det skreive at lokalitetane er robuste pr. nå, men vurderinga peikar også på at det er viktig å unngå nye anlegg/merking av nye stigar, eller tilrettelegging for auka ferdsel innover i dette tronge dalføret.

Nasjonalparkforvaltar har innhenta ei uttale frå Kistefos Skogtjenester AS, spesielt med tanke på denne saka. Delar av uttala er unnateke offentlegheita men det som kan delast offentleg er beskrive her: Etter at sårbarheitsvurderinga vart gjort i 2018 kom det ein rapport frå Multiconsult (2018), som er skrive på oppdrag frå Statnett. Rapporten «*Anbefalte hensynssoner for sårbare arter av fugl*» er tilgjengeleg på nettet. Her blir det lista opp minimumsavstandar og buffersoner for fuglearter som er sårbare for forstyrningar i hekkeperioden. Hekkeplassane som ligg her er godt innanfor sona for sårbarheit ved menneskeleg ferdsel i området. I Kistefos Skogtjenester AS sitt notat frå 2022 «*Hensynssoner for sårbare fuglearter i Innlandet*» er perioden for sårbarheit utvida frå 1. februar – 1. august. Det er påpeika at både desse rapportane er fagleg forankra i eksisterande litteratur og rapportar på dette feltet, samt supplerande informasjon innhenta frå ornitologiske fagmiljø i Noreg.

I uttala skriv Kistefos Skogtjenester AS at dei nye bruplanane i Lundadalen ikkje er i tråd med anbefalingane for arten. Det står vidare at ein antek at det er liten ferdsel på snøføre i dette området på etterm vinteren/våren, og at stigane er lite trafikkert fram mot midten av juni månad. De fleste av desse artane har tidleg hekkestart, og får ofte ungar på vingane i månadsskiftet juni/juli, noko ein ser er tilfelle på denne lokaliteten. Men i enkelte år med sein snøsmelting i fjellet er det eksempel på at arten ikkje får ut ungane før langt ut i juli månad.

Vidare skriv Kistefos Skogtjenester AS at bruene ligg godt innanfor sårbarheitssona for arten og arten er representert i området i seinare tid. Når ein ser på rapportane som er nemnt tidlegare er det såleis bekymringsfullt å etablere nye bruer i dette området, særleg fordi ein må rekne med auka trafikk i området etter ei slik tilrettelegging. Trafikken vil i større grad enn tidlegare fordele seg på to tydelege råk innover dalen på kvar sin side av elva. Av omsyn til arten er det eit stort ønskje om å kanalisere ferdseilen mest mogleg. I følgje Kistefos Skogtjenester AS blir da råket på søraustsida av dalen å anbefale.

Nasjonalparkforvaltar er einig med Kistefos Skogtjenester AS og meiner, som tidlegare, at bygging av nye bruer her vil kunne endre ferdselsmønsteret ved at fleire vil nytte dei nye bruene og det blir ferdsel på både sidene av Skjøli. Nasjonalparkforvaltar antek at «DNT-turisten», som ikkje er godt kjent i området, vil bruke den eksisterande stigen på søraustsida av Skjøli der DNT-stigen går i dag. Lokalbefolkninga vil nok i større grad bruke dei nye bruene når dette blir kjent, fordi dette er ein meir direkte veg når ein skal innover Lundadalen eller opp i høgjellet nord for Lundadalen. Dette kan på sikt vere uheldig med tanke på auka ferdsel ved dei sårbare lokalitetane.

I samband med ei behovsvurdering meiner nasjonalparkforvaltar framleis at eksisterande stig på søraustsida av Skjøli kan nyttast for beitedyr som skal innover Lundadalen på samarbeite i framtida også. Eksisterande stig blir i dag brukt av både storfe og småfe som skal innover Lundadalen på beite, og stigen har fungert slik i mange tiår attende i tid. I 2022 var det ei ulykke med ei ku som skada seg og måtte avlivast i området ved Ersbakkan. Slike episodar er sjølvsagt ikkje bra, men samtidig er det rundt Breheimen fleire plassar der det er enda meir utfordrande veg til fjells for beitedyra enn i Lundadalen. Eksempelvis er det i Mørkridsdalen mange utfordrande plassar for beitedyra. Her har forvaltninga og beiteinteressene gått saman om å legge til rette for at stigen skal bli betre og tryggare for beitedyra. Nasjonalparkforvaltar har forståing for delar av søkjar sine argument og ser at det er fleire punkt langs den eksisterande stigen Lundadalen som kan opplevast som utsette for beitedyr slik stigen er i dag. Derfor har forvaltninga også vore på tilbodssida for å sjå på moglegheitene om det kan gjerast tiltak her, som er med på å gjere den eksisterande stigen betre på dei punkta som beitenæringa peikar på. Dette er tidlegare avvist av søkjar. Nasjonalparkforvaltar meiner framleis at dette kan gjera den eksisterande stigen betre enn det den er i dag, men det er sjølvsagt opp til grunneigar og søkjar om det er interesse for å prøve noko slik. Det er ønskjeleg at verneområda i Breheimen skal bli nytta som ein ressurs i landbruket innanfor rammene av verneformålet. Beiting og landbruk er ikkje nemnt som ein del av verneformålet i Breheimen nasjonalpark, men beiting er tillate og skal kunne gå føre seg som tidlegare.

Etter ei samla vurdering av momenta ovanfor der det er gjort avveging av behovet for nye bruer, påverknadene på naturen i området og sårbarheit for artar knytt til ein mogleg endra ferdsel, tilrår nasjonalparkforvaltar at *føre-var-prinsippet* blir lagt til grunn i saka, og at tiltak som er søkt om blir avsele med heimel i § 3 pkt. 1.1 i verneforskrifta for Breheimen nasjonalpark (§ 9). Sjølv om det er gjort fleire gode og positive tiltak for å endre den opphavslege søknaden, meiner nasjonalparkforvaltaren at dette ikkje veg opp for dei negative effektane som tiltaket kan ha på naturgrunnlaget i området. Det blir lagt til grunn at tiltaket strider mot føringane i forvaltningsplanen for Breheimen nasjonalpark. I nasjonalparkar skal det ikkje skje varig påverknad av naturmiljø, med mindre dette er ein forutsetning for å ivareta verneformålet. Tiltaket er vurdert til å kunne påverke verneverdiane

og verneformålet på ein negativ måte. Med bakgrunn i dette vil ikkje dei andre miljørettslege prinsippa i naturmangfaldlova bli vurdert i saka.

Ola R. Moen
Lundavegen 219
2690 Skjåk

Sak – Breheimen NP – 2022 – Klage på vedtak ang. bru i Lundadalen

Solsidevegen Heimsæter-Grotåa har fra uminnelige tider vært livsnerven for all virksomhet i Lundadalen. All transport av materialer til sætrer, hytter, naust og lignende har blitt fraktet på denne veien. Denne retten skal vi ikke gi slipp på uten rettslige avgjørelser. Veien er i forbausende god stand, intakt. Bare mindre partier er tilvokst av småkratt. Denne veien har etter vår mening veldig stor bæreevne, siden den for det meste er anlagt på tørr grus og morenegrunn. Det finnes derfor ikke avtrykk etter motorisert ferdsel. Forpakter har en annen oppfatning, men dette må være bevis for det. Veien ble for øvrig sist utbedret på 80-tallet.

Nå er det på tide at nasjonalparkstyret foretar en grundig befaringsrunde på solsida også. Det er ikke rett at vår skjebne angående solsidevegen bare skal omtales negativt i saksprosedyrene. Det stilles spørsmål ved at styret og tillater at denne veien bare skal befares av nasjonalparkforvaltere og statens naturoppsyn, som fra første dag har motarbeidet og laget meningsløse problemer for denne veien. Her må nasjonalparkleder ordne opp.

I vår søknad ble det advart mot den vanskelige Ersbakken. I sommer skjedde det igjen; Lars Olav Lund mistet ei drektig kvige i Ersbakkene. Dette er en veldig bratt bakke som stigen går igjennom med tett vegetasjon på begge sider, samt at stigen veldig smal og lang. På utsida er det rett på elva og partier med sva. Kua måtte avlives på kanten fordi den var skadet. Den datt da ned i fossen og forsvant i elva. Hell i uhellet var at hele flokken ikke forsvant i elva. Forpakters trappetrinnprosjekt her vil aldri løse dette problemet. Å gå uten utenom bakken blir flere hundre meter med ny veg, som beskrevet i tidligere søknad.

Viser til forskrift for verneplan for Breheimen nasjonalpark, §2: ta vare på villreinstamma og ta vare på kulturminner. Her kan forvaltningsstyremakta gi løyve til bygging av bruer og klopper, jf. §3 1.3 c). Jf. §3, 4.1 og 4.2 om kulturminner så skal disse vernes mot skade og ødeleggelser, og forvaltningsstyremakta har løyve til istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminne.

- 1) Vedlagte tegninger, skisser, foto av ny bru over Grotåa, overløpsklopp til Grotåa og klopp over Dalåa. Fundamentene over hovedløpet blir støpt på fast fjell som blir boltet ned i fjellet. Gravearbeid for fundament gjøres for hånd. Fundamentene til kloppbru overløp blir muret med stein på stedet. Har valgt stor bredde på brua, med sikkert anlegg på begge sider. Fundament over kloppbru Dalåa, blir det utgravd fundament med steinmuring. Dette utføres med håndredskap, bare for å få god anslagsflate, bæreevne for fundamentet. Dette er på vestsida. På østsida har vi tenkt å støpe fundament fast til fjellet, men nedstøpte bolter. Tilbakefylling av masse krafses og spredes for hånd.
- 2) Frakt av bru (13 m) vil bli utført med helikopter. Samme type som Yste Lundadalsbru over Skjøla, som alle kjenner type og utseende på. Frakt av overløpsklopp til Grotåa blir og utført

med helikopter. Frakt av klopp til Dalåa blir utført med snøskuter fra Heimsætra: 4 turer. Frakt av materialer, jern, sement, sant, agregat, bormaskin og lignende til brukarene over Grotåa vil bli kjørt med snøskuter: 4 turer. Har ikke behov for barmarkkjøring.

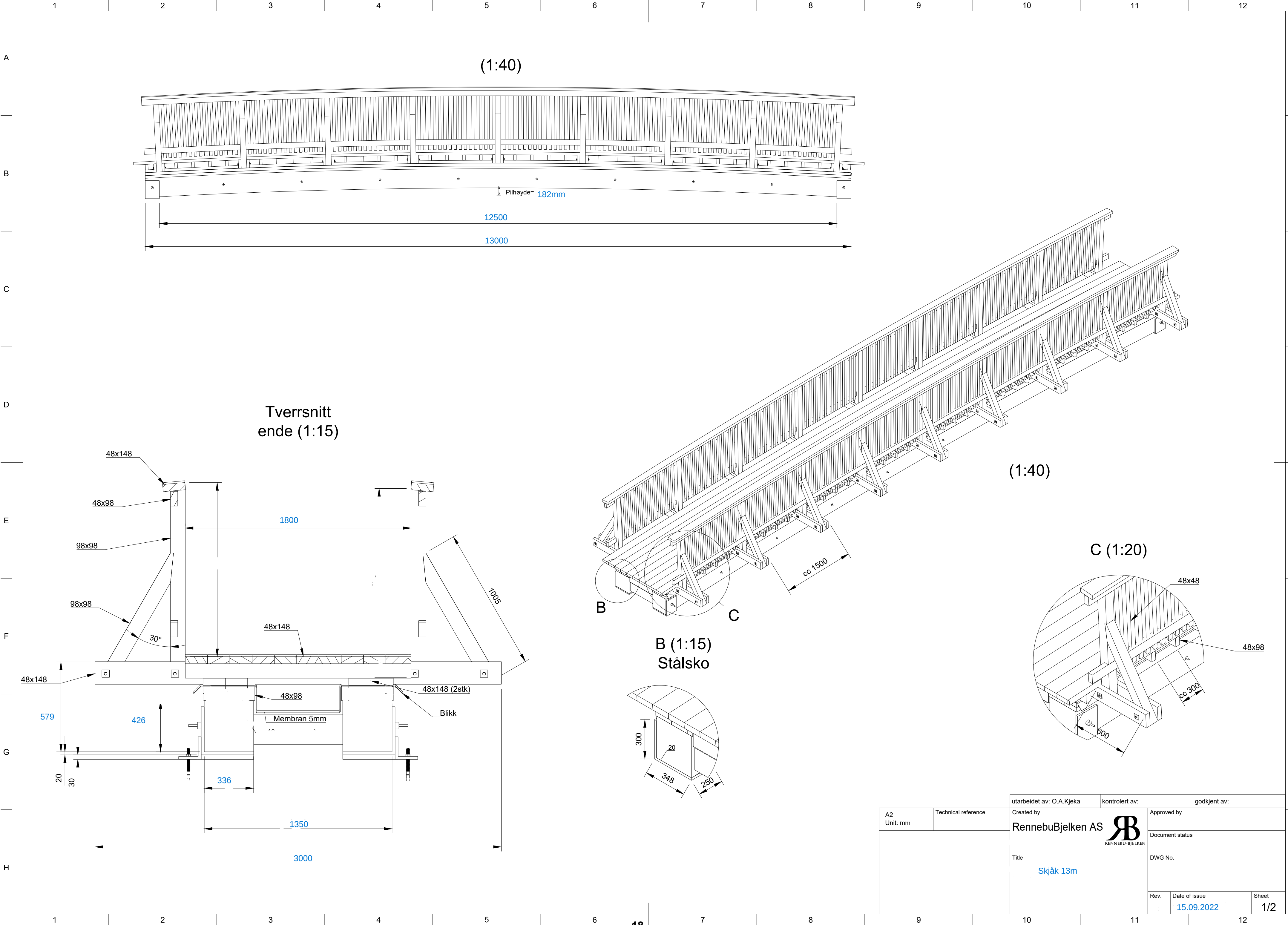
- 3) Stien fra overløpklopp og ned til brua over Grotåa er i god stand, siden størsteparten av strekningen er inntakt og er i bruk av dyr allerede. Vedlagte foto beviser det. Bare den nederste delen ned fra platået mot brua (ca 20 m) trengs å ryddes for kvist og kratt. Dette er lett håndarbeid uten bruk av maskiner.
- 4) Gjerder: 10 m på hver side fra brukaret på vestsiden, fangarmer for driving av dyr.
- 5) Angående merknader til NVE så har vi tatt høyde for det med å bygge en bro som er dobbelt så lang som i forrige søknad – hele på 13 meter. Med det blir det ingen fundamenter eller graving i kanten av Grotå. Ved å velge ei så lang bru så fant vi også fast fjell (ikke løs masser). Altså blir det noe fast fjell til å støpe fundament på. Grotåa er ingen skot elv, som forpakter påstår. Han bør lese seg opp i boka «Vatnet» av Georg Kummen. Der står det på side 210 om skotgrøv i Skjåk. Vedlagte foto av stor grov bjørkeskog beviser det. Se ellers på foto av Dalåa og en kan spørre seg om en liten klopp med høye kanter kan forårsake flom?

For eigerlaget Heimraster,

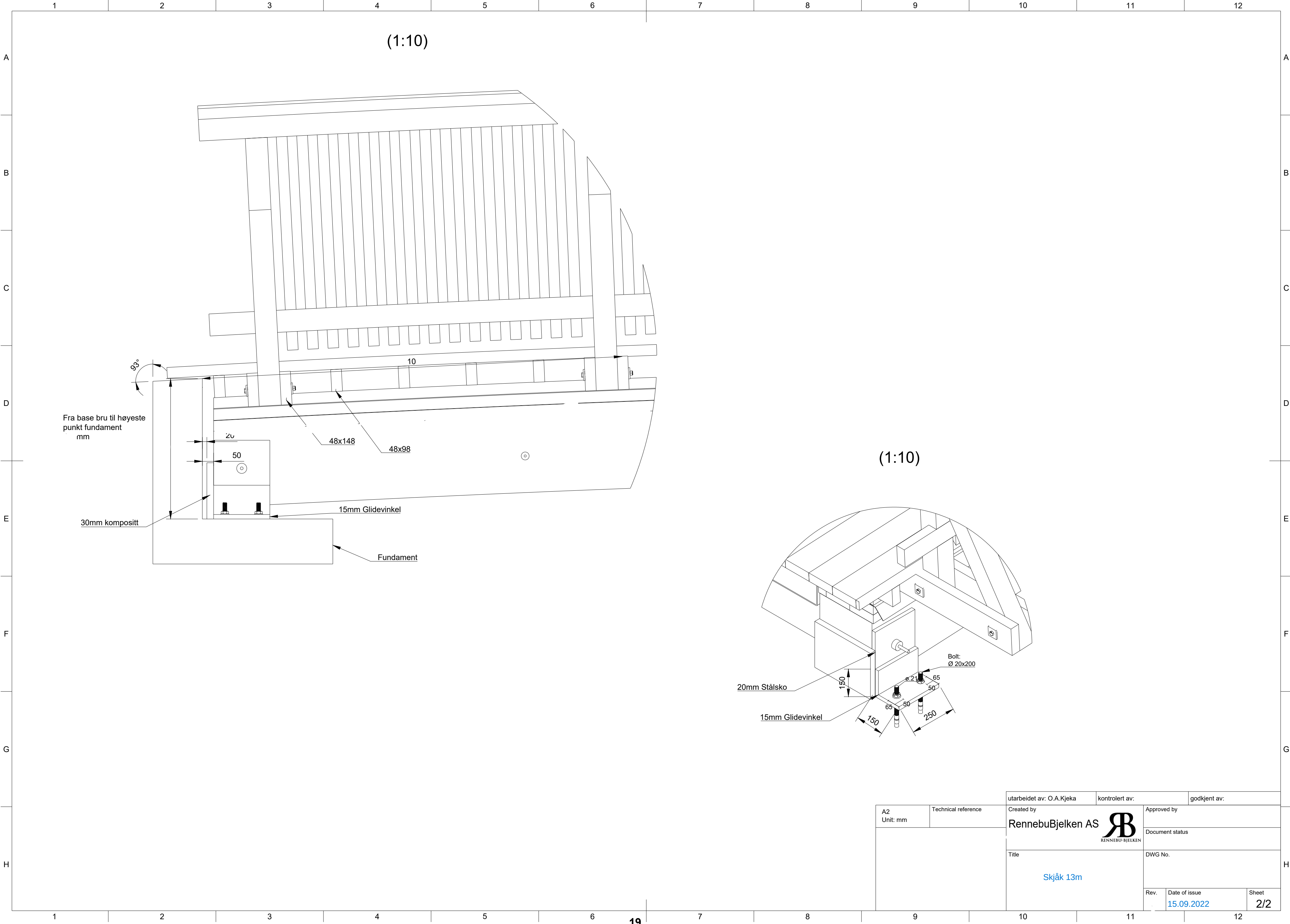
Ola Moen

Se vedlegg i e-post.

Uttalelse fra Skjåk beite og sankarlag blir ettersendt.

A2		Technical reference		utarbeidet av: O.A.Kjeka		kontrollert av:		godkjent av:	
Unit: mm				Created by		Approved by			
				RennebuBjelken AS		Document status			
				Title		DWG No.			
				Skjåk 13m		Rev.		Date of issue	
								15.09.2022	
								Sheet	
								1/2	

(1:10)

(1:10)

Fra base bru til høyeste punkt fundament mm

20

50

48x148

48x98

10

15mm Glidevinkel

30mm kompositt

Fundament

20mm Stålsko

15mm Glidevinkel

Bolt: Ø 20x200

A2
Unit: mm

Technical reference

utarbeidet av: O.A.Kjeka

kontrollert av:

godkjent av:

Created by

RennebuBjelken AS

Approved by

Document status

Title

Skjåk 13m

DWG No.

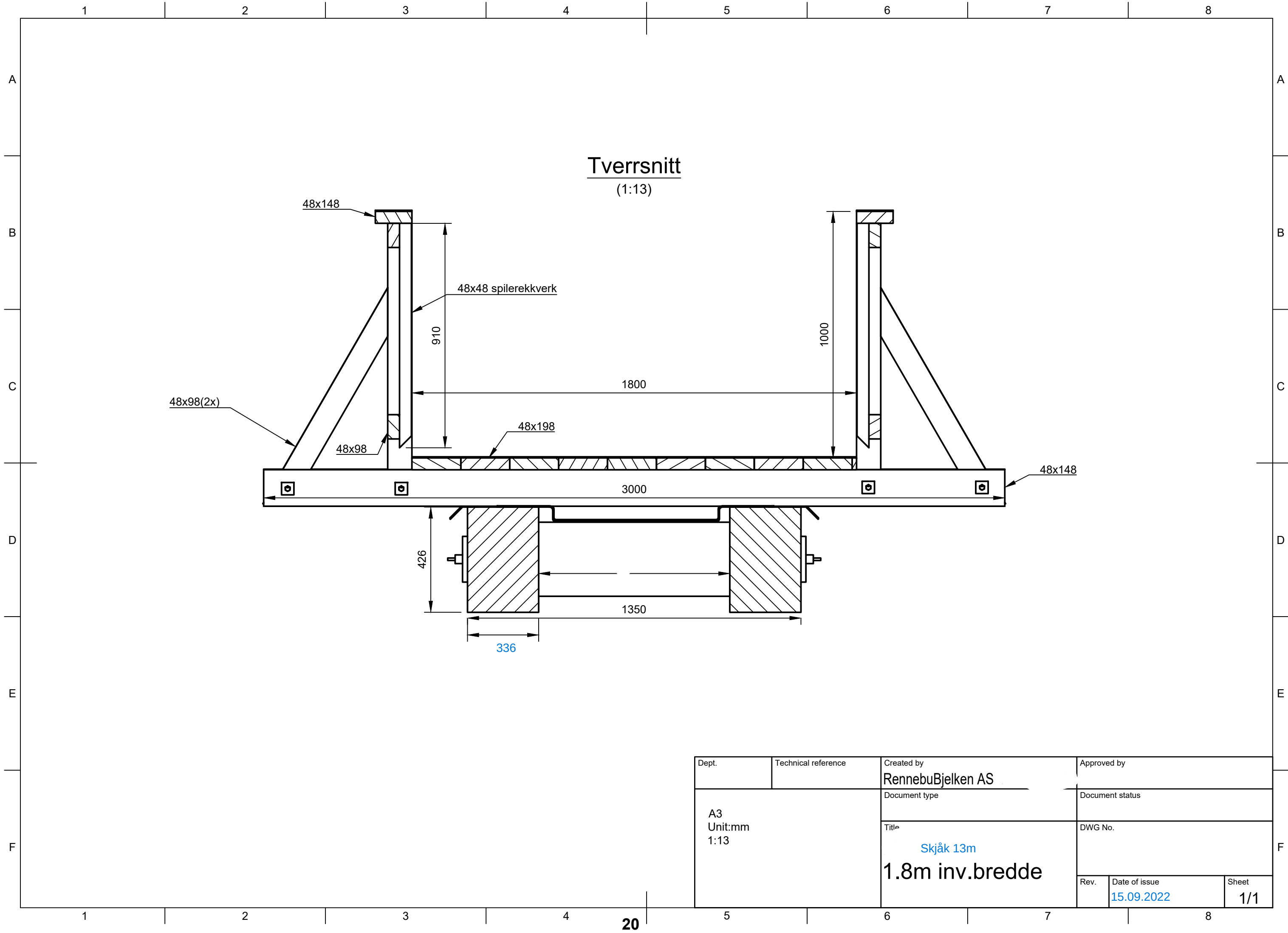
Rev.

Date of issue

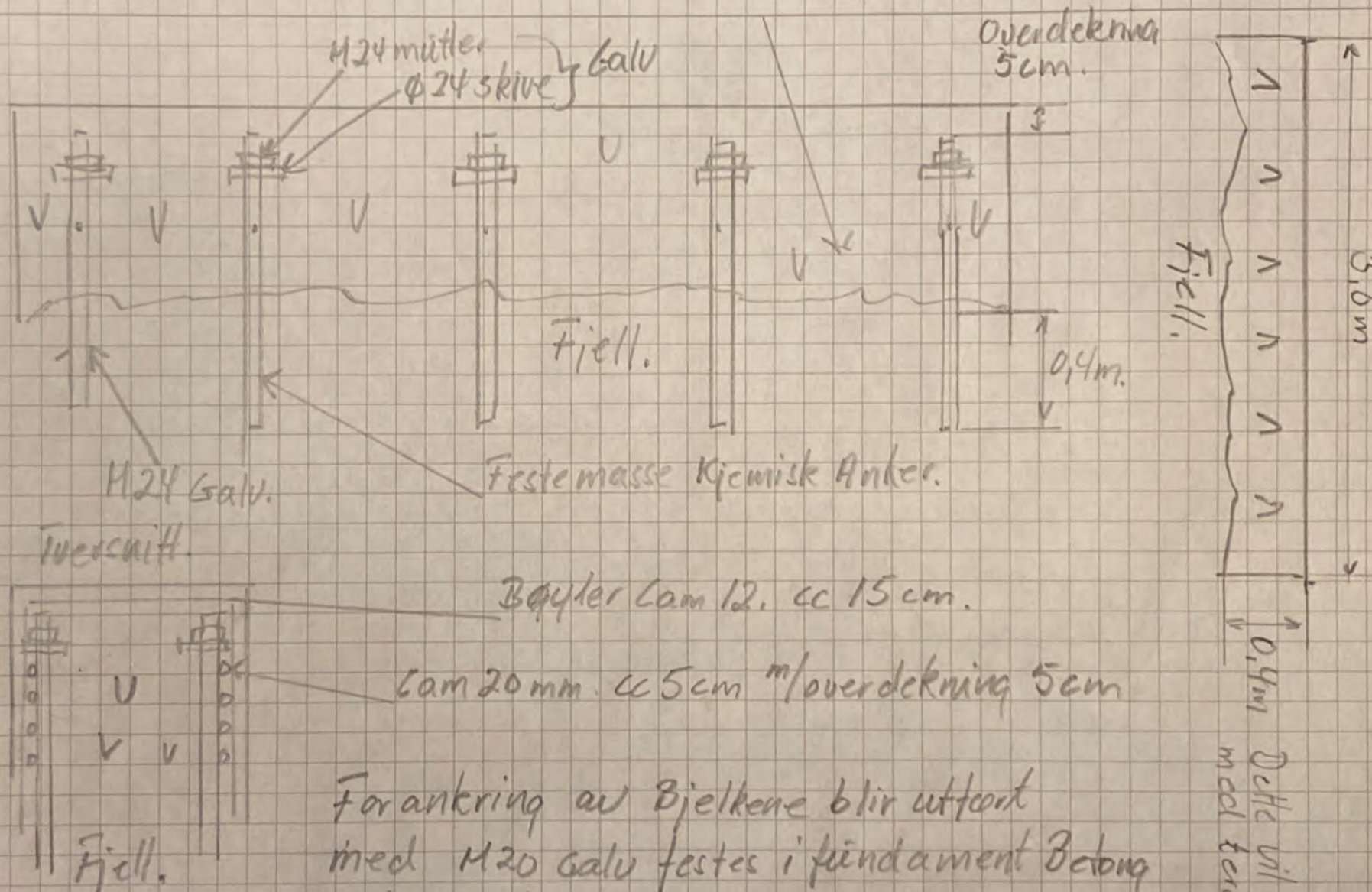
15.09.2022

Sheet

2/2

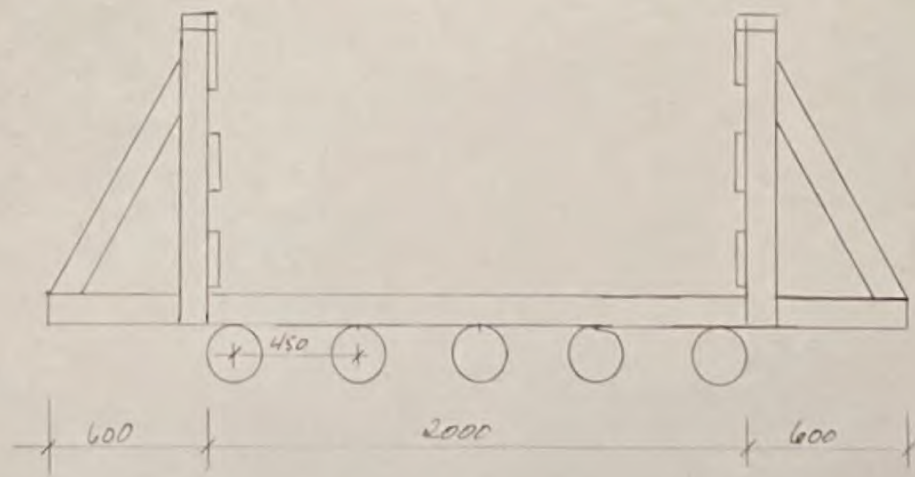
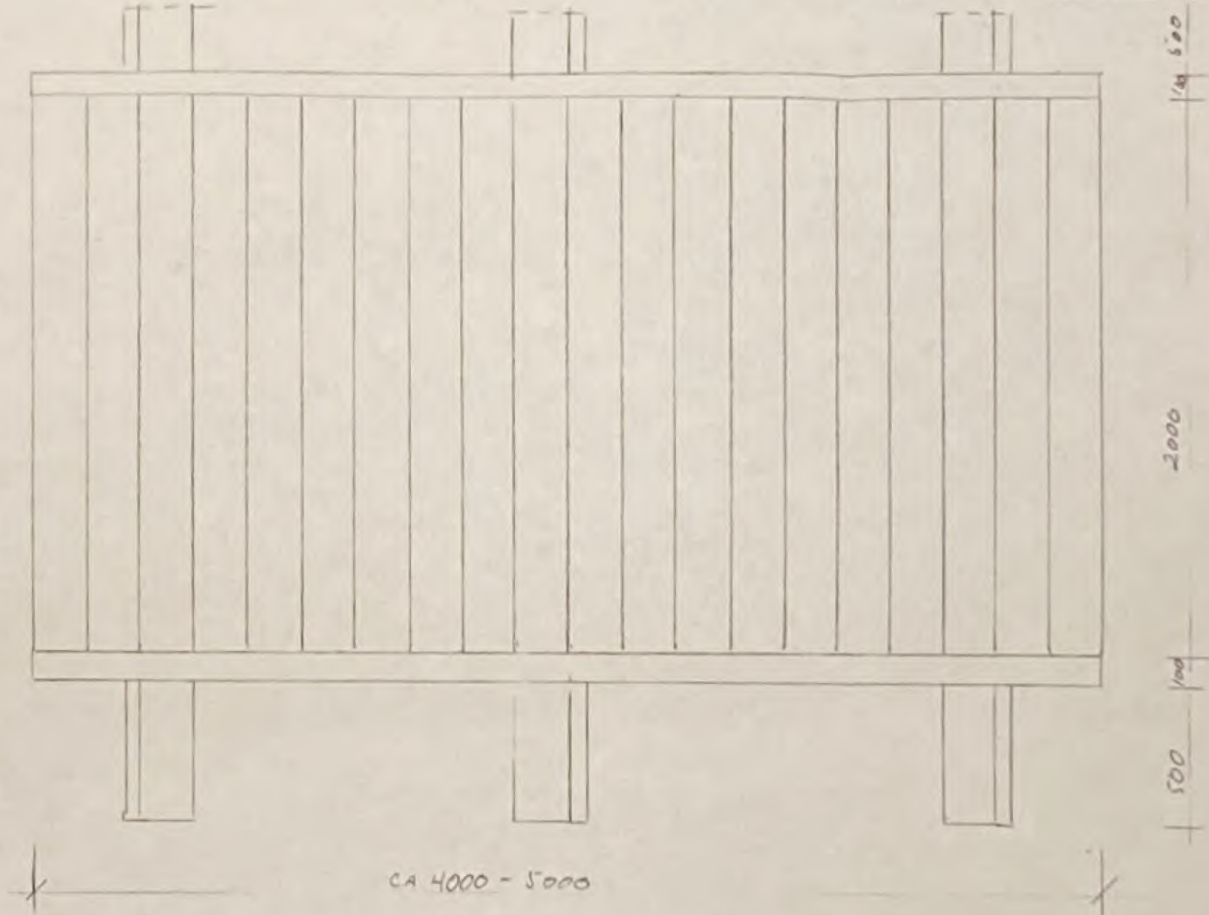
Betong C-45 m/SP.

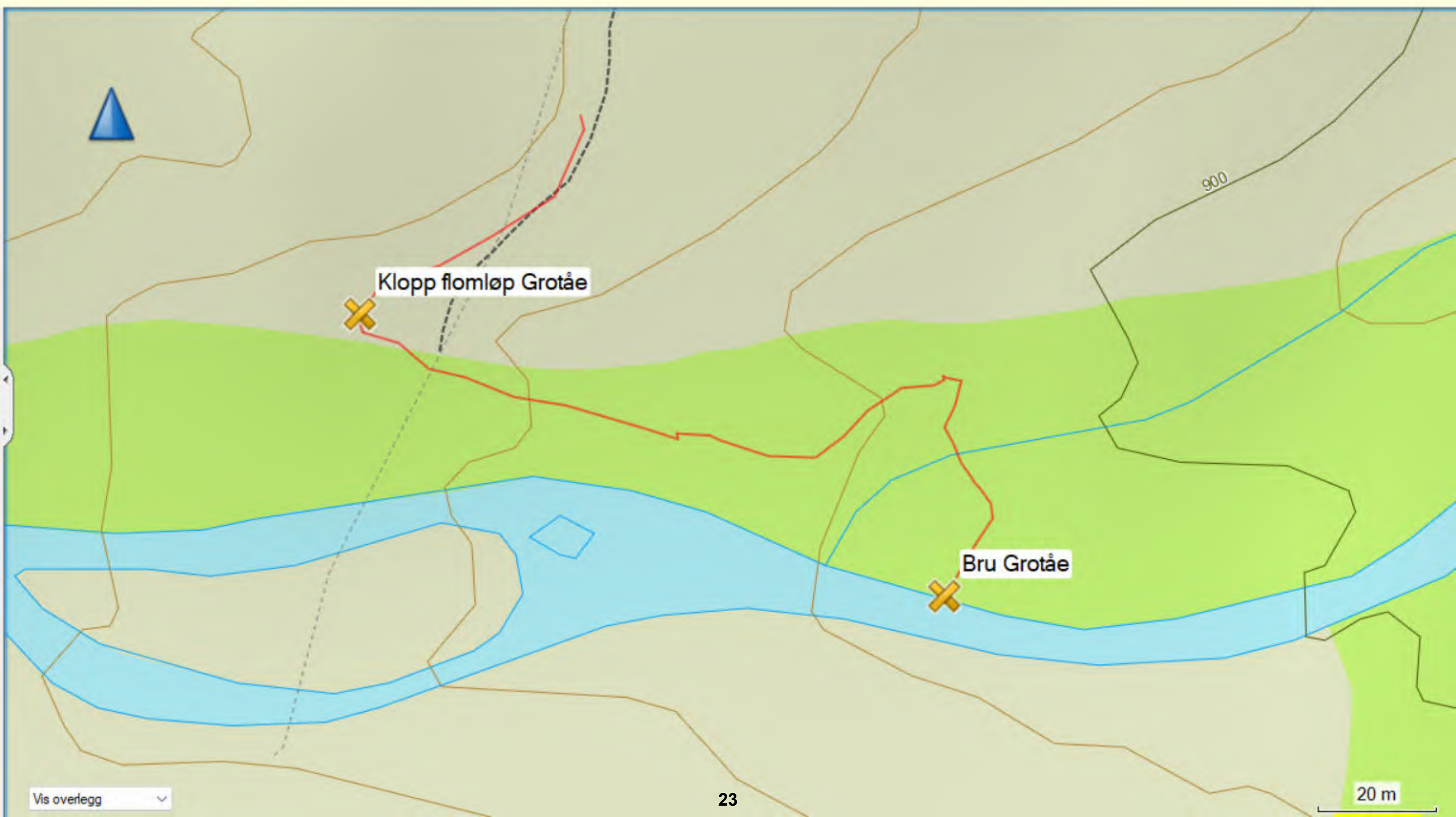
Høyre og venstre fundamenter

Forankring av Bjelkene blir utført med H20 Galv festes i fundamenter Betong m/ Kjemisk Anker.

Dette vil variere med terrenghøyde

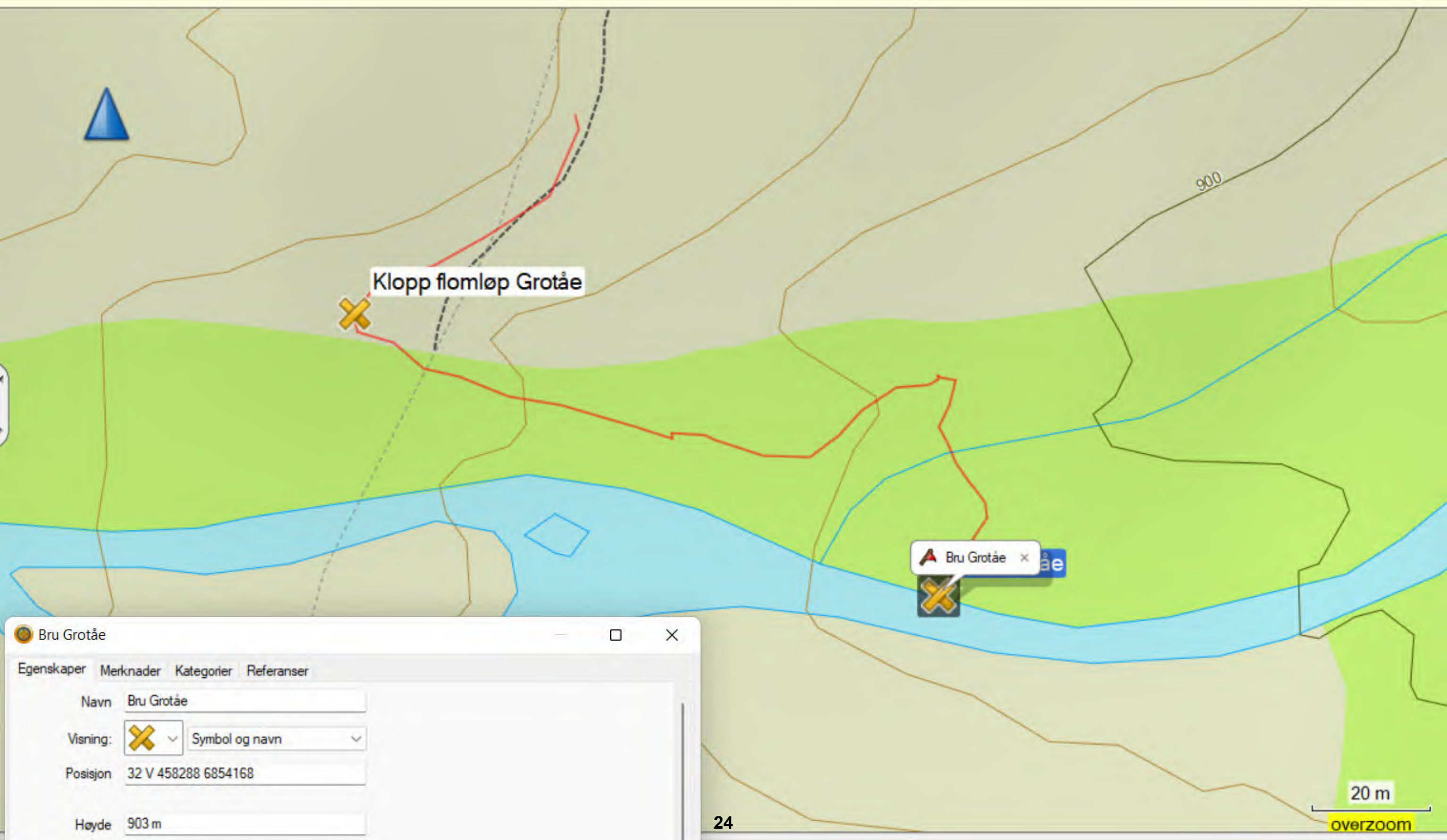
REV	Skiss, omkrettlige mål.	
Dato:	4/9-22	TILTAK: Bruk av betongblokker
Mål:	1:20	POS:
Tegn. Nr.	1	TEGN:
Rev dato:		Eldar Oddbjørn Eggen
Sign:	<i>E. Eggen</i>	
		Skjåkvegen 840, 2690 Skjåk Tlf: 90 99 36 10 E-post: oddb-eg@online.no

Klopp flomløp Grotåe

Bru Grotåe

900

Klopp flomløp Grotåe

Bru Grotåe

Bru Grotåe

Egenskaper Merknader Kategorier Referanser

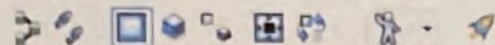
Navn Bru Grotåe

Visning: Symbol og navn

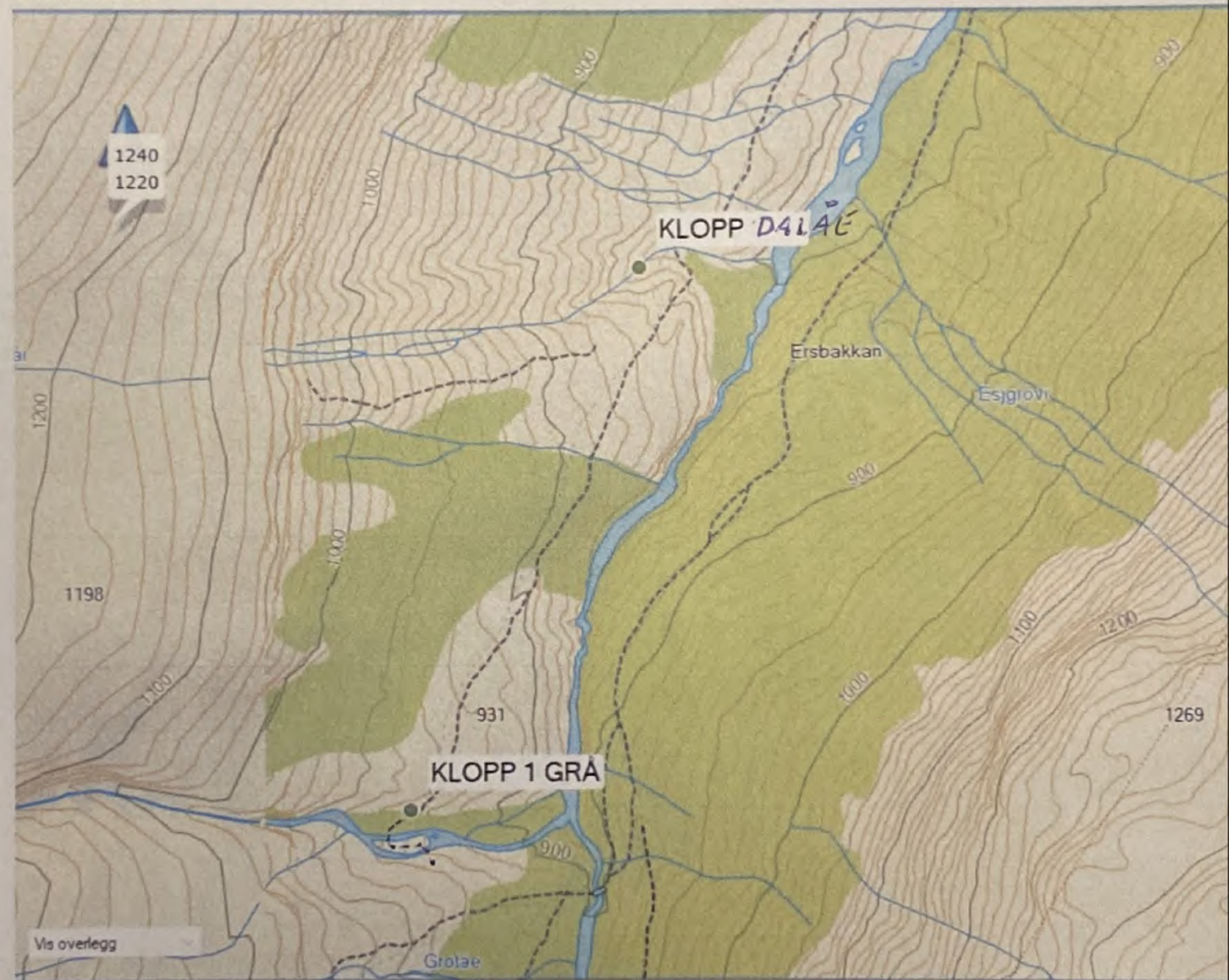
Posisjon 32 V 458288 6854168

Høyde 903 m

irplanlegger Adventures BirdsEye Hjelp

her for a fa alternativer

Vis overlegg

Grotie	32 V	458192	6854216
DALÅE	32 V	458526	6854990

Til alle styremedlemmene i Breheimen Nasjonalpark

Lundadalen Heimraster har i lengre tid kjempet for å få etablert ei bru over elva Grotåa på solsiden i Lundadalen. Hensikten med denne brua er å lette og muliggjøre å utnytte utmarksbeitet i Lundadalen bedre. Det vil lette både ankomsten til Lundadalen og ikke minst med tanke på sauesanking. Dagens sti som går over Heimastebru til baksiden og videre over Ystebru til solsiden i Lundadalen er svært uegnet når det gjelder å gå med både storfe og småfe. Det er svært ulendt (store steiner og flere steder der beitedyrene har lett for å ta av stien) med til dels veldig dårlig sti og det er igjengrodd på begge sider av stien. Senest i høst så løp hele saueflokkene til alle kanter som førte til flere dager med ekstra sanking. Lundadalen er en krevende dal for beitebruk mye på grunn av dyrene blir spredd over store områder og det er mange elver og åer som ofte må krysses. Det har vært bru over Grotåe flere ganger, først nede i løpet og senere lengre opp. Planen er å få bygget ei bru tilsvarende Yste bru (Rennebu brua) som tåler både storfe og småfe over Grotåe. Det har i Lundadalen vært flere klopper og bruer over både større/mindre elver/åer, eksempel på dette er bru over Skjøla nedenfor Yste sætra, klopp over Sandåe, Holåe og Grotåe. Dette viser litt av den innsatsen våre forfedre har lagt ned for å utnytte beitet i hele Lundadalen. Nå opplever vi at hele dalen gror igjen og at det blir stadig mindre beitebrukere av dalen, en del av årsaken er at det har blitt vanskeligere på grunn av at mange av disse bruene er borte. Det er i dag kun 5 beitebrukere av dalen, og neste år så blir det redusert med ytterligere 1 bruker. Mye av årsaken av dette er manglende vilje fra vernemyndighetene for å gjøre det mulig å drive effektivt beitebruk, blant annet ved å ha negativ holdning til bru over Grotåa som vi mener er helt nødvendig for at oss skal fortsette å ha husdyr på beite i Lundadalen. Det er flere brukere som har sagt at dem teller på knappene om å gi seg på grunn av dette. Lundadalen Heimraster har nå sendt inn søknad til Breheimen Nasjonalpark styre om bru over Grotåe, og jeg håper styremedlemmene ser nytten av å ha opp bru over Grotåe slik at utmarksbeitet kan nyttes mer effektivt. Undertegnende vurderer å gi seg hvis det IKKE blir tilrettelagt bedre for beitebruk av Lundadalen med blant annet med bru over Grotåe. Det virker som dette med beitebruk IKKE har noe som helst betydning for myndighetene, og at rovdyr skal overta for dyr på beite i fjellet.

Mvh

Magne Håvard Forberg

Sauebonde som bruker Lundadalen som beiteområde

Bru over Grotåa

Bruksrettslaget ved Skjåk Almenning støttar søknaden frå Lundadalen heimrast ved Ola R Moen om å bygge i bru over Grotåa i heimaste Lundadalen.

Brua vil betre tilgangen til beiteretten i Lundadalen og ikkje minst, betre dyrevelferda. Tilkomsta nå, via råket som går opp Ærsbakkane og over yste brua, har svært krevjande parti. Seinast sist sommar sklei ei ku utom råket i Ærsbakkane og øydela seg. Kua måtte skytast og då datt ho nedi Skjøla.

Råket går delvis på sva siste metrane før yste brua. Dette er også eit kritisk punkt. Om det oppstår trengsel, er det fort at ulykka skjer. Trengsel her kan til dømes oppstå dersom krøtterflokket møter fotturistar, både med og utan hund.

Den omsøkte brua har allereie tilrettelagt gamal veg. Vegen gå opp gjennom nørste seterstulen på heimsetra og innover til det gamle brystøet.

Som avbøtande tiltak kan og bør brua kome på plass seinhaustes. Då blir årets dyr og fugleungar minst uroa og brua er klar til komande beitesesong.

Vidare treng ikkje denne krøttervegen merkast. Krøttervegen er for beitande bufe.

Brua vil også ha definerte eigarar ettersom det er heimrasta som søker.

Turistar kan framleis og bør framleis nytte den merka DNT-stigen.

I verneforskrifta står, sjå §1.3.c

§1.3 Forvaltningsstyresmakta kan gi løyve til:

- a. ombygging og mindre utviding av bygningar i samsvar med retningslinjer fastsette i forvaltningsplan, jf. § 1.3.a
- b. gjenoppføring av bygningar, anlegg og innretingar som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- c. bygging av bruer og legging av klopper.
- d. oppsetting av skilt og merking av nye stiar og skiløyper i samsvar med retningslinjer fastsette i forvaltningsplan, jf. § 1.3.a
- e. ombygging og oppsetting av nye gjerde, sanketrøer og liknande.

Nasjonalparkstyret kan gje løyve.

Bruk av beiteretten og HMS for både folk og dyr er viktig. Derfor støttar vi at brua blir bygd.

Med helsing Bruksrettlaget til Skjåk Almenning

v. R. Rust, Vassgangen 12, 2690 Skjåk

UTTALE BRU OVER GRJOTÅE I LUNDADALEN

Beitebrukarane i Lundadalen ynskjer å setja opp bru i solsida over Grjotåe.

Skjåk sau og geit har drøfta tiltaket i møte 17.oktober,og har fylgjande utttale:

- Skjåk sau og geit ser behovet for ei bru. I dag må dyra styrast over Skjøle på to bruer for å koma attende til solsida. Det er solsida som er mest brukt til beiteområde..Ein kjenner til at det fleire gonger har vore spennande over andre brua. Enkelte dyreeigarar har ført dyra i ein boge, for å koma inn på brua frå ein kant som er mindre utfordrande enn der råket går.
- Det har tidlegare vore bru over Grjotåe, og det går råk inntil grova frå heimsetra.
- Det er viktig å leggje til rette for at beitebrukarane kan føre dyra sine trygt ut til beiteområda.
- Beitebruken er viktig for natur- og kulturlandskap.
- Negativ miljøpåverknad må kunne reduserast med tiltak.
- Brua i seg sjølv har ingen negativ miljøpåverknad slik vi ser det. Ei anleggsperiode må kunne leggjast utafor den mest sårbare tida for flora og fauna.
- Det er eventuell trafikken som kan vera skadegjerande. Men blir den så mykje større? I dag går folk tur utover frå setra, men møter ei grov/elv dei ikkje kjem over, og må dermed gå same vegen attende, altså dobbelt tråkk. Det går beitedyr heimafor Grjotåe, så trafikk er der allereie.
- Det er viktig å ta vare på naturen, og viktig å ta vare på beitebruken, og mange planter er avhengig av beiting for å overleve.

Skjåk sau og geit håpar beitebrukarane i Lundadalen får løyve til å setja opp bru over Grjotåe.

Vi må leggje til rette for nytting av naturen til beitebruk, sjølv om det enkelte plassar kan bli kollisjon mellom bruk og vern. Men er ikkje aktiv beitebruk og vern?

Nordberg 25.10.2022

Skjåk sau og geit

Susanne Ramstad Brenna

- leiar-

Arkivsaksnummer: 2022/10149-7

Saksbehandlar: Trygve Snøtun

Dato: 02.03.2023

Utval	Utvalssak	Møtedato
Breheimen nasjonalparkstyre	5/23	08.03.2023

Breheimen nasjonalpark - Glittervatnet - Oppføring av ny Glitterbue - Ny søknad - Skjåk allmenning

Innstilling frå forvaltar

Breheimen nasjonalparkstyre vedtek å gje Skjåk allmenning løyve til å rive eksisterande Glitterbu og oppføre ny Glitterbu etter innsendte teikningar datert 17.01.2023, jf. verneforskrift for Breheimen § 3, pkt. 1.3 h).

Ny hytte/bu kan flyttast nærare Glittervatnet for meir samlokalisering av bygningar i området.

Vilkår for vedtaket:

- Ny Glitterbu skal byggast etter innsendte teikningar datert 17.01.2023.
- Ny Glitterbu kan oppførast nærare eksisterande bygningar ved Glittervatnet, nøyaktig plassering skal skje i samråd med nasjonalparkforvaltar.
- Om ny Glitterbu blir flytta, kan det byggast utedo/skåle på 2 m2 i nærleiken. Nøyaktig plassering skal skje i samråd med nasjonalparkforvaltar.
- Bruk ufalsa bord, gjerne i varierende breidde, men ikkje villmarkspanel.
- Vindauge skal ha sprosser.
- Det skal brukast kledning og tak i materialar, og med fargar som går mest mogleg i eitt med terrenget, gjerne materialar som gjev ein mørk og matt fargeverknad der det høver. Torv, tre og stein/skiifer er mest aktuelle materialar til takkledning. I enkelte tilfelle kan bølgeblekk med nøytral farge som i liten grad reflekter i sola vere aktuelt, også gamal rusta bølgeblekk.
- Av omsyn til villrein skal Glitterbu vere stengt for bruk i perioden 1.april – 15. juni. Dette gjeld ikkje bruk i samband med forvaltingsoppgåver.
- Eventuell bruk av motorisert ferdsel i samband med riving/bygging må søkast om i eigen søknad.
- Dagens Glitterbu må fjernast innan eitt år etter at ny er ferdigstilt.
- Ved riving skal all materiale fraktast ut av nasjonalparken, med unntak av det som kan nyttast i ny hytte/bu. Det skal ikkje gravast ned eller brennast ute.
- Etter byggeslutt skal søkar i samråd med nasjonalparkforvaltar vurdere om det er naudsynt med revegetering kring ny og gamal tomt.
- Løyve gjeld fram til om med 2025.

Breheimen nasjonalparkstyre gjer løyve etter Forskrift om verneplan for Breheimen. Hugs at det er anna relevant lovverk som skal godkjenne tiltaket, mellom anna plan- og bygningsloven.

--- slutt på innstilling ---

Dokument i saka

- Ny søknad om oppføring av Glitterbu frå Skjåk allmenning med nye teikningar, datert 17.01.2023.
- Søknad om oppføring av ny Glitterbu II frå Skjåk allmenning datert 29.08.2022.
- Uttale frå Kultur – Bygg og landskap i Innlandet fylkeskommune datert 28.09.2022.
- Tidlegare søknad frå Skjåk almenning om riving og oppføring av ny hytte datert 07.07.2016.
- Tidlegare saksutgreiing i Breheimen nasjonalparkstyre, ST 23/17, møtedato 19.06.2017.
- Tidlegare vedtak i Breheimen nasjonalparkstyre, ST 30/17, møtedato 14.09.2017.

Saksopplysningar

Skjåk almenning søker om å få rive Glitterbu ved Glittervatnet og sette opp ny hytte i same området. Bakgrunnen for søknad er at dagens hytte er i relativt dårleg forfatning, utan isolasjon og er ikkje musetett. Omsøkt hytte er planlagt i nær same storleik, same tal sengeplassar og med same funksjon som tidlegare. Skjåk allmenning opnar for å flytte lokasjon for ny hytte med omsyn til villreinen. Då vil den nye hytta vere meir samlokalisert med andre bygningar i området som ligg nærare Glittervatnet.

Breheimen nasjonalparkstyre handsama tidlegare søknad frå Skjåk allmenning i same sak, men då vart det avslag på søknaden, vedtak i styresak 28/22, datert 22.11.2022:

«Breheimen nasjonalparkstyre vedtek å gje Skjåk allmenning avslag på oppføring av ny Glitterbu etter innsendte teikningar, jf. verneforskrift for Breheimen § 3, pkt. 1.3 h). Styret har vektlagt at utforminga av planlagt hytte/bu ikkje er tilpassa eksisterande bygningsmiljø, og slik er med på å endre landskapet, jf. Forvaltingsplan for verneområda i Breheimen kapittel 3.5. Det gjeld særskilt bruk av fleire vindauge enn det som er vanleg byggeskikk. Eit løyve til endring av lokal byggetradisjon kan vidare gi uønska presedensverknad overfor andre aktørar i framtida.

Med nokre endringar vil styret vere positiv til innsendt alternativ 2. Endringane gjeld mindre vindauge og slett vegg utan innhuk ved inngangsdøra. Dette vil vere betre tilpassa lokal byggetradisjon i området. Nye teikningar må sendast inn og vurderast på nytt.»

Figur 1: Glitterbue i dag.

Søknad frå Skjåk allmenning:

«Vi har ei viss forståing for vedtaket når det gjeld størrelse og mengde glas i den omsøkte hytta, sjølv om det neppe hadde vore noko stor ulempe i høve verneverdiane i Breheimen. Dette har også noko med tida og tilhøva og gjere, dei fleste hytter og buer i Skjåkfjella vart bygd svært nøysamt fordi materialar og transport var både svært dyrt og vanskelegare å få innover enn det er i dag – folk brukte difor i større grad det dei hadde. Så kan ein spørje seg om det er «malen» frå 50 – og 60 talet som er det rette historiske perspektivet på byggeskikk for området?»

Når det gjeld denne konkrete utforminga på ny Glitterbu, vart innhuk teikna slik fordi det er ei svært praktisk løysing for dei som skal bruke ho. Det gjer det mogleg å få av seg sekk og anna utstyr under tak i uvær – og ein slepp å dra med seg alt inn. I tillegg vil det beskytte inngangsdøra noko meir mot vær og vind – det kan vere nokså hardt å vere dør i høgjellet, og det har skjedd fleire gonger at låsar driv att med snø / regn og frys fast. Innhuken har ingenting med at hytta skulle bli «mindre bu og meir hytte».

Som grunneigar og bortfestar av husvære i Skjåk Almenning sine fjellområde, føler vi at vi har god oversikt over kva som er lokal byggeskikk i Skjåk, og kan i så måte ikkje sjå at ein slik innhuk som er teikna, vil bryte svært mykje med det som allereie finst i Skjåkfjella – som allereie er nokså mangfaldig i utforming.

I den samanheng har vi laga ei oversikt med eit utval av den «tradisjonelle byggeskikken» som allereie finst i Skjåk sin del av Breheimen (vedlegg 9).

Plasseringa i terrenget, og korleis ho framstår samanlikna med dei andre bygningane rundt, vil slik vi vurderer det, bli mykje mindre synleg ved å plassere ho ved Glittervatnet samanlikna med der ho står i dag. Fundament / grunnmur må vurderast når vi finn endeleg plassering, og i samråd med dei som tek på seg bygginga – men vi ynskjer sjølvstøtt at denne blir solid, men samstundes syner lite. Vi kan gjerne konferere med forvaltar før vi tek ei avgjersle på det.

I høve den opphævelege søknaden frå 2016, med den spesielle arkitektoniske utforminga på hytta, tykkjer vi at utforminga nå er såpass mykje endra på - at det bør vere lite kontroversielt og konfliktfylt i høve både byggeskikk og presedens.

Vi har med bakgrunn i avslaget frå Nasjonalparkstyret fått utarbeidd ytterlegare to alternativ med teikningar av hytta;

Alternativ 1: Redusert størrelse på vindauga, men framleis med innhuk ved inngangspartiet (vedlegg 1-4).

Alternativ 2: Som over, men utan innhuk (vedlegg 5-8).

Når det gjeld innhuken på hytta er vi sterkt ueinige i den vurderinga som vart gjort av styret med bakgrunn i det som allereie finst i verneområda våre – og håpar at det kan gjerast ei ny vurdering av akkurat dette for å få ei hytte som er mest mogleg praktisk. Vi håpar med dette at alternativ 1 kan godkjennast av styret, og ynskjer ei snarleg handsaming av søknaden slik at vi kan kome i gang med byggeprosessen vinter 2023. Vi ynskjer også at det vert gjort ei vurdering på spørsmålet kring do/skåle og plassering av denne, samt eventuelt løyve til motorferdsel som det vart søkt om.»

Tidlegare søknad frå Skjåk allmenning:

«Glitterbue er over 100 år gamal, og vart sett opp i samband med tamreindrift i området på tidleg 1900 tal. Den vart restaurert i år 2000 med ny kledning, men det vart ikkje isolert eller lagt nytt golv. Hytta er ikkje musetett, og med manglande isolasjon går det mykje ved – og hytta ber generelt preg av at ho er moden for utskifting, noko som har vore planlagt sidan 2010. Hytta er 26,5 m² stor, og det er 4 sengeplassar i felles opphaldsrom / soverom / kjøkkenkrok, samt eit vindfang med plass til ved og utstyr.

Området rundt Glittervatnet er lett tilgjengeleg for dei fleste, og hytta er brukt mest i forbindelse med fotturar, fiske, villreinjakt og småviltjakt. Hytta ligg tilgjengeleg til utleige for alle på www.inatur.no.

Talet på overnatting har ikkje endra seg mykje dei siste åra sidan førre søknad vart sendt inn. I 2020 var talet på overnattingar 41, og det var 47 overnattingar i 2021. Hytta har vore vinterstengt på den kaldaste årstida dei siste 5-6 år pga. det høge vedforbruket, og dei to siste åra har hytta også vore stengt for reinsjegerar pga. koronarestriksjonar. Den vart opna att for reinsjegerar i 2022.

Søknad 2016

Skjåk Almenning søkte i 2016 om å få rive den gamle, og bygge ny hytte på Glittervatnet. Hytta det vart søkt om å få bygge, og det vart gjeve løyve til av Breheimen Nasjonalparkstyre, var arkitektteikna av Bjørn Horten hjå RAM Arkitektur AS. Hytta hadde ei spesiell utforming med bruksareal (BRA) på 29,6 m², og bebygd areal (BYA) på 62,5 m².

Bakgrunn for ny søknad

Løyve til bygging gjaldt ut 2019, og er såleis gått ut. Med bakgrunn i mellom anna auka press på villreinen sine leveområde, og ei noko utsett plassering av hytta midt i eit viktig villreinområde – ynskte Skjåk Almenning likevel ikkje å gå vidare med den tidlegare skisserte hytta då ein forventar at eit slikt byggverk vil auke ferdseilen inn i området. Skjåk Almenning har fleire utleigehytter nær veg, og ei slik spesiell arkitektteikna hytte har vi funne ut at det kan vere betre å plassere i eit område som er mindre konfliktylt i høve villreinen, og ein vil kunne ta fram att teikninga frå RAM arkitektur når våre andre vegnære utleigehytter skal renoverast.

Skjåk Almenning søker nå på nytt om å få løyve til å rive den gamle Glitterbue, og bygge ei ny hytte med atskilleg mindre arkitektonisk uttrykk enn tidlegare omsøkt.

Ny hytte

Den nye hytta er teikna med eit bruksareal (BRA) på 25,6 m². Det er lagt vekt på det praktiske og naudsynste, samt at hytta skal byggast i element som enkelt kan transporterast – for minst mogleg arbeid på staden. Ein ynskjer likevel noko meir ljøs inn i hytta, og utsikt for dei som skal vere der. Det blir derfor søkt om noko meir glas enn det som er frå før – men likevel atskilleg mindre enn det vart søkt om førre gong.

Ein ynskjer ei inndeling i hytta med eit lite soverom med plass til 2 enkle køyesenger (totalt 4 sengeplassar), ein gang – og eit felles opphaldsrom med stove og kjøkken (sjå vedlegg 9 for planteikning) . I tillegg er det teikna inn ein hems for lagringsplass, over gang og soverom. Oppvarming blir med ein vedomn plassert omtrent midt i hytta. Det blir ikkje lagt opp til solcellepanel verken til lading av ymse elektriske apparat eller til ljøs.

Fasadar

Utvendig ynskjer vi fasadar med noko meir glas enn det som er i dag, særleg i opphaldsrommet. For å bryte opp glasflatene er det brukt sprosser, og ein har tenkt å bruke glas som reflekterer lite. Det er tenkt vanleg ståande kledning utvending, som vil bli beisa / måla.

Det er lagt ved to alternativ til fasadar på hytta. Alternativ 1 (vedlegg 4 og 5) har fleire glas enn alternativ 2 (vedlegg 6 og 7), men alternativ 1 har noko heva brystningshøgde enn alternativ 2. Vi ynskjer primært å få godkjent alternativ 1.

Vi ynskjer at taket blir dratt litt ut på den sida som inngangen er. Dette av praktiske omsyn, at ein kan få sett frå seg diverse utstyr under tak ute, noko som er eit sakn på alle hyttene våre. Av sikkerheitsmessige orsakar er propandunken tenkt å plasserast ute i ei låsbart skåp på utsida av vegg (ikkje påteikna). Totalt utvendig bygd areal (BYA) er 29,9 m².

Plassering / tomt

Vi er opne for å diskutere plassering av hytta. Alternativa slik vi ser det er å bygge på same tomt, eller flytte hytta nærare Glittervatnet og eksisterande bygningar langs vatnet. Det er om lag 400 meter ein veg for å hente vatn, og med tanke på fiske og bruken av naustet er det kanskje gunstig å flytte hytta nærare Glittervatnet. Trekket til villreinen vil uansett gå i dette området, og blir kanskje ikkje så påverka om hytta blir ståande der ho er nå, eller flytt nokre meter nærare vatnet - men ved å flytte ho nærare vatnet, vil ein i det minste få samla alle bygningar ved Glittervatnet. Dette avheng av om ein finn ei bra tomt med tanke på både stabile grunnforhold, minst mogleg snø om vinteren – samt brukbar utsikt.

Det beste med dagens plassering er den flotte utsikta i alle retningar, samt at snøforholda om vinteren er gunstig med lett åtkomst inn i hytta – og det er ikkje sikkert at ein finn ei ny tomt som er betre enn den i dag.

16. august 2022 var det synfaring i lag med Nasjonalparkforvaltar, SNO og Skjåk kommune for å sjå på alternativ tomt, og det vart GPS registrert 4 ulike punkt der det var greie grunntilhøve (vedlegg 10).

Det er likevel ynskjeleg at desse punkta blir vurdert komande vinter for snømengde før ein gjer eit endeleg val av tomt.

Om det blir aktuelt å flytte hytta, håpar ein at vurderinga rundt eksakt plassering kan gjerast i lag med Nasjonalparkforvaltar.

Utedo

Dei sanitære tilhøva er tenkt å løysast med ein kombinert do og skåle med plass til ved. Utedoen treng ikkje vere større enn 2 m², men ein ynskjer at utedoen er plassert slik som i dag – altså noko vekk frå hytta. Utedoen som er der i dag er plassert om lag 30-40 meter frå hytta, retning nord.

Transport av byggematerial / hytte, søknad om løyve til motorferdsel

Vi søker også om å få transportert inn hytta i element med helikopter frå Botn. Det er vanskeleg å anslå kor mange turar som krevst, men vi er sjølvstøtt interessert i at dette skal vere eit minimum både av omsyn til kostnader og miljø. I tillegg må vi søkje om løyve til å rive den gamle hytta, samt transportere ned att material og ting som vi ikkje kan nytte. Denne transporten søker vi om å få løyve til å transportere med snøskuter sjølv, vinteren etter den nye hytta står ferdig (mest sannsynleg vinter/ vår 2024).

Framdriftsplan

Vi håpar å bli ferdig med søknadsprosessen og avklart endeleg plassering av ny hytte i løpet vinter/vår 2023. Vi har som mål å få opp ny hytte sommaren 2023, med byggestart så tidleg som råd i høve snøforholda på staden. Å få ei godkjenning på utforminga av hytta er det som hastar mest, for å få engasjert nokon til å bygge den vinteren 2022/2023 (i element), og hente inn anbod på dette.

Det er svært tenleg å ha ei hytte å bu i for dei som skal sette opp ny hytte, samt lagre reiskap / material og møblar, så vi ynskjer ikkje å rive den gamle, før den nye er ferdig.»

Andre innspel i saka:

Sekretariatet i Breheimen nasjonalparkstyre ba om uttale frå kulturminneavdelinga i Innlandet fylkeskommune. Her er svaret:

«Seksjon for Kulturarv/Innlandet fylkeskommune mottok den 02.09.2022 forespørsel om byggeskikk i forbindelse med riving og gjenoppbygging av Glitterbue.

Viser til innsendte bilder og tegninger. Vi vil oppfordre til å tilnærme seg den opprinnelige Glitterbue i uttrykk. Av de teiningene som er lagt ved er Glitterbue alternativ 2 det som etter vår vurdering passer best inn. Det andre alternativet har for mange vinduer. Vi ønsker oss noe mindre takutstikk da dette ikke passer med de andre byggene i området. Bygningen bør fortsatt se ut som ei bu og ikke ei hytte. Plassering av bua har vi ingen kommentar til da det ikke påvirker kulturminnehensyn i denne saken. Vi råder ellers til å følge retningslinjene i kapittel 3.5 i forvaltningsplanen for verneområdene i Breheimen.»

Villreinnemnda for Reinheimen-Breheimen har gjort følgande vedtak i same sak:

«Primært bør hytte rivast ut i frå plassering i viktig og sårbart villreinområde. Dersom det blir gjeve høve til å restaurere / sette opp ny bu, må bruken bli sterkt avgrensa og bua må vera stengt frå 1. februar til 15. juni. Dette gjeld stenging iht kommersiell verksemd, ikkje forvaltningsoppgåver. Plassering kan i så fall med fordel vera nærmare vatnet og dei andre buene i området.»

Heimelsgrunnlag

Verneformål – forskrift

Omsynet til verneverdiane i området er vurdert, særleg i forhold til landskap, dyreliv og friluftsliv, jf. verneforskrifta § 2. Verneføremålet for nasjonalparken:

§ 2. Føremål

Føremålet med Breheimen nasjonalpark er å ta vare på eit stort, samanhengande og

villmarksprega naturområde som inneheld særeigne, representative økosystem og landskap som er utan tyngre inngrep.

Vidare er føremålet med nasjonalparken å:

- ta vare på eit høg fjellsøkosystem med eit eigenarta og variert biologisk mangfald
- ta vare på leveområde til villreinstammen i Ottadalen villreinområde
- ta vare på vassdragsnaturen i området
- ta vare på ein variasjonsrikdom i geologi med særprega geologiske førekomstar, vegetasjon og landskap
- ta vare på grottene i området
- ta vare på kulturminne.

Ålmenta skal ha høve til uforstyrra oppleving av naturen gjennom utøving av naturvenleg og enkelt friluftsliv med lita grad av teknisk tilrettelegging.

Utgangspunktet er at nasjonalparken er beskytta mot inngrep av ein kvar art, m.a. oppføring av varige eller mellombelse bygningar (jf. verneforskrifta § 3 pkt. 1.1). I unntaka som følgjer av forskrifta pkt. 1.3 kan forvaltingsstyresmakta gi løyve til mellom anna:

h) riving av gamle bygningar, anlegg og innretningar og oppføring av nye med same storleik og for same bruk. Søknaden må difor vurderast opp mot dette punktet.

Forvaltningsplan

I retningslinene for forvaltning i kapittel 3.5 står det mellom anna:

- Det skal gjerast ei streng vurdering av søknader om byggjeløyve, særleg i nasjonalparken. Stadfesta behov og verknad på verneverdiane skal eventuelt vektleggast.
- Nasjonalparkstyret kan setje vilkår for å sikre at tiltak som det vert gjeve løyve til vert utført med omsyn til verneverdiane.
- All bygging skal tilpassast landskapet, og skje i samsvar med lokal og tradisjonell byggeskikk og eksisterande bygningsmiljø. Til vanleg tilrår ein:
 - bruk av kanta ufalsa bord i varierende breidde, ikkje villmarkspanel
 - vindauge med sprosser
 - det skal brukast kledning og tak i materialar, og med fargar som går mest mogleg i eitt med terrenget, gjerne materialar som gjev ein mørk og matt fargeverknad der det høver. Torv, tre og stein/skifer er mest aktuelle materialar til takkledning. I enkelte tilfelle kan bølgeblekk med nøytral farge som i liten grad reflekter i sola vere aktuelt, også gamal rusta bølgeblekk.
- Eksisterande terreng og vegetasjon skal bevarast i størst mogleg grad. Utover dei andre retningslinene som er gjevne i kapitla nedanfor tilrår ein at retningslinjer i arealdelen til kommuneplanen for den aktuelle kommunen vert følgd.
- Ved handsaming av søknader vert det vurdert om tiltaket medfører auka kapasitet for overnatting, auka ferdsle eller endra bruk av eksisterande bygning. Vidare skal det leggast vekt på om det vert valt løysingar som gjev minst mogleg transport, og det kan stillast nærare vilkår om transport og byggematerialar. Det skal stillast klare vilkår til rydding etter byggearbeid/riving, og det skal kontrollerast at desse vilkåra vert følgde.
- Ved søknader om byggjeløyve må ein også ha løyve frå kommunen etter plan- og bygningslova. Forenkla prosedyre for byggjeløyve etter plan- og bygningslova endrar ikkje kravet til søknad etter verneforskrifta. Alle søknader skal leggast fram for kulturminnemyndigheitene der det er relevant. Søknader som vedkjem

villreininteressene skal leggjast fram for villreinnemnda og villreinutvalet for Reinheimen og Breheimen villreinområde.

I retningslinene for forvaltning i kapittel 3.5.5 står det mellom anna:

- I særskilte høve, og i samråd med søkjar, kan endra plassering og/eller utforming av bygningen vurderast dersom omsynet til verneverdiane tilseier det. Hovudregelen er likevel at bygningen skal stå på den opphavlege staden.

Naturmangfaldlova

Omsynet til verneverdiane i området er vurdert, særleg i forhold til landskap, dyreliv og friluftsliv, jf. naturmangfaldlova §§ 1 (formål), 4 og 5 (forvaltningsmål for naturtype, økosystem og artar), samt § 7 (prinsipp for offentlig avgjerd, jf. §§ 8-12 kunnskapsgrunnlaget, føre-var-prinsippet, økosystem og samla belastning, kostnadane ved miljøsvemming skal lastast tiltakshavar, og miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetodar).

Presedens

Det vil i saker om byggjeløyver vere viktig å vurdere presedensverknad på tiltaket. I verneområda i Breheimen er det om lag 200 bygningar, og handsaming av eit enkelttiltak vil kunne påverka korleis liknande saker vil bli handsama i framtida.

Vurdering

Søknad om riving og bygging av Glitterbue vart handsama av Breheimen nasjonalparkstyre i styresak 28/22 i november 2022. Då uttrykte styret seg positivt til både riving, flytting og oppattbygging av nær tilsvarende hytte/bu. Likevel vart det avslag med bakgrunn i at styret meinte at bygget bør vere meir tilpassa lokal byggetradisjon. Særskilt vart det reagert på storleiken på vindauge og innhuk ved inngangspartiet. Det vart krevd at nye teikningar måtte sendast inn, men at styret ville vere positive dersom det vart teke omsyn til desse endringane i nye teikningar. I nye teikningar er vindauga blitt mindre, og det er alternativ med og utan innhuk ved inngangspartiet. Fleire av vurderingane nedanfor er dei same som førre handsaming, då dette ikkje er endra.

Glitterbue ber preg av å vere over hundre år gamal, og ein ønskjer ei hytte som er meir praktisk med mindre vedforbruk, og som er isolert og musett. Planlagt hytte har same storleik som dagens, og vil ha like mange sengeplassar og same bruksområde. Det er frå søkjar si side opna for å flytte ny Glitterbue nærare Glittervatnet for å samlokalisere bygningar i området meir. I nye teikningar er det planlagt med mindre vindauge enn opphavsleg søknad, og med alternativ med og utan innhuk ved inngangspartiet.

Riving av eksisterande Glitterbu:

Dagens Glitterbu er over 100 år gammal. Sist det vart gjort endringar på hytta var i år 2000, då ny ytterkledning vart sett opp. Hytta er 26,5 m² stor med sengeplass til 4 personar. Historikken rundt bruken av bua er godt dokumentert. Skjåk tamreinlag brukte hytta frå ho var ny. Sidan det vart sett fisk i Glittervatnet vart ho i tillegg brukt av fiskarar. Etter at tamreindriften vart nedlagt på midten av 1960-talet har Skjåk almenning brukt bua. Brukargruppene er i dag, som frå starten, fiskarar og jegerar under villreinjakt og rypejakt om hausten. Enkelte friluftslivsfolk leiger hytta for rekreasjon, særleg barnefamiliar sidan det er overkommeleg å gå frå bilveg i Botn og inn til hytta. Allmenninga leiger nå bua ut til ålmenta

likt med andre buer dei har i skog og fjell. Vi viser til bruksfrekvensen over i utleigedøgn i søknaden over.

I samband med førre søknad i 2016 hadde kulturminneavdelinga i Oppland fylkeskommune ei vurdering av kulturminneverdien på Glitterbue:

«Kulturarvenheten har vurdert saken og vurderer at det ikke vil være behov for ytterligere tillatelse og befarig av fylkeskommunen for tiltaket. Kulturarvenheten vurderer eksisterende hytte bærer preg av oppdatert materialbruk og fornyelse, og den antikvariske verneverdien anses for å være redusert. I denne saken er de landskapsmessige og bruksmessige verneverdiene vel så viktige, om enn ikke meir viktige. Det er viktig at en eventuelt ny hytte tilpasses terrenget på best mulig måte og gjennom materialbruk og uttrykk innpasser seg.»

I uttale frå Innlandet fylkeskommune i denne søknadsrunden er ikkje vektlagt at det er noko særskilt verneverdig bygg, anna enn at eit nytt bygg bør tilnærme seg opprinneleg bygg i uttrykk. Basert på tilbakemeldingar frå kulturminneforvaltinga ser ikkje nasjonalparkforvaltar at det er problematisk å rive eksisterande Glitterbue.

Flytting av Glitterbu:

I søknaden er Skjåk allmenning interessert i å diskutere plassering av ny hytte. Dette er det opning for i Forvaltingsplanen for verneområda i Breheimen, jf. kapittel 3.5.5. Hytta ligg i dag litt for seg sjølv kring 400 meter frå Glittervatnet. Heile området er mykje brukt av villrein, og det er noko usikkert om å flytte hytta nærare dei andre bygningane har stor effekt. Likevel vil det normalt vere ein fordel å få samle buer i området på ein plass, då ein samlar menneskeleg aktivitet på eit mindre område (uttalelse frå Villreinnemnda). 16.august 2022 var det synfaring saman med nasjonalparkforvaltar, SNO, Skjåk kommune og Skjåk almenning for å sjå på alternativ tomt. 4 aktuelle område nærare Glittervatnet vart funne (sjå vedlagt kart under). Skjåk allmenning ønskjer at dei aktuelle områda blir vurdert i vinter med tanke på snømengde før eit endeleg val. Om det er aktuelt å flytte bua, vil ein finne eksakt plassering saman med nasjonalparkforvaltar. Kulturminneforvaltinga har ikkje noko merknader på aktuelle nye plasseringar.

Figur 2: Alternative plasseringar av eventuelt ny bu.

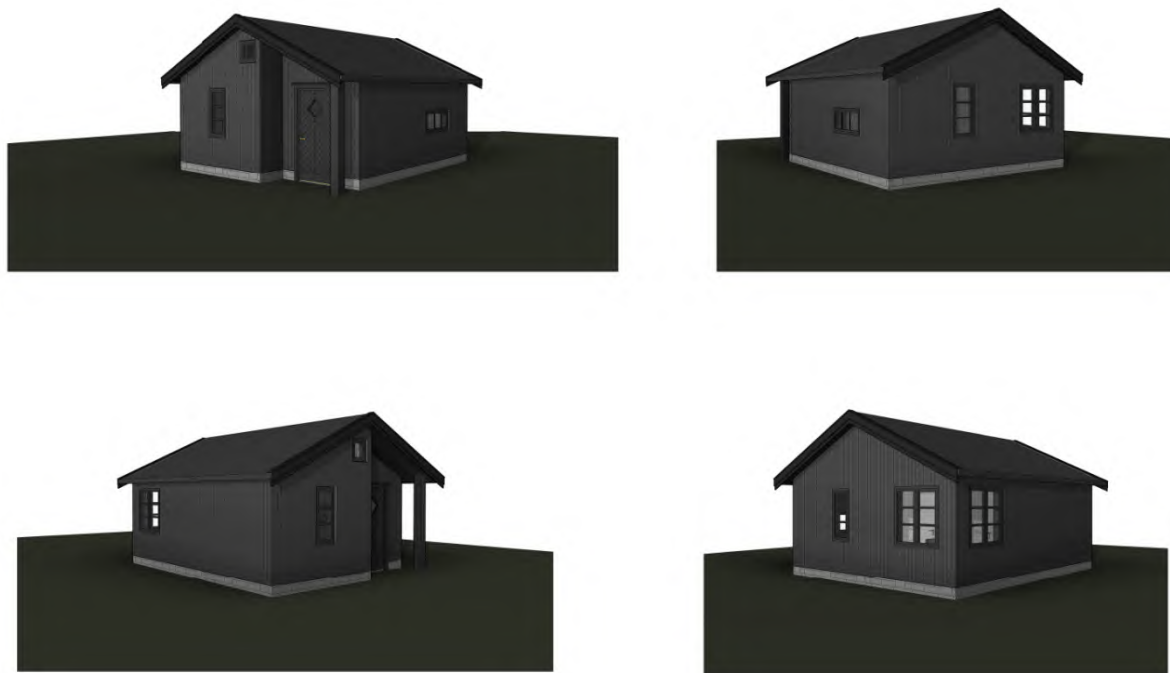
Nasjonalparkforvaltar støttar forslaget om å flytte Glitterbue nærare dei andre bygningane i området dersom ny hytte skal byggast, altså nærare Glittervatnet. Dette vil samle menneskeleg aktivitet og påverknad på landskapet til eit mindre område. Bygga som ligg lengst nordvest er naust, medan buer og hytter ligg lenger søraust. Nasjonalparkforvaltar meiner difor at lokasjon 2, 3 og 4 vil vere dei best eigna tomtene med tanke på å samle aktivitetsområdet for brukarane.

Utforming på ny Glitterbue:

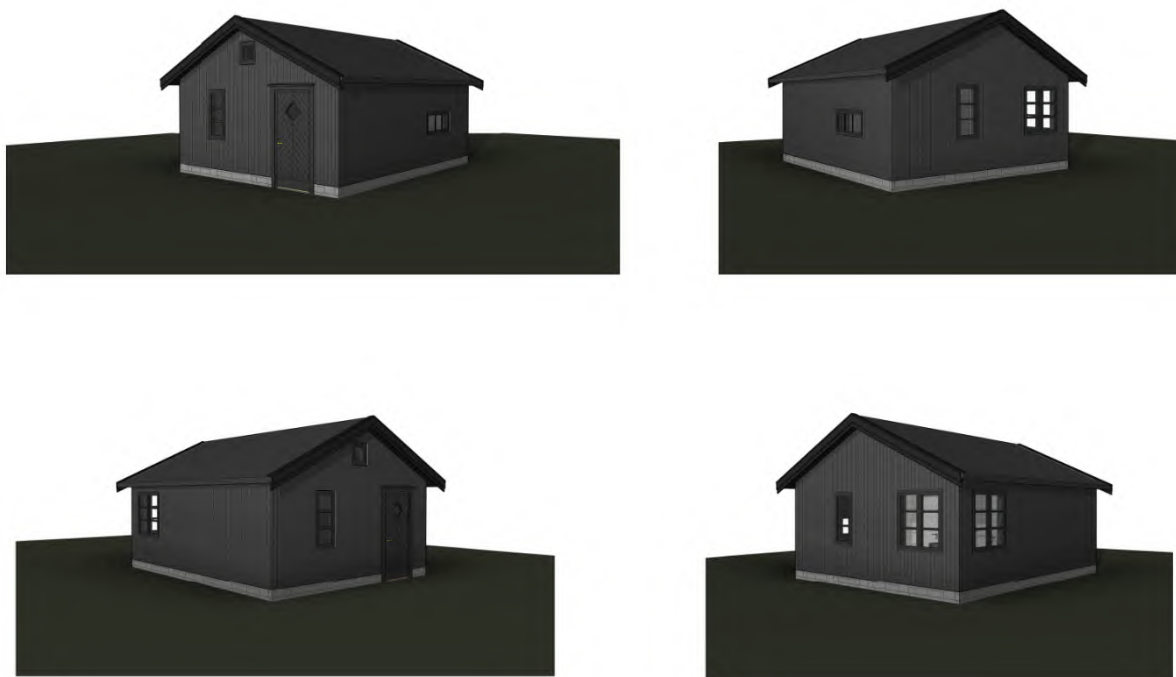
Hytta/bua er planlagt i om lag same storleik som eksisterande, BRA 25,6 m² og BYA 29,9 m². Mønehøgde er 370 cm med takvinkel på 25 grader. Hytta skal ha eit lite soverom med 4 sengeplassar, ein gang og opphaldsrom med stove og kjøken. Hems er planlagt over gang og soverom. Oppvarming er planlagt med vedovn. Hytta er ønskja bygd i element for enkel transport og mindre arbeid på staden. I tillegg er det planlagt ein utedo/vedskåle på 2 m² 30-40 meter frå sjølve hytta, på same måte som i dag.

I uttalen frå Seksjon for kulturarv/Innlandet fylkeskommune blir ein oppfordra til å tilnærme seg den opphavslege Glitterbue i uttrykk, og at bygninga forsatt bør sjå ut som ei bu og ikkje ei hytte. Dei viser vidare til retningslinene i forvaltingsplanen for verneområda i Breheimen.

I ny søknad og nye teikningar er vindauge blitt mindre enn før, men søkar ønskjer fortsatt å ha innhuk ved inngangspartiet. Dette blir argumentert med at ein då kan ha noko utstyr under tak ute og ikkje treng å ta alt inn. Inngangsdør/-parti vil også då vere meir beskytta for uver i høgfjellet. Vidare viser søkar til at det er fleire eksempel på at dette relativt vanleg på fleire bygg i Breheimen.

Figur 3: Alternativ 1. Mindre vindauge med innhuk.

Figur 4: Alternativ 2. Mindre vindaug utan innhuk.

Fundament/grunnmur skal vurderast ved endeleg plassering i samråd med utbyggjar. Grunnmur er planlagt å vere solid, men skal samstundes syne lite. Søkar ønskjer dialog med forvaltar før arbeidet tek til om dette.

Skjåk allmenning ønskjer å få meir lys/meir glas særleg i opphaldsrommet, men vil bryte opp glasflatene med sprosser og nytte glas med lite refleksjon for å avbøte på dette.

Nasjonalparkforvaltar meiner det er opning i verneforskrifta til å erstatte dagens Glitterbue med nært tilsvarande bygg. Sidan storleik, sengeplassar og planlagt bruk ikkje skal bli endra vil det kunne vere mogleg. I dei nye teikningane til Glitterbu er det teke omsyn til dei innvendingane Breheimen nasjonalparkstyre hadde ved førre handsaming. Skjåk allmenning har i søknaden forklart kvifor det er ønskje om innhuk ved inngangspartiet.

Nasjonalparkforvaltar meiner at ein ikkje kan seie at innhuk ved inngangsdøra strir med lokal byggeskikk, og at difor begge alternativa kan nyttast, jf. retningslinene i forvaltingsplanen for Breheimen kapittel 3.5.

I retningslinene i forvaltingsplanen for Breheimen kapittel 3.5 står det at bygging skal tilpassast landskapet og skje i samsvar med lokal byggeskikk og eksisterande miljø.

- Bruk ufalsa bord, gjerne i varierende breidde, men ikkje villmarkspanel.
- Vindaug med sprosser.
- Det skal brukast kledning og tak i materialar, og med fargar som går mest mogleg i eitt med terrenget, gjerne materialar som gjev ein mørk og matt fargeverknad der det høver. Torv, tre og stein/skifer er mest aktuelle materialar til takkledning. I enkelte tilfelle kan bølgeblekk med nøytral farge som i liten grad reflekter i sola vere aktuelt, også gamal rusta bølgeblekk.

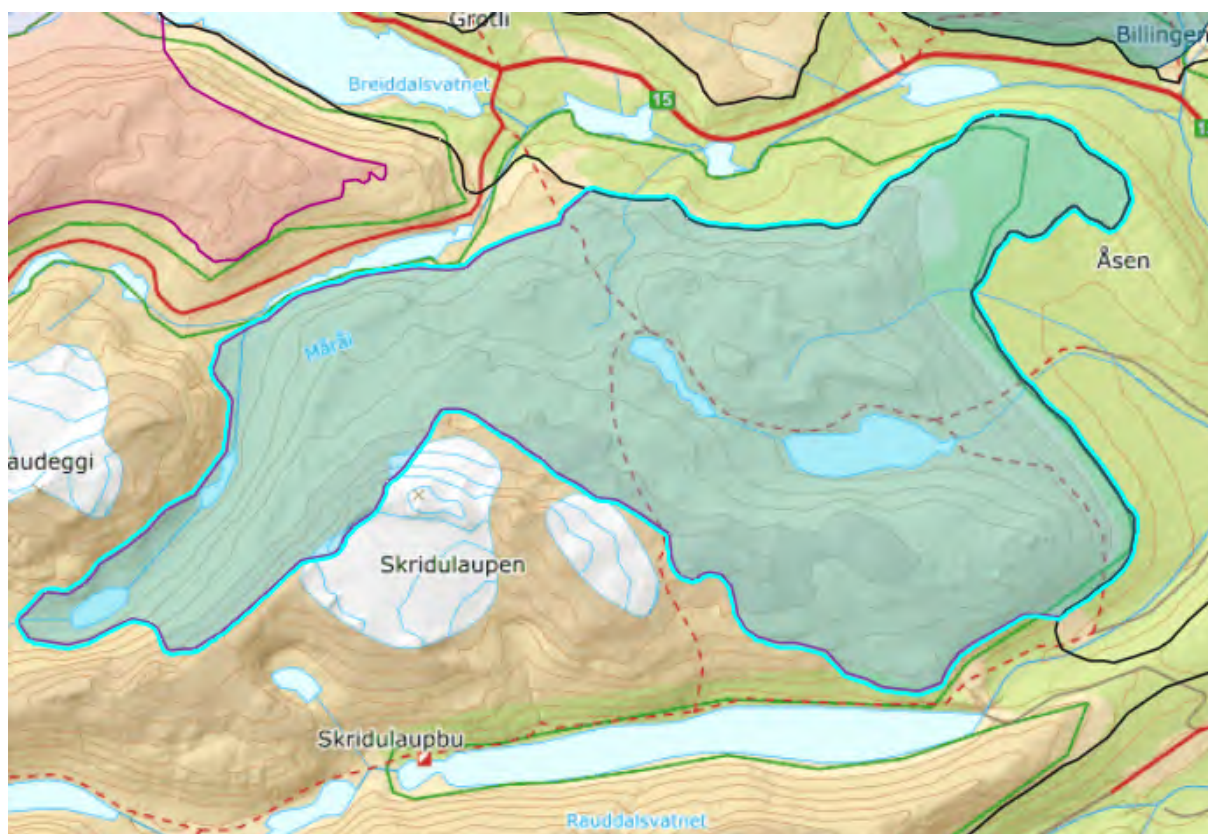
Villrein:

For villrein er det helst bruken av hytta og området som er problematisk, ikkje plassering og storleik, jf. uttale frå villreinnemnda. Meir utleige vil føre til meir uroing av villrein. Villreinnemnda poengterer at overnattingskapasiteten ikkje blir auka og at ein kan unngå

forstyrning gjennom å sette vilkår om stenging i sårbare periodar som kalving eller om vinterbeite er nedisa.

Det er usikkert om det har stor effekt på villrein å flytte Glitterbue nærare vatnet, men generelt vil det vere positivt å samle menneskeleg aktivitet på eit mindre område, og villreinnemnda tilrår dette.

Størst effekt for minimere uroing av villrein er opningstidene til Glitterbue. Særskilt sårbar er villreinen på seinvinter og vår. I innstillinga i villreinnemnda føresler difor at bua blir stengt for kommersiell verksemd (gjeld ikkje forvaltingsoppgåver) i kalvingsperioden og månaden før kalving (1.april – 15.juni). I tillegg bør hytta kunne stengast på kort varsel vinterstid om det er villrein i området. I vedtaket vart dette innskjerpa til å gjelde frå 1.februar til 15.juni.

Figur 5: Kartet syner kalvings- og oppvekstområda kring Glittervatnet.

Utedo/skåle:

Dei sanitære tilhøva er planlagt med å bygge ein utedo og skåle med plass til noko ved, på same måte som det er i dag. Utedo/skåle er planlagt med eit areal på 2 m², om lag 30-40 meter vekke frå hytta slik det er i dag. Utedo/skåle vil slik erstatte eit tilsvarande bygg, noko det er opning for i Forvaltingsplanen for verneområda i Breheimen, jf. kapittel 3.5.5. Meir nøyaktig plassering av denne må skje i samråd med forvaltar.

Motorisert ferdsel:

Ved å gi løyve til å rive og bygge oppatt ny hytte/bu må ein pårekne at det vil vere naudsynt med motorisert ferdsel i anleggsperioden, både av helikopter og snøskuter. Eventuelle behov for motorisert ferdsel må framgå i eigen søknad når omfanget og anleggsperioden er planlagt.

Presedens:

Riving og oppattbygging av ny Glitterbue vil ikkje ha noko negativ presedensverknad i seg sjølv. Når det gjeld å flytte Glitterbue til ei ny tomt er det ikkje problematisk for kulturminnevern. For verneforvaltinga og villreininteressene er det heller positivt at bygningar i verneområdet er mest mogleg samla, noko som også samlar menneskeleg aktivitet. Difor vil ikkje flytting ha ein negativ presedens.

Breheimen er kjenneteikna med enkle buer og hytter, og dei lokale byggeskikkane ønskjer skal ein prøve å halde på. Likevel er bygningane i Breheimen bygd på noko ulikt vis og med ulike løysingar. Med å redusere vindauge har Skjåk allmenning justert det moderne uttrykket, medan innhuk er det fleire tidlegare eksempel på. Nasjonalparkforvaltar meiner såleis at det ikkje vil bli ei uheldig presedensverknad av tiltaket.

Naturmangfoldlova §§ 8 til 12:

Tiltaket må vurderast etter dei miljørettslege prinsippa i naturmangfoldlova (§ 7). Kunnskapen om verneverdiane i området er gode og det har vore dialog med kulturminneforvaltinga i fylkeskommunen og villreinnemnda for Reinheimen- Breheimen villreindistrikt (jf. naturmangfoldlova § 8). Tiltaket vil isolert sett ha liten effekt på naturlandskapet. Riving og oppattbygging av nær like stort bygg med same sengekapasitet og same bruk vil ikkje endre naturmiljøet. Om det blir bygd oppatt nærare Glittervatnet i vil det gi meir samlokalisering av bygg, som er positivt for verneområdet. Ein auka bruk av området særleg på seinvinteren og våren (kalvingstida for villrein) vil kunne uroe villrein. Dette kan regulerast gjennom vilkårsetting om stenging i sårbare tider for villreinen. I nye teikningar har Skjåk allmenning teke omsyn til førre vedtak til nasjonalparkstyret og redusert storleiken på vindauge. Vidare har dei skildra kvifor innhuk ved inngangsparti er teneleg og vist at dette er gjort ved fleire høve i Breheimen. Såleis er det liten fare for uønska presedens for endring av lokal byggeskikk. Førre-var-prinsippet i naturmangfoldlova § 9 tilseier at ein skal ha ein streng praksis når det gjeld bygging i nasjonalparken. Sjølv om tiltaket isolert sett i liten grad vil påverke natur- og kulturlandskapet, må den einskilde søknaden likevel vurderast i lys av prinsippet om samla belastning, jf. naturmangfoldlova § 10. Det vil seie at ein må vurdere om løyvet vil kunne skape presedens og såleis kunne bidra til ei gradvis svekking av området og utholing av verneforskrifta. Forvaltingsplanen seier det skal gjerast ei streng vurdering av søknader om byggjeløyve, særleg i nasjonalparken. Vidare står det at all bygging skal tilpassast landskapet, og skje i samsvar med lokal og tradisjonell byggeskikk og eksisterande bygningsmiljø. Nasjonalparkforvaltar meiner at dei nye teikningane viser at Skjåk allmenning har endra teikningar i samsvar med det nasjonalparkstyret kommenterte ved førre handsaming. Nytt bygg er planlagt som elementbygg som gir enkel transport av helikopter og lite arbeid på staden, jf. nml. § 12. § 11 om at «kostnadene ved miljøforringing skal bæres av tiltakshavar» er ikkje relevant for denne saka.

Konklusjon:

Etter ei samla vurdering meiner nasjonalparkforvaltar at Breheimen nasjonalparkstyre kan godkjenne søknad om å bygge ny hytte/bu ved Glittervatnet. Hytte/bu er planlagt i same storleik, same antal sengeplassar og same type bruk. Skjåk allmenning har opna for å flytte hytta nærare Glittervatnet og dei bygningane i området, noko som vil vere positivt for landskapet. Etter synfaring har det vore peika på fleire aktuelle plasseringar av ny hytte/bu, og for nøyaktig plassering bør det vere fokus på å samle menneskeleg aktivitet.

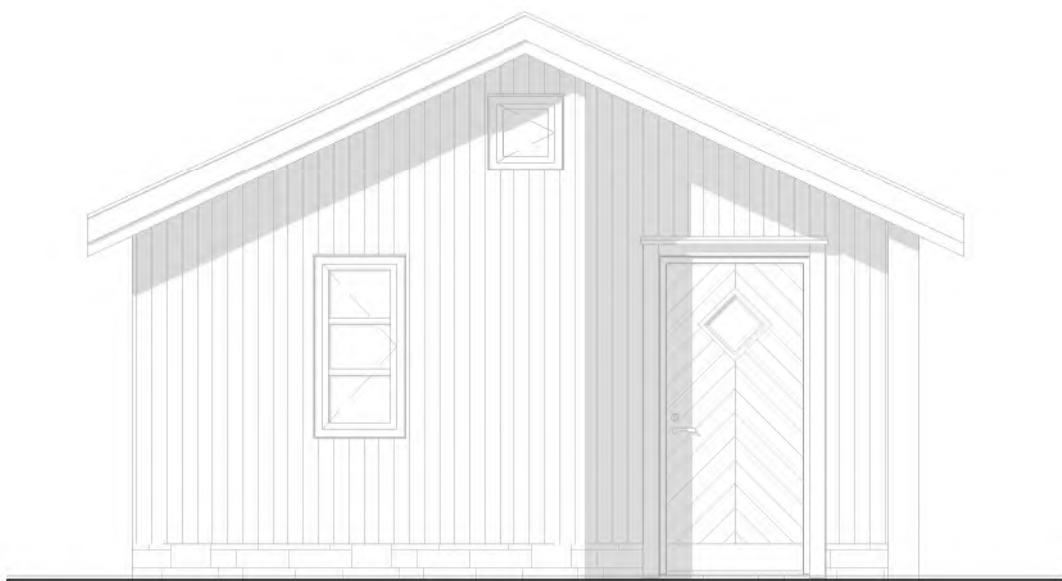
Nye teikningar av Glitterbu har mindre vindauge, og det er alternativ med og utan innhuk. Forvaltar meiner at begge desse alternativa kan nyttast. Dersom hytte blir flytta nærare

Glittervatnet, vil det vere naudsynt å bygge ny utedo/skåle på 2 kvm i nærleiken av hytta. Denne erstattar tilsvarande bygg som står ved dagens bu.

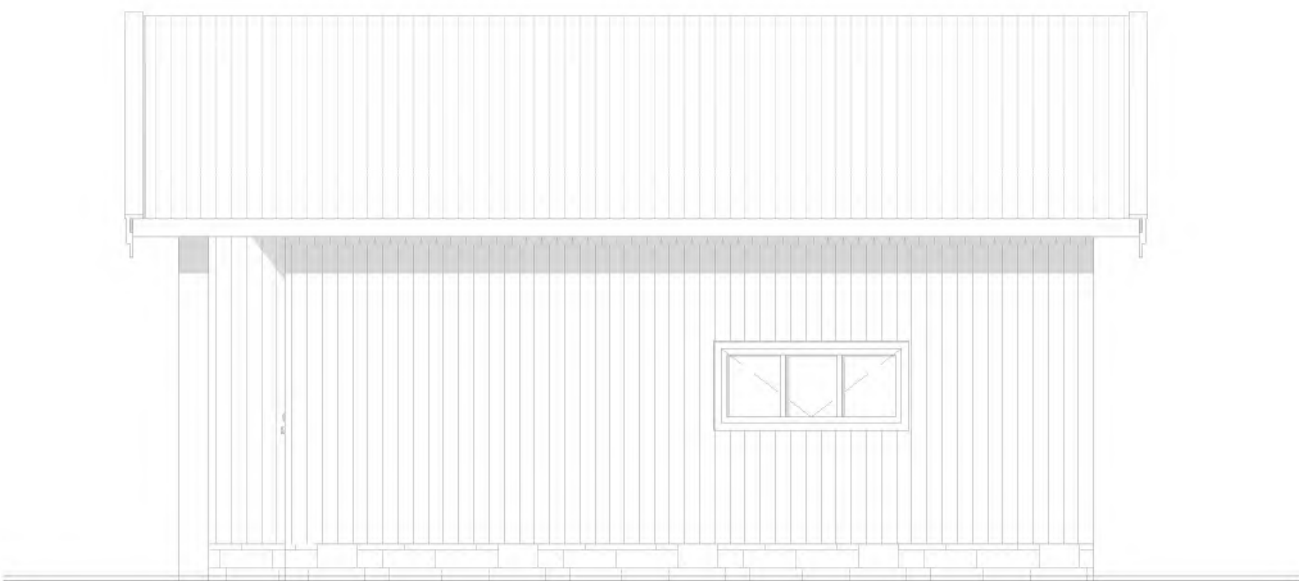
Området kring Glittervatnet er midt i eit viktig kalvings- og oppvekstområde for villreinen. Bruk av området på seinvinter og vår vil forstyrre reinen i ein sårbar periode.

Nasjonalparkstyret bør difor vurdere om det skal vere vikår om kommersiell stenging av hytta i den mest sårbare tida.

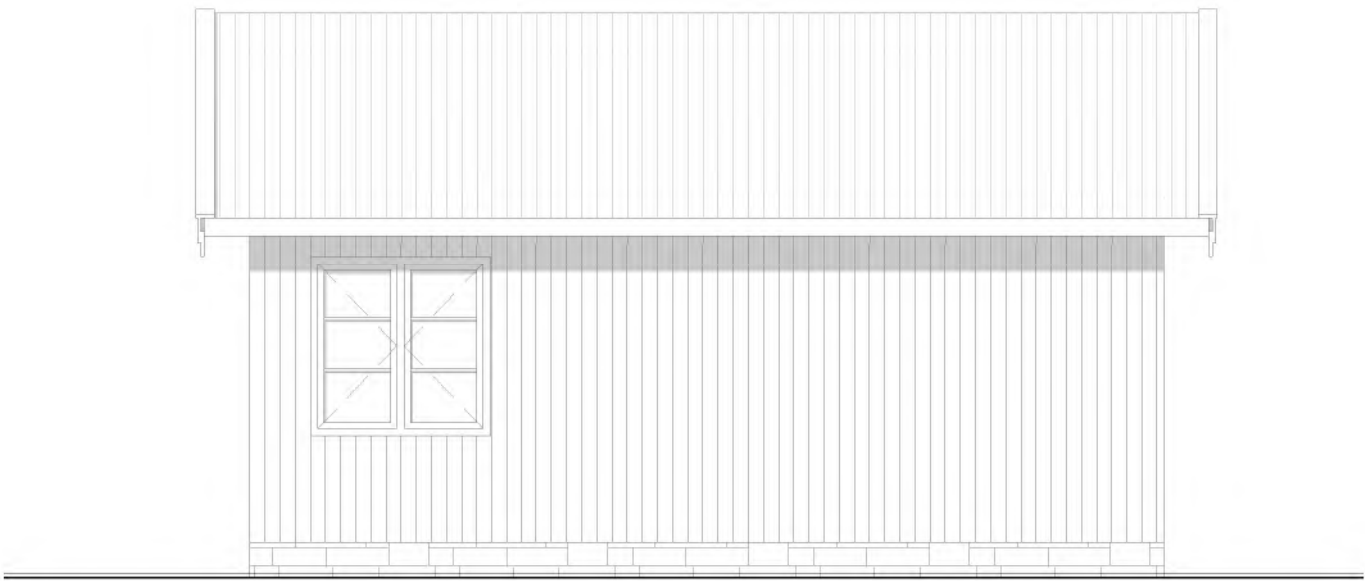
Når eventuell anleggsverksemd er planlagt, må Skjåk allmenning søkje om motorisert ferdsel.

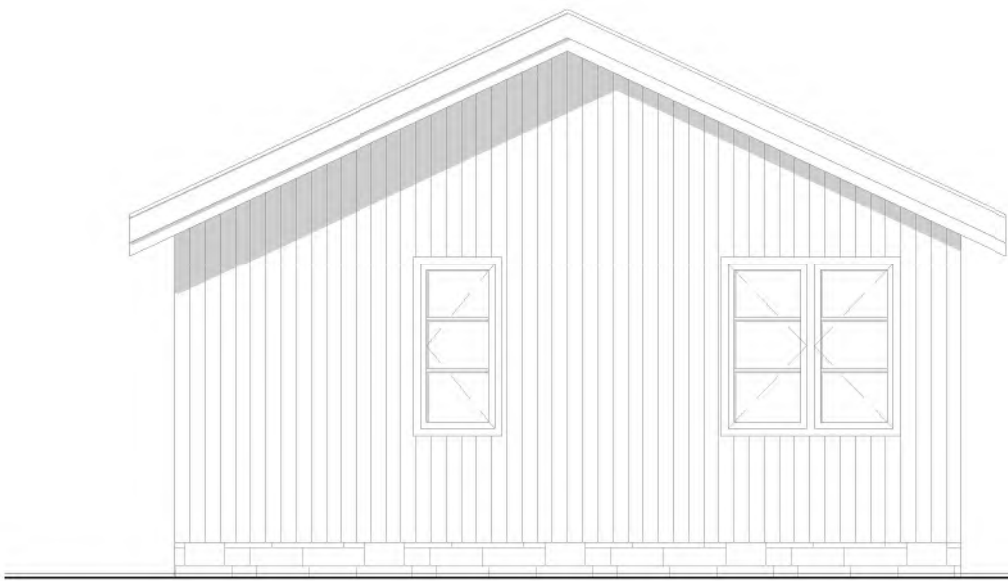
Fasade nord

Fasade aust

Fasade vest

Fasade sør

Revisjon	Revisjonstekst	Rev. av	Rev. dato
----------	----------------	---------	-----------

L	LARK	
V	VVS	
F	Brann	
E	Elektro	
B	Byggeteknikk	
A	Arkitekt	
Fagkode	Fag	Aktør

nordplan

arkitekturkonstruksjonlandskap

Tiltakshavar
Skjåk Almennings

Tiltak
Glitterbue - alternativ 1

Teikning av Fasadar	Teikna av: GL 21.12.22 Sist kontrollert:
Sjekkliste:	

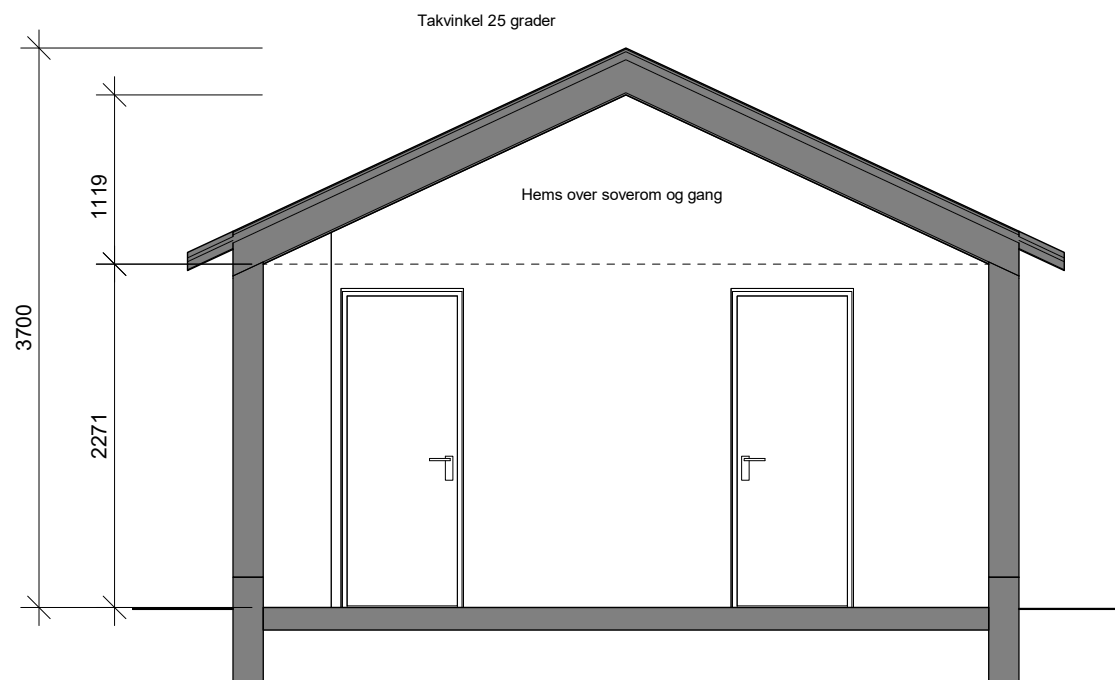
Teikning type Skisse	Kommune: Gardsnr.: Bruksnr.: Fester:
--------------------------------	---

Mål 1 : 50	Prosj.nr.	Teikn.nr. A46.20	Ark A3	Rev
----------------------	-----------	----------------------------	------------------	-----

P:\2021\1088 Skjåk Almennings\00_Glitterbue, Skjåk Almennings\BIM\Glitterbue, alternativ 1 - desember 22.rvt

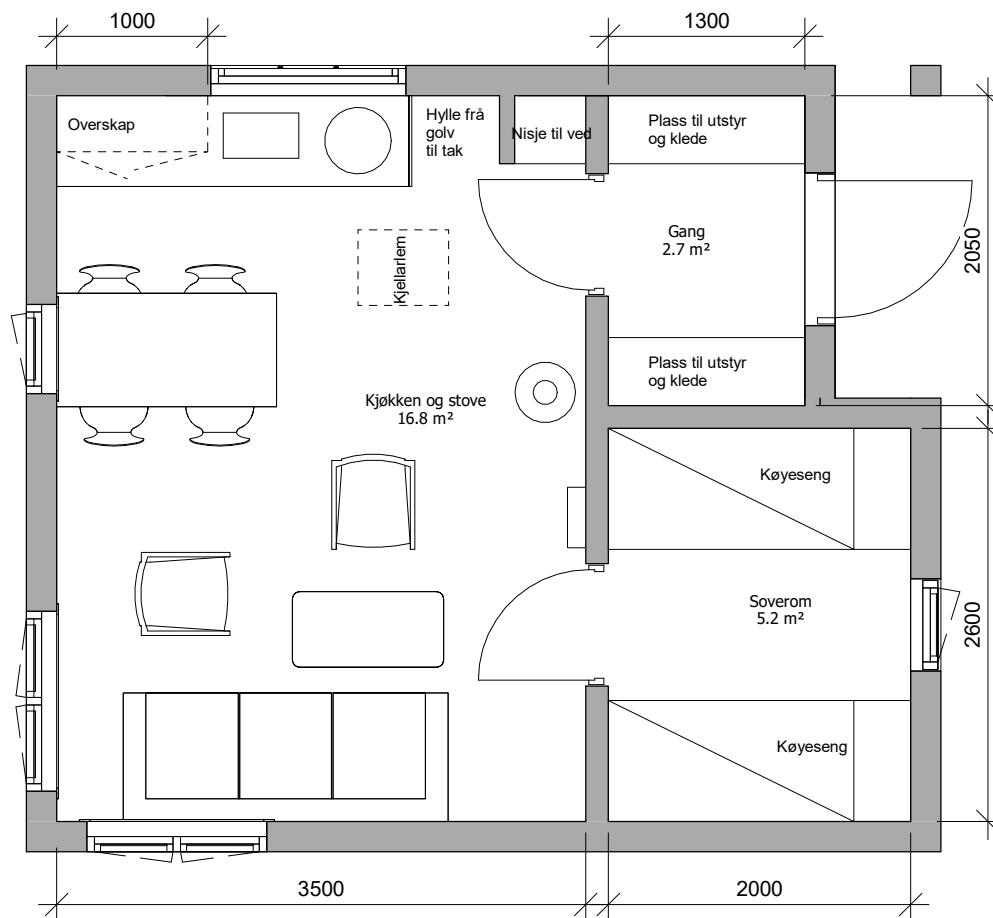
Revisjon	Revisjonstekst	Rev. av	Rev. dato	nordplan arkitektur konstruksjon landskap	Kontaktinformasjon: Nordplan AS epost: post@nordplan.no	Tiltakshavar Skjåk Almenning		Tilering av Illustrasjonar utvendig			Tilering type Skisse				
						Tiltak Glitterbue - alternativ 1		Teikna av: GL	Sist kontrollert: Checker	Sjekkliste:	Mål	Prosj.nr.	Teikn.nr. A80.01	Ark A3	Rev

				nordplan arkitektur konstruksjon landskap		Tiltakshavar Skjåk Almenning	Tilteking av Snitt				Tilteking type Skisse				
						Tiltak Glitterbue - alternativ 1									
Revision	Revisjonstekst			Rev. av	Rev. dato		Tiltekn. av Tiltekn. dato	GL	Kontr. Kontr. dato	Erst. tidl. tilteining	Mål 1 : 50	Prosj.nr.	Tiltekn.nr. A41.01	Ark A4	Rev

25,6 m² BRA

29,9 m² BYA

P:\2021\21088 Skjåk Almenning\00 Glitterbue, Skjåk Almenning\BIM\Glitterbue, alternativ 1 - desember 22.rvt

Revisjon	Revisjonstekst	Rev. av	Rev. dato
----------	----------------	---------	-----------

V	VVS	
F	Brann	
E	Elektro	
B	Byggeteknikk	
A	Arkitekt	
Fagkode	Fag	Aktør

nordplan

- arkitektur
- konstruksjon
- landskap

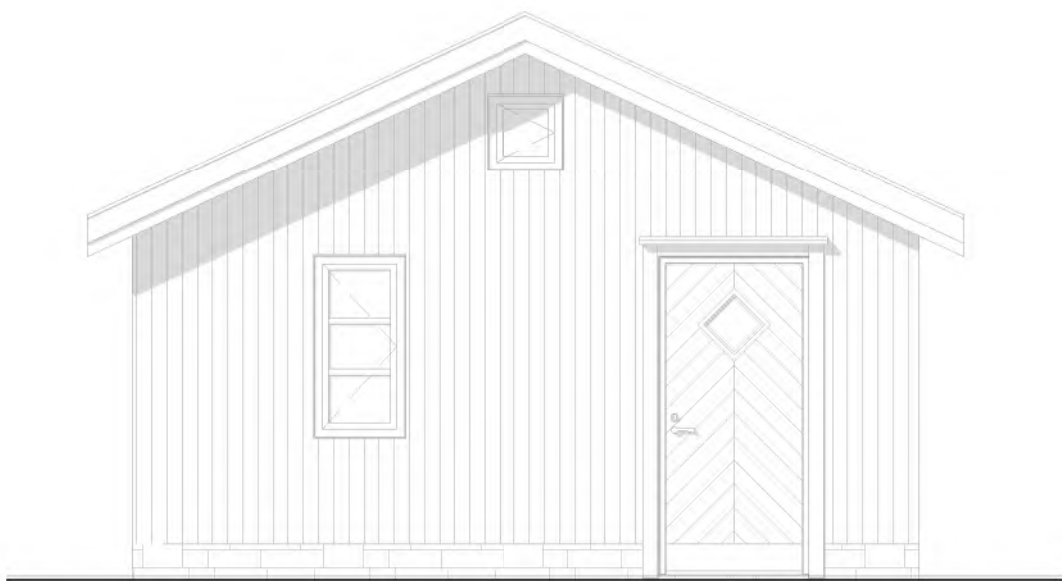
Tiltakshavar
Skjåk Almenning

Tiltak
Glitterbue - alternativ 1

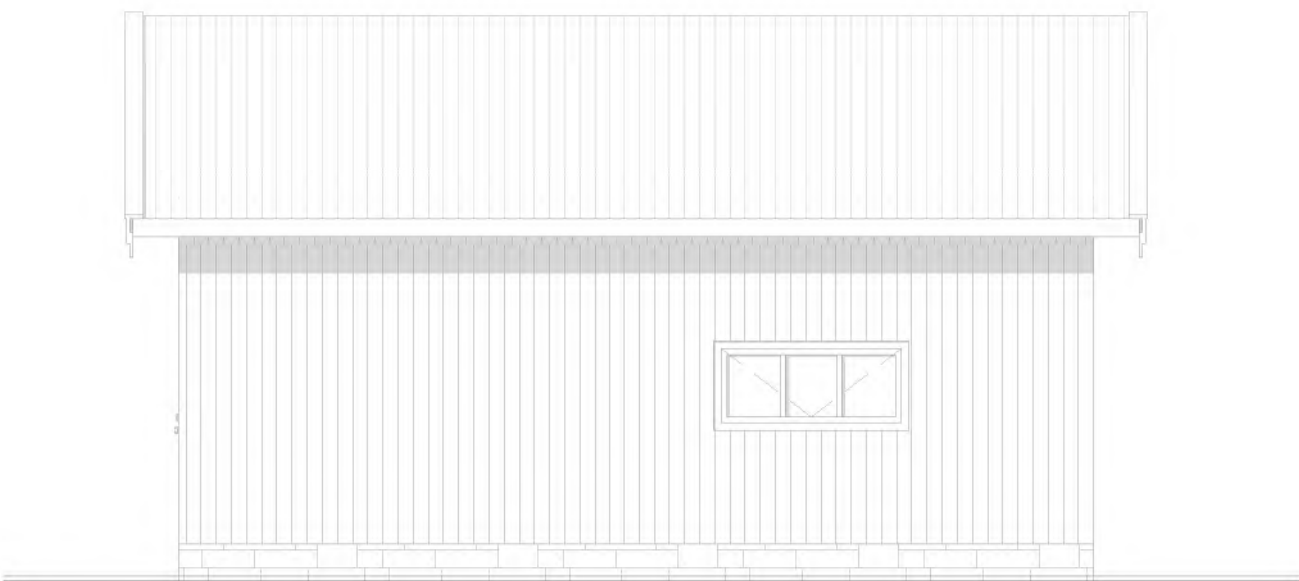
Teikning av Plan 1	Teikna av: GL 21.12.22 Sist kontrollert: Sjekkliste:
------------------------------	---

Teikning type
Skisse

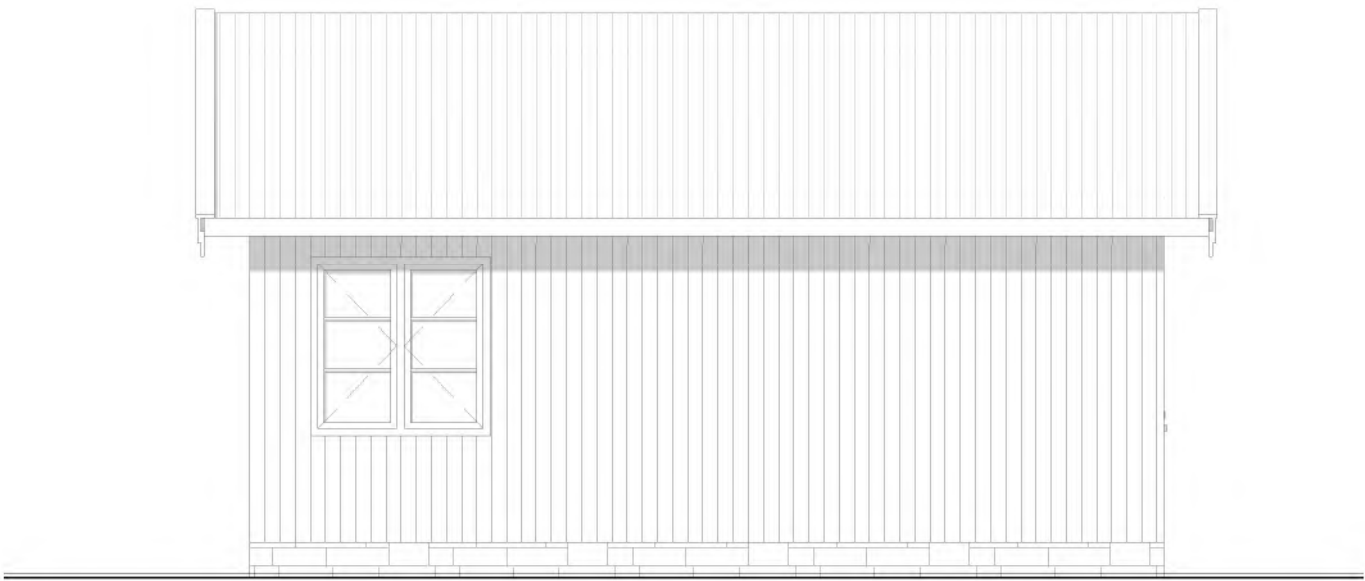
Mål 1 : 50	Prosj.nr.	Teikn.nr. A21.01	Ark A4	Rev
----------------------	-----------	----------------------------	------------------	-----

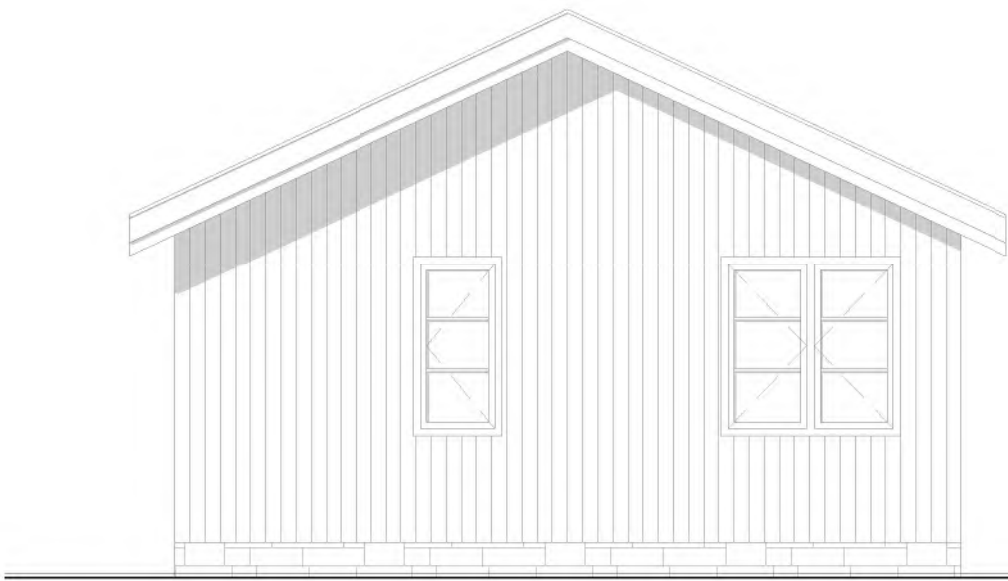
Fasade nord

Fasade aust

Fasade vest

Fasade sør

Revisjon	Revisjonstekst	Rev. av	Rev. dato
----------	----------------	---------	-----------

L	LARK	
V	VVS	
F	Brann	
E	Elektro	
B	Byggeteknikk	
A	Arkitekt	
Fagkode	Fag	Aktør

arkitektur
konstruksjon
landskap

Tiltakshavar
Skjåk Almanning

Tiltak
Glitterbue - alternativ 2

Teikning av
Fasadar

Teikna av:
GL
Sist kontrollert:

Sjekkliste:

Teikning type
Skisse

Kommune:
Gardsnr:
Bruksnr:
Fester:

Mål
1 : 50

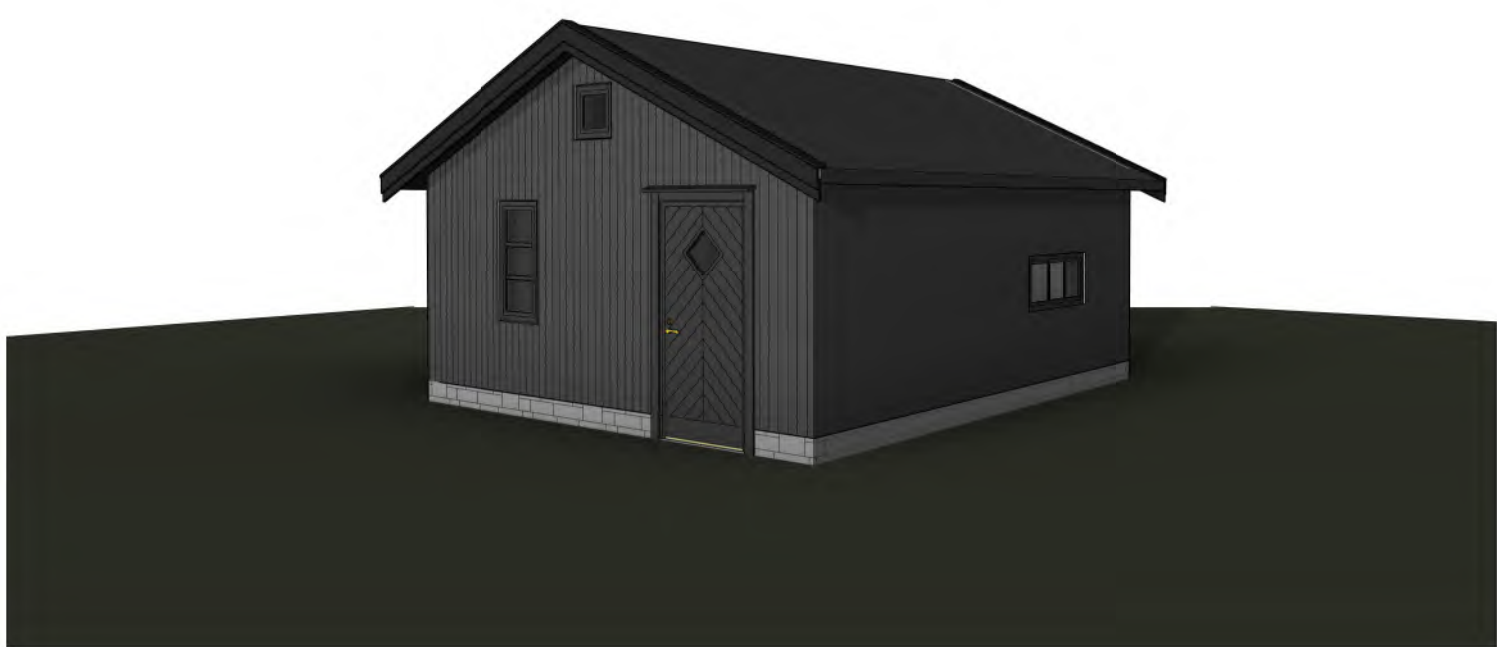
Prosj.nr.

Teikn.nr.
A46.20

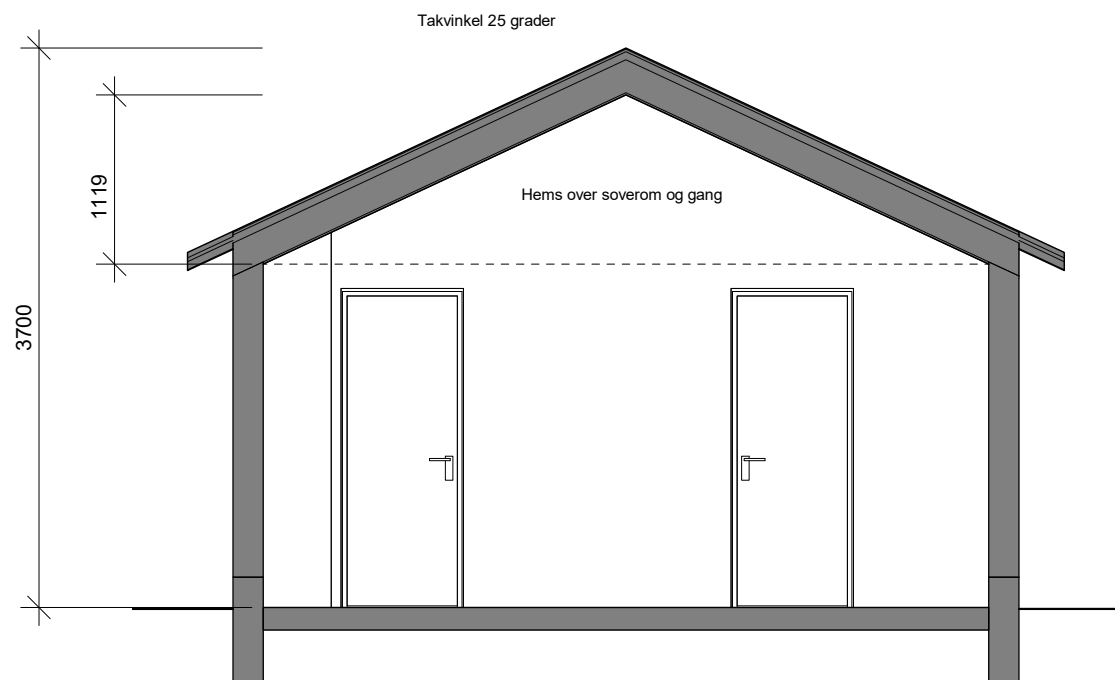
Ark
A3

Rev

P:\2021\1088 Skjåk Almanning\BIM\Glitterbue, alternativ 2 - desember 22.rvt

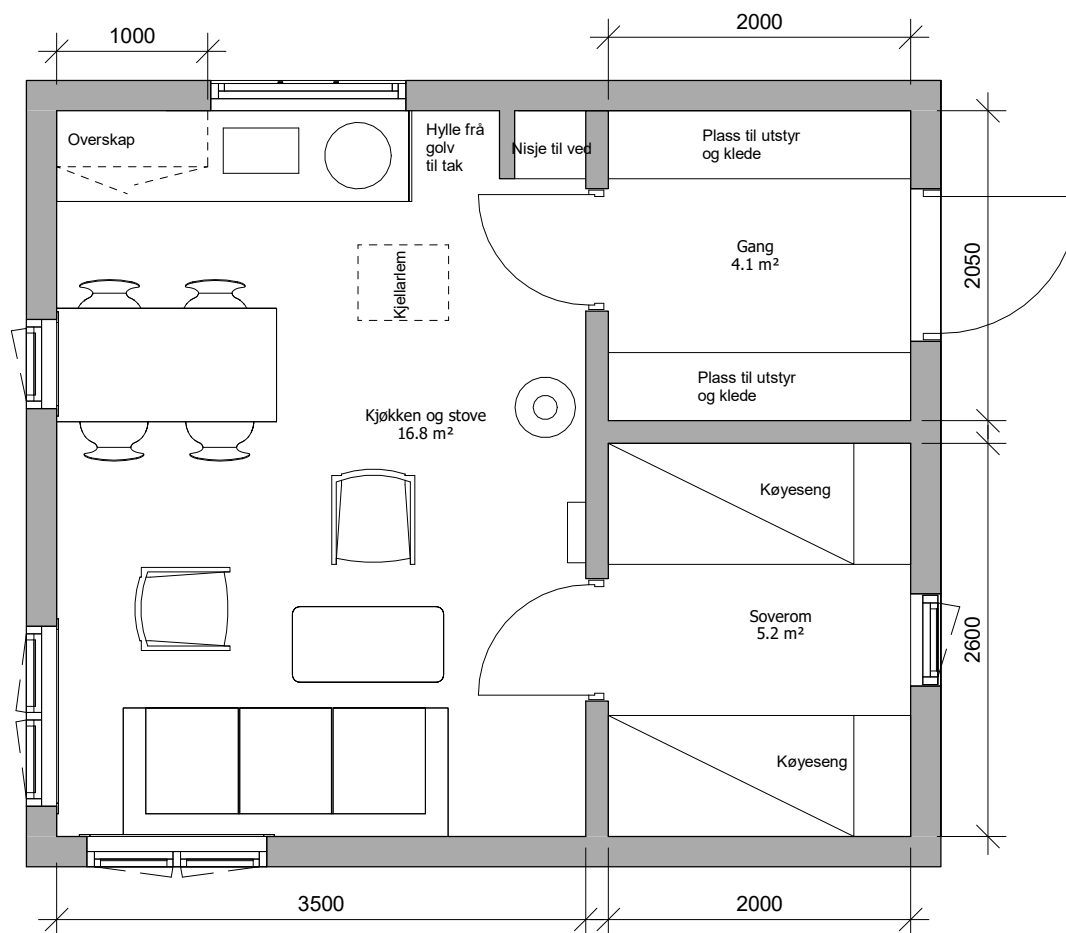

				nordplan arkitektur konstruksjon landskap	Kontaktinformasjon: Nordplan AS <
--	--	--	--	---	---

				nordplan
--	--	--	--	--

27,1 m² BRA
31,5 m² BYA

P:\2021\21088 Skjåk Almenning\00 Glitterbue, Skjåk Almenning\BIM\Glitterbue, alternativ 2 - desember 22.rvt

Revisjon	Revisjonstekst	Rev. av	Rev. dato
----------	----------------	---------	-----------

V	VVS	
F	Brann	
E	Elektro	
B	Byggeteknikk	
A	Arkitekt	
Fagkode	Fag	Aktør

Tiltakshavar
Skjåk Almenning

Tiltak
Glitterbue - alternativ 2

Teikning av Plan 1	Teikna av: GL 21.12.22 Sist kontrollert: Sjekkliste:
------------------------------	---

Teikning type
Skisse

Mål 1 : 50	Prosj.nr.	Teikn.nr. A21.01	Ark A4	Rev
----------------------	-----------	----------------------------	------------------	-----

22. Søknad om oppføring av ny Glitterbu II

Skjåk Almenning har søkt Breheimen nasjonalparkstyre om oppføring av ny Glitterbu. Dei søkte også i 2016 og fekk løyve til å bygge ny bu på same stad som den gamle. Det byggeløyvet gjekk ut i 2019. No gjeld søknaden oppbygging av ny bu nærmare Glittervatnet og riving av eksisterande bu. Breheimen nasjonalparkstyre har bedt villreinnemnda om uttale (eit dokument med søknad, vedlegg og tidlegare behandling i Nasjonalparkstyret ligg vedlagt).

Villreinnemnda har behandla saka to gongar tidlegare, uttale i sak 33-16 og spesifisering av opningstidene til bua i sak 22-17 (eige vedlegg med desse to sakene)

Opplysningar i saka:

Hytta har eit areal på 26,5 m², 4 sengeplassar og ekstra madrassar. Det er kombinert opphaldsrom og soverom i hytta, i tillegg til eit vindfang med ved og utstyr. Hytta er ikkje musett, og med manglande isolasjon går det mykje ved – og hytta ber generelt preg av at ho er moden for utskifting, noko som har vore planlagt sidan 2010.

Frå Botn sæter til Glitterbu er det 3 km og høgdeskilnaden er på litt over 400 høgdemeter, noko som gjer at bua og området rundt er godt tilgjengeleg for alle aldersgrupper. Om vinteren er det noko lengre sidan det ikkje er vinterbrøytt til Botn sæter. Hytta passar best til bruk vår, sommar og tidleg haust. Pga. manglande isolasjon er ikkje hytta eigna for bruk i vinterhalvåret. Hytta blir brukt av fiskarar, turgåarar og jegerar i alle aldrar. Almenninga har naust ved Glittervatnet slik at dei som leiger hytta kan låne båt og fiskegarn om dei vil. Hytta ligg svært sentralt til for dei skal jakte rein og småvilt. Alle hyttene til Skjåk Almenning er ope for allmenta og ligg tilgjengeleg til utleige for alle på www.inatur.no.

Utleigedøgn for Glitterbue (i tillegg kjem overnattingar i reinsjakta da den står open for alle):

2012: 20 utleigedøgn

2013: 47 utleigedøgn

2014: 57 utleigedøgn

2015: 45 utleigedøgn

2020: 41 utleigedøgn

2021: 47 utleigedøgn

Hytta har vore vinterstengt på den kaldaste årstida dei siste 5-6 år pga. det høge vedforbruket, og dei to siste åra har hytta også vore stengt for reinsjegerar pga. koronarestriksjonar. Den vart opna att for reinsjegerar i 2022.

Den nye hytta er teikna med eit bruksareal (BRA) på 25,6 m². Det er lagt vekt på det praktiske og naudsynte, samt at hytta skal byggast i element som enkelt kan transporterast – for minst mogleg arbeid på staden. Ein ynskjer likevel noko meir ljøs inn i hytta, og utsikt for dei som skal vere der. Det blir derfor søkt om noko meir glas enn det som er frå før – men likevel atskilleg mindre enn det vart søkt om førre gong.

Ein ynskjer ei inndeling i hytta med eit lite soverom med plass til 2 enkle køyesenger (totalt 4 sengeplassar), ein gang – og eit felles opphaldsrom med stove og kjøkken (sjå vedlegg 9 for planteikning). I tillegg er det teikna inn ein hems for lagringsplass, overgang og soverom. Oppvarming blir med ein vedovn plassert omtrent midt i hytta. Det

Villreinnemnda for Reinheimen-Breheimen

6

blir ikkje lagt opp til solcellepanel verken til lading av ymse elektriske apparat eller til ljøs.

Skjåk Almenning er opne for å diskutere plassering av hytta. Alternativa slik dei ser det er å bygge på same tomt, eller flytte hytta nærare Glittervatnet og eksisterande bygningar langs vatnet. Det er om lag 400 meter ein veg for å hente vatn, og med tanke på fiske og bruken av naustet er det kanskje gunstig å flytte hytta nærare Glittervatnet. Trekket til villreinen vil uansett gå i dette området, og blir kanskje ikkje så påverka om hytta blir ståande der ho er nå, eller flytt nokre meter nærare vatnet - men ved å flytte ho nærare vatnet, vil ein i det minste få samla alle bygningar ved Glittervatnet. Dette avheng av om ein finn ei bra tomt med tanke på både stabile grunnforhold, minst mogleg snø om vinteren – samt brukbar utsikt. Det beste med dagens plassering er den flotte utsikta i alle retningar, samt at snøforholda om vinteren er gunstig med lett åtkomst inn i hytta – og det er ikkje sikkert at ein finn ei ny tomt som er betre enn den i dag.

Dei sanitære tilhøva er tenkt å løysast med ein kombinert do og skåle med plass til ved. Utdoen treng ikkje vere større enn 2 m², men ein ynskjer at utdoen er plassert slik som i dag – altså noko vekk frå hytta. Utdoen som er der i dag er plassert om lag 30-40 meter frå hytta, retning nord.

Skjåk Almenning søker også om å få transportert inn hytta i element med helikopter frå Botn. Det er vanskeleg å anslå kor mange turar som krevst, men dei er interessert i at dette skal vere eit minimum både av omsyn til kostnader og miljø. I tillegg må dei søkje om løyve til å rive den gamle hytta, samt transportere ned att material og ting som dei ikkje kan nytte. Denne transporten søker dei om å få løyve til å transportere med snøskuter sjølv, vinteren etter den nye hytta står ferdig (mest sannsynleg vinter / vår 2024).

Vurdering:

I høve til villrein er det fyrst og fremst bruken som er problematisk, ikkje storleiken eller utformingen av bygget. Det som talar mot bygging av ei ny bu er om bruksfrekvensen aukar. Meir utleige vil kunne føre til forstyrring av villreinen. Ein meiner å kunne unngå dette ved å setja vilkår om at eksisterande praksis med stenging av hytta i sårbare tidsrom blir vidareført. Dessutan at det ikkje blir kapasitetsauke på sengeplassar.

Glitterbu ligg i leveområdet for sørveststamma i Reinheimen-Breheimen villreinområde. Området blir mykje brukt av villrein heile året og er også ein del av kalvings- og oppvekstområdet til villrein i sørveststamma (sjå kartet under). Det er normalt kalvingsperioden som er den mest såbare perioden for villrein, men også vinteren kan vera ei vanskeleg tid for villrein i dette området. Det er avgrensa med vinterbeite, og periodar med mykje snø. Einskilde år har det også vore problem med nedising av beite.

Det har neppe stor effekt på villrein om plasseringa av hytta blir som i dag eller om den blir fløtt nærmare vatnet. Villrein beiter og trekker forbi på båe sider av hytta der ho ligg i dag, og ein ser at villrein også brukar arealet heilt ned til vatnet. Likevel vil det normalt vera ein fordel å få samla buer i området på ein plass. Da blir det i større grad eit område som samlar menneskeleg aktivitet. Det er som regel betre enn å spreie buer og aktivitet over eit større område. Ein kan tenkje seg at villrein etter kvart vil reagere meir på aktivitetar og buer også i dette området.

Det som truleg har størst effekt på villrein er opningstidene til bua. Villreinnemnda endra litt på vedtaket frå fyrste til andre gong vi behandla denne saka. Både vinterperioden og

Villreinnemnda for Reinheimen-Breheimen

7

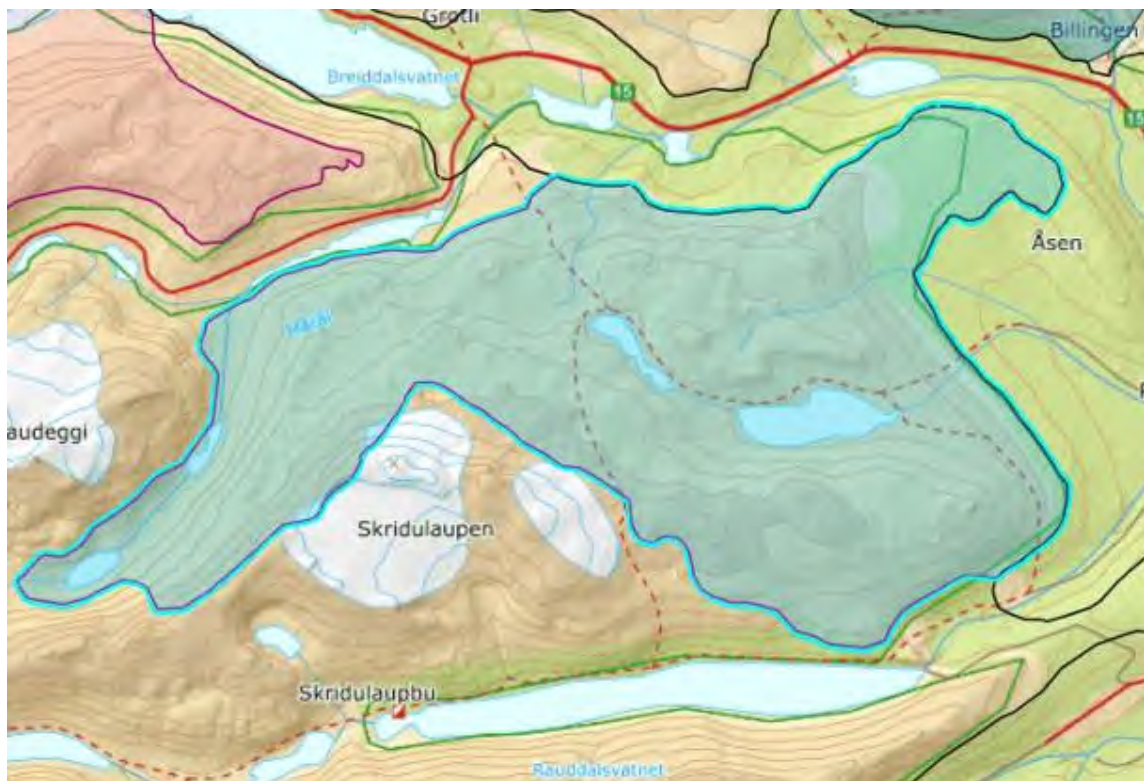
kalvingsperioden er sårbare periodar for villrein i dette området. Utover vinteren vil oppsparte energireservar hjå villrein avta. Seinvinter og vår kan derfor vera ekstra krevjande. Det er derfor ynskjeleg at Glitterbu er stengt i kalvingsperioden og siste månaden før kalving (1. april til 15. juni). I tillegg bør den kunne bli stengt på kort varsel vinterstid om villrein oppheld seg i området. Det var stenging vinterstid som var årsaken til at villreinnemnda behandla saka på nytt i 2017 der vi endra litt på vedtaket frå 2016. Vurderinga var slik:

Skjåk Almenning ville ikkje gjennomføre ombygging dersom dette utlyste stenging heile vinterhalvåret og våren, men berre isolere eksisterande bu. Dei la vekt på at villrein er viktig for Skjåk Almenning og at dei hadde stor eigeninteresse av å skjerme villrein vintertid. Stenging på kort varsel var ikkje noko problem sidan dette ville bli lagt inn som ei føresemd ved bestilling av Glitterbu. Skjåk Almenning har alternative hytter andre stader som kan bli brukt om Glitterbu blir stengt på kort varsel.

Under møtet i villreinnemnda vart det gjeve eit kort referat frå formøtet. Med den løysinga som vart framsett i formøtet har forvaltninga gjeve ansvaret for å hindre forstyrring av villrein i vinterhalvåret til Skjåk Almenning. Det er viktig at forvaltninga t.d. ved SNO bidreg med opplysningar om villrein oppheld seg i nærleiken av Glitterbu. Ei slik adaptiv forvaltning kan vere utfordrande å få til. Kanskje kunne det vere aktuelt å ha ei prøveperiode på til dømes fem år for å vurdere korleis det fungerer?

Stenging vinterstid gjeld i høve til kommersiell verksemd, ikkje forvaltningsoppgåver.

Villreinnemnda tykkjer framleis dette kan vera ei god løysing og ynskjer derfor tilsvarende vedtak når det gjeld opningstider som vi hadde i 2017.

Villreinnemnda for Reinheimen-Breheimen

8

Kartet syner kalvings- og oppvekstområde mellom anna rundt Glittervatnet.

Innstilling: Det blir gjeve løyve til oppføring av ny Glitterbu, plassering kan med fordel vera nærmare vatnet og dei andre buene i området. Glitterbu må vere stengt i perioden 1. april til 15. juni. I tillegg skal den bli stengt på kort varsel om vinteren når det er villrein i området. Dette gjeld stenging iht kommersiell verksemd, ikkje forvaltningsoppgåver.

Handsaming: Etter ei drøfting om ulike alternativ, landa nemnda på ei nytt forslag til vedtak: Primært bør hytte rivast ut i frå plassering i viktig og sårbart villreinområde. Dersom det blir gjeve høve til å restaurere / sette opp ny bu, må bruken bli sterkt avgrensa og bua må vera stengt frå 1. februar til 15. juni. Dette gjeld stenging iht kommersiell verksemd, ikkje forvaltningsoppgåver. Plassering kan i så fall med fordel vera nærmare vatnet og dei andre buene i området.

Det vart stemt over dei to forslaga. Det nye forslaget til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak: Primært bør hytte rivast ut i frå plassering i viktig og sårbart villreinområde. Dersom det blir gjeve høve til å restaurere / sette opp ny bu, må bruken bli sterkt avgrensa og bua må vera stengt frå 1. februar til 15. juni. Dette gjeld stenging iht kommersiell verksemd, ikkje forvaltningsoppgåver. Plassering kan i så fall med fordel vera nærmare vatnet og dei andre buene i området.

Arkivsaksnummer: 2023/2011-2

Saksbehandlar: Trygve Snøtun

Dato: 02.03.2023

Utval	Utvalssak	Møtedato
Breheimen nasjonalparkstyre	6/23	08.03.2023

Sak - Breheimen nasjonalpark - Gravdalsnosi - Oppsetting av basestasjon for radiomerking av beitedyr - Fortun beitelag

Innstilling frå forvaltar

Breheimen nasjonalparkstyre gjev Fortun beitelag løyve til å sette opp basestasjon for elektronisk bjøllesystem til husdyr i Breheimen nasjonalopark. Det kan setjast opp ein basestasjon på Gravdalsnosi kring 1500 moh. på den avmerkte staden på kartet i vedtaket som ligg innanfor Breheimen nasjonalpark. Basestasjonen skal plasserast innan for ein radius på 100 meter ut frå punktet på kartet, der tiltakshavar skal finne best mogleg plassering med omsyn til minimal silhuettverknad og god mobildekning.

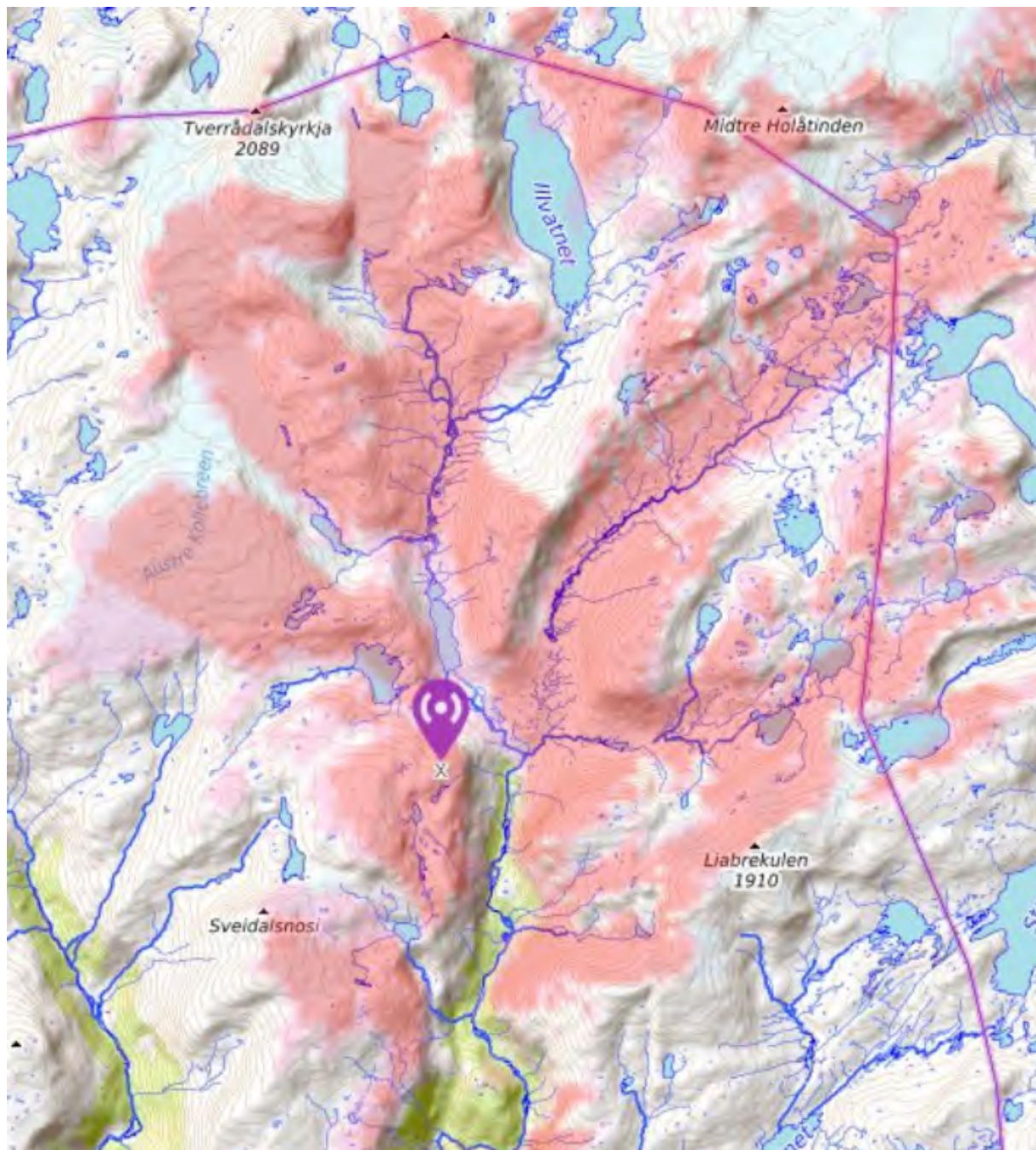
Løyvet er gjeve med heimel i verneforskrifta for Breheimen nasjonalpark § 3 punkt 1.3 k).

Fortun beitelag får løyve til motorisert ferdsel i samband med montering av basestasjon. Løyvet gjeld 2 turar med helikopter og to turar med snøskuter. Løyvet til motorisert ferdsel er gjeve med heimel i verneforskrifta for Breheimen nasjonalpark § 3 punkt 6.3 b).

Løyvet er gjeve med fylgjande vilkår:

- Basestasjonen kan festast i fjellet med 12 mm bolt til søylefot til mast, samt inntil 4 boltar på 8 mm i diameter til barduner.
- Det kan plukkast steinar frå nærområdet til skjerming av festepunkta til basestasjonen. Steinane skal ikkje plukkast frå vardar eller andre kulturminne.
- Basestasjonen skal plasserast slik at dei er minst mogleg synleg frå stiar i området og turisthytta på Nørdestedalseter, og nedanfor høgste toppen for å gjera stasjonen mindre ruvande i landskapet.
- Søkjar skal demontera og frakta basestasjonen ut av området straks den ikkje er i bruk, er ute av drift eller er skada. Jernboltane skal skjerast ned jamt med fjellet.
- Basestasjonen skal kunne nyttast av andre beitelag med husdyr i same fjellområdet.
- I forkant av oppsetting skal forvaltar kontaktast for å avklare nøyaktig plassering av mast. Om høve vil forvaltar vere med på oppsetting.

Løyve til utplassering av basestasjonen gjeld fram til 30.07.2024.

Kart med plassering av basestasjon og dekningsgrad i terrenget.

Dette løyvet er berre handsama etter verneforskrifta for Breheimen nasjonalpark. Tiltaket må i tillegg hente inn naudsynte avtalar med grunneigar i området, og avklare med Luster kommune om tiltaket er søknadspliktig.

--- slutt på innstilling ---

Dokument i saka

- Søknad om oppsetting av basestasjon i Breheimen NP for radiomerking av beitedyr frå Fortun beitelag, datert 09.02.2023

Saksopplysningar

Fortun beitelag ønskjer å sette opp ein basestasjon på Gravdalsnosi, om lag 1500 moh., i Breheimen nasjonalpark. Med denne basestasjonen kan Fortun beitelag kople seg på allereie eksisterande system som Skjolden beitelag fekk sett opp førre år, sak 10/22 møtedato 06.05.2022.

Søknad:

«Nå har fleire beitelag i kommunen tatt i bruk systemet frå firmaet gjetargut. Eit peilingssystem for å ha kontroll på dyra i utmark. Dette systemet ønsker nå vi i Fortun beitelag å også ta i bruk.

Inne i Nørdestedalområdet har me i dei siste åra hatt store problem med rovdyr, spesielt jerv. Og med elektronisk peiling har man mykje større kontroll på dyra. I dette området finnes det ikkje mobildekning, så da er systemet til gjetargut eit veldig godt system.

Med sender på Gravdalsnosi vil området få ein god dekning, dette vil føre til at systemet blir meir komplett for alle som nyttar det.

Me søker om å få sette opp ein slik sender/basestasjon på Gravdalsnosi i nasjonalparken. Søknaden gjeld og nødvendig bruk av helikopter eller snøskuter for å få opp utstyret. På grunn av usikkerhet på tidsbruk ved montasje, søker me om to turer med helikopter og to turar med snøskuter.»

Det er særleg to fordelar med elektronisk merking av beitedyr som vil lette arbeidet og gjere det meir føreseieleg.

1. Gardbrukar får melding om når dyr dør (ingen rørsle) eller er uroleg. Dette er viktig for å dokumentere eventuell dødsårsak. Nokre år er rovdyr ei utfordring, så ei tidleg varslings kan gjere gardbrukarane høve til å gjere tiltak for å minke tap, t.d. tidlegare sanking.
2. Meir effektiv sanking av beitedyr. Det er store fjellområder der dyra er på beite. Ved å kunne gå meir målretta ut i fjellområda etter dyr, vil det spare kvar gardbrukar mange arbeidsdagar under sanken. Ein slepp uvissa når ein ikkje finn dyr, om dei er døde eller står att i fjellet. Det kan komme snø i fjellet i sankeperioden, noko som gjer det krevjande.

Systemet som er planlagt sett opp er Gjetargut (www.gjetargut.no). Systemet er laga for områder med dårleg eller utan mobildekning. Det er ein klave som festast på beitedyr som sender posisjon med radiosignal ein eller fleire gonger i døgnet til ein basestasjon. Basestasjonane må ha mobildekning for å sende data vidare til telefon eller PC. For å få best mogleg dekningsgrad i kupert terreng, må det ofte fleire basestasjonar til.

Basestasjonane er kring 2,5 – 3 meter høge. Foten til basestasjonen må borrhast i fjell med eit 12 mm bor. Basestasjonspålen støttast opp av 4 barduner som festast i fjell med 80*8 mm boltar. På masta er antenne, batterikasse og solcellepanel festa (sjå bilete figur 1).

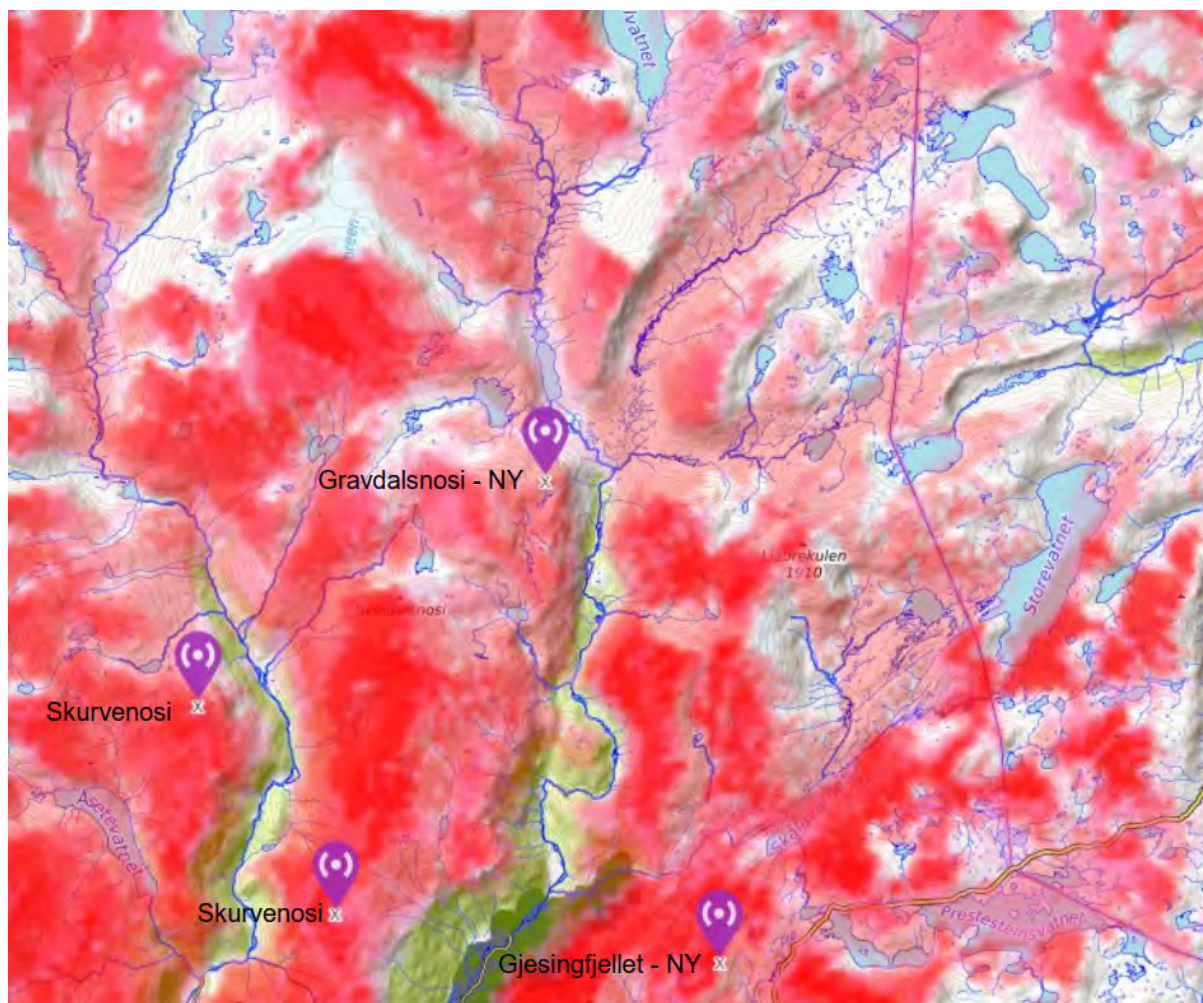

Figur 1: Bilete henta frå www.gjetargut.no

I Luster kommune er det fleire beitelag som har tatt i bruk same systemet (Gjetargut), og erfaringane har vore positive. Fortun beitelag nyttar beiteområde som grensar mot Skjolden beitelag, og får noko nytte av basestasjonane som allereie er oppe. Ein basestasjon på Gravdalsnosi vil komplimentere noko for Skjolden beitelag, og samstundes dekke størstedelen av beiteområda i Nørdstedalen, Middalen og Vetledalen.

Basestasjonane er enkle å sette opp og det skal vere lite vedlikehald. Systemet er godt uttesta andre stader med krevjande klima og skal tåle å stå oppmontert heile året. Det vil krevje motorisert ferdsel i samband med montering, men utover dette skal det i utgangspunktet ikkje vere naudsynt med ekstra løyver til motorferdsel. Erfaring tilseier likevel at alle installasjonar vil føre til noko meir motorisert ferdsel, då det av ulike årsaker er noko som må fiksast, endrast eller bytast ut.

Basestasjonane må plasserast i område med mobildekning. Dette gjer mange plasseringar ueigna. I området kring Nørdstedalsseter er det få stader det er mobildekning som dekker større område. Fortun beitelag har saman med Gjetargut forsøkt å finne dei mest eigna plasseringane, med færrest mogleg basestasjonar som gjev best dekning av beiteområda. For å få mobildekning og dekke så stort område som mogleg, ønskjer ein å plassere basestasjonane på fjelltoppar i området. Alle fjelltoppane er avrunda på toppen, noko som gjer at ein styre plasseringa noko i forhold til å få minst mogleg uheldig påverknad på landskapet.

Figur 2: Kart med allereie oppsette basestasjonar og ønskje om nye, og dekningsgrad i terrenget. Basestasjonen på Gravdalsnosi er innanfor Breheimen nasjonalpark.

Fjella i området er registrert som barmarksbeite for villrein. Dalen nord for den omsøkte basestasjonen er også kartlagt som ein trekkveg for villrein. Då Skjolden beitelag søkte om å sette opp i same område i 2022 vart saka sendt til sekretær for Reinheimen-Breheimen villreinutvalg for uttale: «I det omsøkte området er det lite med villrein, unntaksvis noen bukker på sommer/tidlig høst. De er da ganske robuste, og blir neppe forstyrret av noen stillestående elementer i terrenget. Så dette prosjektet med de 3 basestasjonene i omsøkte område bør gå greit i forhold til villreinen i Breheimen.» Skjolden beitelag valgte å ikkje sette opp basestasjon litt vest for Gravdalsnosi på grunn av dårleg mobildekning. Om det er mobildekning på Gravdalsnosi, vil denne kunne dekke deler av beiteområde til Skjolden beitelag i tillegg til beiteområda til Fortun beitelag.

Det er ingen kjente observasjonar av raudlisteartar som kan bli påverka av tiltaket og ikkje registrert hekkelokalitetar i aktuelle områder, så biologisk mangfald og høgfjellsøkosystem vil ikkje så langt ein kan sjå bli påverka, jf. § 2 i verneforskrifta.

I dei omsøkte områda er det fleire relativt populære stiar som følgjer dalane rundt omsøkte basestasjonar. Desse er ein del av DNT sitt stinett, der Nørdestedalseter er sentral med merka stiar i fleire retningar. Sjølve fjelltoppane har avgrensa med besøk per i dag. Basestasjonen vil vere synleg om ein kjem nært nok, men kan mest sannsynleg plasserast slik at dei ikkje blir synleg/lite synleg frå dei mest nytta turstiane.

Breheimen nasjonalparkstyre fekk ved førre handsaming av radiomaster i 2022 i nærliggande område ei landbruksfagleg uttale frå fagleiar landbruk i Luster kommune: *«Mørkridsdalen er eit beiteområde som ved fleire høve har vore utsett for tap av sau til jerv. Bruk av radiobjøller kan gi sauebøndene i området raskare klarheit i byrjande rovdyrangrep og slik raskare tiltak for å hindra tap av beitedyr.*

Radiobjøller er også eit godt verktøy ved tilsyn og sanking av beitedyr og lettar bruken av beiteområdet generelt. Vi har elles lite erfaring med bruk av radiomaster for signalforsterking, men er generelt positive til teknologi som gir god oversikt over beitedyra i fjellet.

Vi vurderer at overvakingsteknologi på beite har godt potensiale for å gi auka lønsemd i beitebruken og betra dyrevelferd for husdyra.»

Heimelsgrunnlag

Søknaden blir vurdert i samsvar med:

1. Forskrift for Breheimen nasjonalpark, datert 7. august 2009
2. Forskrift for Mørkridsdalen landskapsvernområde, datert 7. august 2009
3. Naturmangfaldlova, datert 19. juni 2009
4. Forvaltingsplan for verneområda i Breheimen

Verneformål – forskrift

Føremålet med Breheimen nasjonalpark er å ta vare på eit stort, samanhengande og villmarksprega naturområde som inneheld særeigne, representative økosystem og landskap som er utan tyngre inngrep.

Vidare er føremålet med nasjonalparken å:

- ta vare på eit høg fjellsøkosystem med eit eigenarta og variert biologisk mangfald
- ta vare på leveområde til villreinstammen i Ottadalen villreinområde
- ta vare på vassdragsnaturen i området
- ta vare på ein variasjonsrikdom i geologi med særprega geologiske førekomstar, vegetasjon og landskap
- ta vare på grottene i området
- ta vare på kulturminne.

Ålmenta skal ha høve til uforstyrra oppleving av naturen gjennom utøving av naturvenleg og enkelt friluftsliv med lita grad av teknisk tilrettelegging.

I nasjonalparkar skal ingen varig påverknad av naturmiljø eller kulturminne finne stad, med mindre slik påverknad er ein føresetnad for å ivareta føremålet med vernet. Det er vern mot inngrep i landskapet, som til dømes varige eller mellombelse innretingar, boring og festing av boltar, jf. § 3 punkt 1.1. Verneforskrifta til Breheimen nasjonalpark seier vidare at forvaltingsstyresmakta kan gi løyve til oppsetting av master for elektroniske bjøller på sau i samsvar med retningslinjer fastsette i forvaltingsplan, jf. § 3 punkt 1.3 k.

Forvaltningsplan

I Forvaltingsplan for verneområda i Breheimen kapittel 3.3.9 Master i beitebruk er det laga retningslinjer for forvalting og bruk. Når ein vurderar søknader blir det lagt vekt på korleis

anlegget blir plassert, høgde på master, om det er fast eller mobil, og motorisert ferdsel i samband med drift og etablering. Teknologien skal vere utprøvd og det blir vektlagt kor stor del av beitebrukarane som kjem til å nytte systemet.

Satelittbaserte løysingar er å føretrekkje om teknologien er god nok og om det er innanfor økonomisk akseptable grenser. Det er viktig å unngå fleire master enn det som er absolutt naudsynt, og det skal innhentast ein landbruksfagleg vurdering av behovet. Vidare skal alternative plasseringar vurderast. Og ein skal prøve å unngå uheldig verknad på landskapet.

Naturmangfaldlova

Etter naturmangfaldlova (nml.) § 7 skal prinsippa i §§ 8 – 12 leggjast til grunn ved utøving av offentleg mynde, og det skal koma fram av vedtaket korleis prinsippa er vurdert og vektlagt i saka.

Vurdering

Breheimen nasjonalparkstyre skal vurdere om oppsetting av ein basestasjon for elektroniske bjøller på beitedyr kan gjevast løyve til etter verneforskrifta § 3 punkt 1.3 k), der forskrifta seier at forvaltingsstyresmakta kan gje løyve til eit slikt tiltak.

Sjølv om beiteområda ikkje er nemnt i verneføremålet i nasjonalparken, slår forvaltingsplanen fast at desse har stor verdi. Dei heng saman med beiteområda kring Nørdstedalseter, og er viktige for beitebrukarar som sommararbeite.

Fortun beitelag har saman med Gjetargut prøvd å finne dei mest eigna stadane å sette opp master, der målet er å ha best mogleg dekning og færrest mogleg master. To master er sett opp kring Mørkridsdalen i Breheimen nasjonalpark, ei er planlagt utanfor verneområde, medan det her er søkt om ei ny innanfor verneområdet. Denne er ønska plassert på fjelltoppen Gravdalsnosi kring 1500 moh. Denne vil dekke store deler av beiteområda til Fortun beitelag, då både Nørdstedalen, Middalen og Vetledalen vil dekkast. Saman med allereie oppsette basestasjonar, vil det vere stor dekningsgrad for beiteområda til både Skjolden og Fortun.

I Fortunsdalen har det vore mykje tap av beitedyr grunna store rovdyr, særskilt jerv. For beitebrukarane vil radiomerking av beitedyra hindre mykje uvisse, gjere det enklare å dokumentere eventuelle tap av dyr og raskare kunne gjere grep for å hindre tap av dyr. Radiomerking av dyr vil også vere til stor hjelp i samband med sankinga, og føre til stor tidssparing. Fagleiar landbruk i Luster kommune uttaler seg positivt til å teknologi som gir betre oversikt over beitedyr i fjellet.

Verken gjennom forvaltningserfaring eller registrerte observasjonar av naturmangfald kan forvaltar sjå at omsøkt tiltak vil påverke artar eller økosystem. Dette vart også stadfesta av sekretær for villreinutvalet i Reinheimen-Breheimen, som seier tiltaket lite truleg vil påverke villreinen i området.

Basestasjonar har vore sett opp på verutsette områder før og skal tole mykje ver og vind. Det skal i utgangspunktet ikkje vere naudsynt med noko jamnleg drift og tilsyn av installasjonane. Likevel tilseier erfaring at alle installasjonar vil trenge noko vedlikehald. Mykje av utstyret som er naudsynt til basestasjonane er relativt små og lette, og kan fraktast fram til fots.

Løyve til å etablere basestasjonar i dette området vil kunne gje presedens for tilsvarande saker i andre verneområde i Breheimen. Samstundes er beite i verneområda vurdert til å ha stor verdi, og tradisjonell landbruksdrift skal det leggjast til rette for å utøve i verneområda. Det er også opna opp for tiltaket i verneforskrifta i Breheimen nasjonalpark, og Fortun beitelag ønskjer her å kople seg på eit eksisterande system som grannebeitelaget i Skjolden

har gode erfaringar med. Tiltaket vil vere nyttig for gardbrukarar i Fortun og kan vere med å sikre framtidig bruk av områda til beitedyr og styrke landbruksnæringa i Fortun.

Kunnskapen om området er kjent gjennom mange år med forvaltningserfaring og Forvaltningsplan for verneområda i Breheimen. Det er ikkje registrert raudlisteartar i planlagt område for oppsetting av master, med unntak av observasjon av jerv. Tiltaket vil ha ingen/minimal påverknad på villrein, jf. uttale frå sekretær i Reinheimen-Breheimen villreinutval. Det er ikkje registrerte kulturminne i område der basestasjonane er planlagt. Kunnskapen om området er vurdert som god for å vurdere denne saka, jf. nml. § 8, og føre-var-prinsippet, jf. nml. § 9 er difor tillagt liten vekt. Forvaltninga skal vurdere den samla belastninga eit tiltak vil få på naturmiljøet, jf. nml. § 10. Basestasjonar vil vera nye tekniske inngrep. Dette er relativt små installasjonar som vil vera lite synlege på avstand, og vil ikkje gje dei store endringane i landskapet. Plassering av mastene kan ta omsyn til dei mest nytta turstiane i området. Basestasjonane er relativt små installasjonar, og blir difor ikkje rekna som tyngre installasjon som endrar definisjonen på område som eit inngrepsfritt området.

Tiltaket vil i liten grad medføra inngrep i landskapet, med unntak av mindre boltar i fast fjell. Sidan desse kan kappast jamnt med fjellet blir det bli minimalt med sår i terrenget. Forvaltar vurderer tiltaket som reversibelt. Ved å plassera basestasjonane slik at dei er lite synleg frå turstiar i området, og med minst mogleg silhuett-verknad, vil dei vera til liten skade for friluftslivet. Etter ei samla vurdering meiner forvaltar basestasjonane ikkje vil ha negativ verknad på verneverdiane, og er ikkje i strid med verneføremålet i Breheimen nasjonalpark.

Nml. § 11 er vurdert som ikkje relevant for denne saka.

Konklusjon

På bakgrunn av vurderingar etter nml. §§ 8-12 og verneforskrifta, meiner forvaltar at tiltaket ikkje er i strid med verneverdiane og verneføremålet, og vurderer at Breheimen nasjonalparkstyre med heimel i verneforskrifta for Breheimen nasjonalpark § 3 punkt 1.3 k) bør innvilge søknad om etablering av basestasjon for elektroniske bjøller innanfor Breheimen nasjonalpark.

Postboks 987

2604 Lillehammer

Søknad om løyve til oppsetting av sendar på Gravdalsnosi I Nørdstedalen for peiling av husdyr-

Nå har fleire beitelag i kommunen tatt i bruk systemet frå firmaet gjetargut. Eit peilingssystem for å ha kontroll på dyra i utmark. Dette systemet ønsker nå vi i Fortun beitelag å også ta i bruk.

Inne i Nørdstedalområdet har me i dei siste åra hatt store problem med rovdyr, spesielt jerv. Og med elektronisk peiling har man mykje større kontroll på dyra. I dette området finnes det ikkje mobildekning, så da er systemet til gjetargut eit veldigt godt system.

Med sender på Gravdalsnosi vil området få ein god dekning, dette vil føre til at systemet blir meir komplett for alle som nyttar det.

Me søker om å få sette opp ein slik sender/basestasjon på Gravdalsnosi i nasjonalparken.

Søknaden gjeld og nødvendig bruk av helikopter eller snøskuter for å få opp utstyret. På grunn av usikkerhet på tidsbruk ved montasje, søker me om to turer med helikopter og to turar med snøskuter.

Vedlagt kart viser plassering og dekningskart, med og utan sender på Gravdalsnosi.

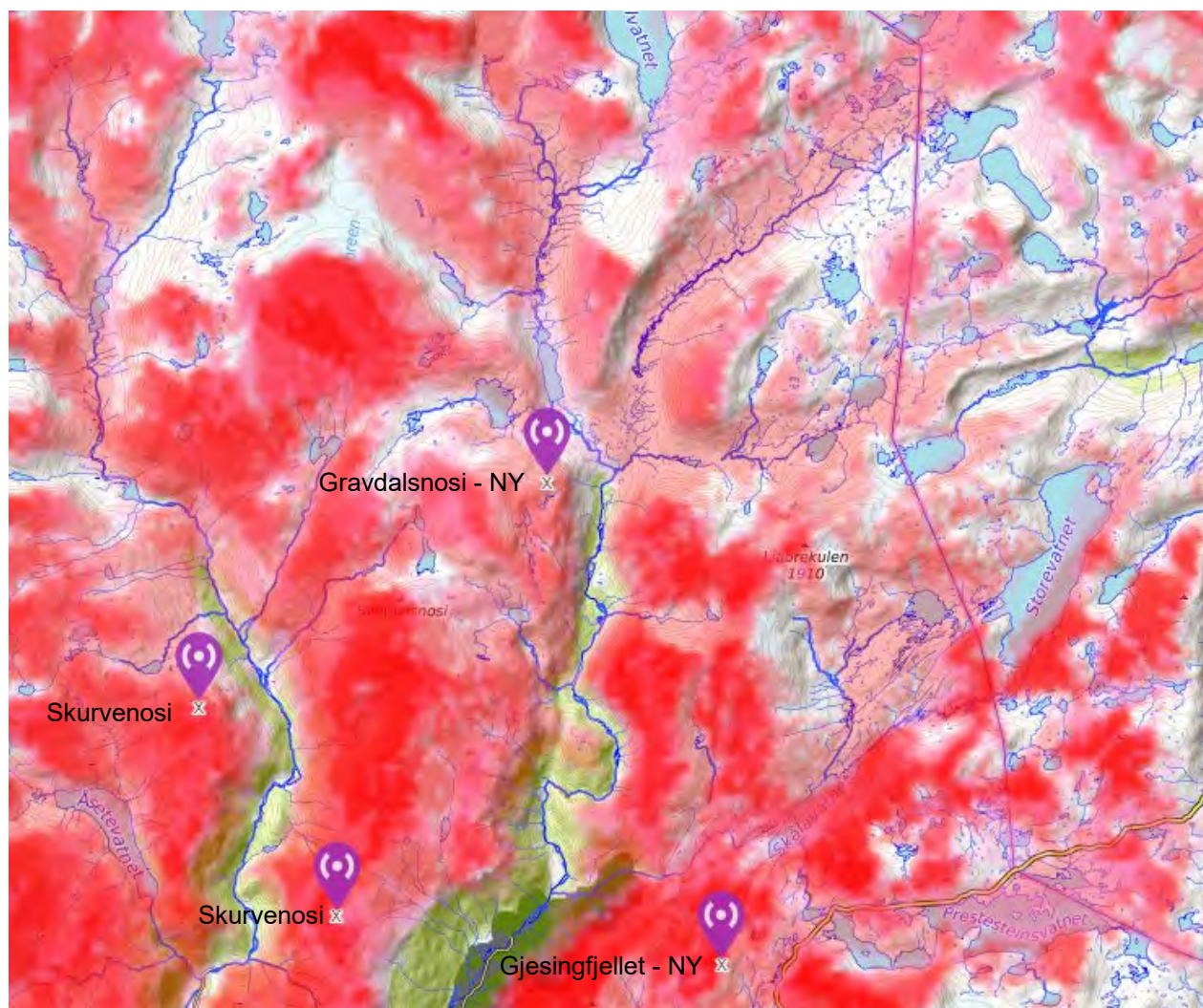
Fortun Beitelag

v/ John Rolf Bjørnevåg

Fortunsdalen 538, 6877 Fortun

Tlf 91103996 Epost jrbjornevag@yahoo.no

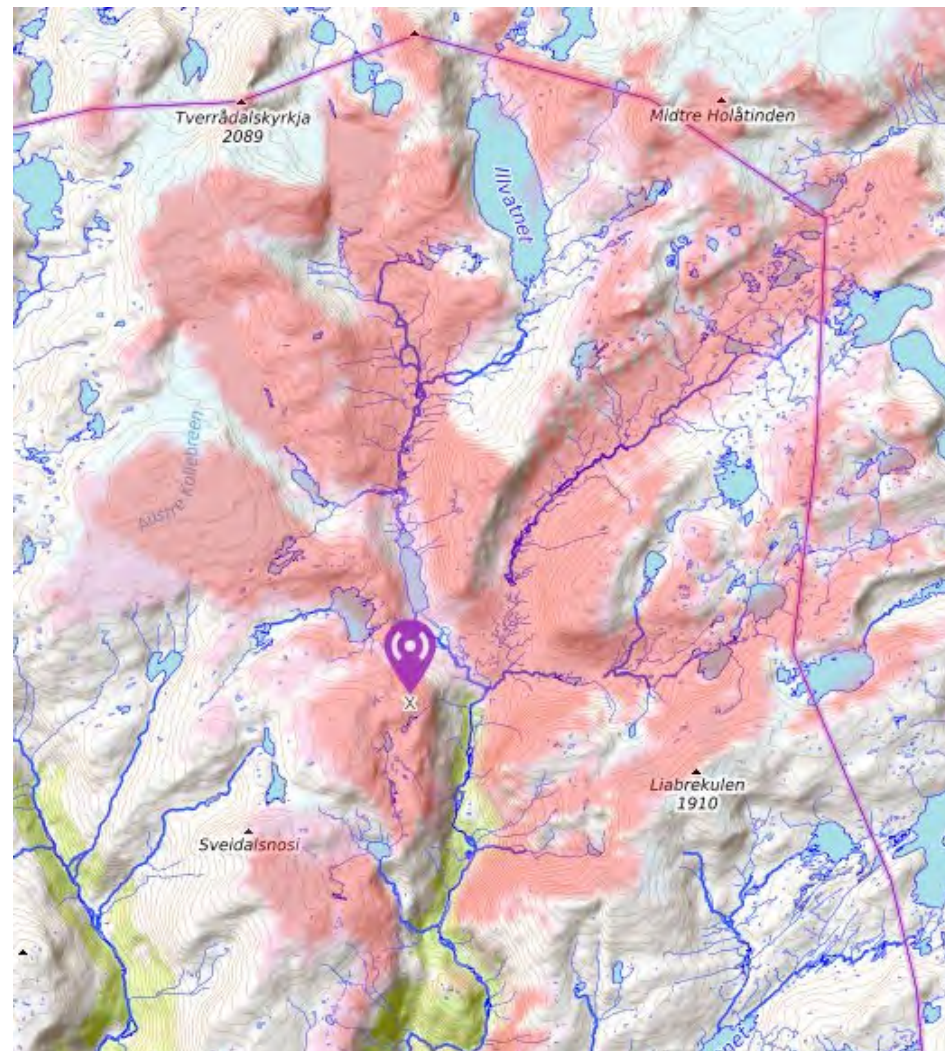
Nørdstedalseteter med omliggende baser. Ny basestasjon på Gravdalsnosi

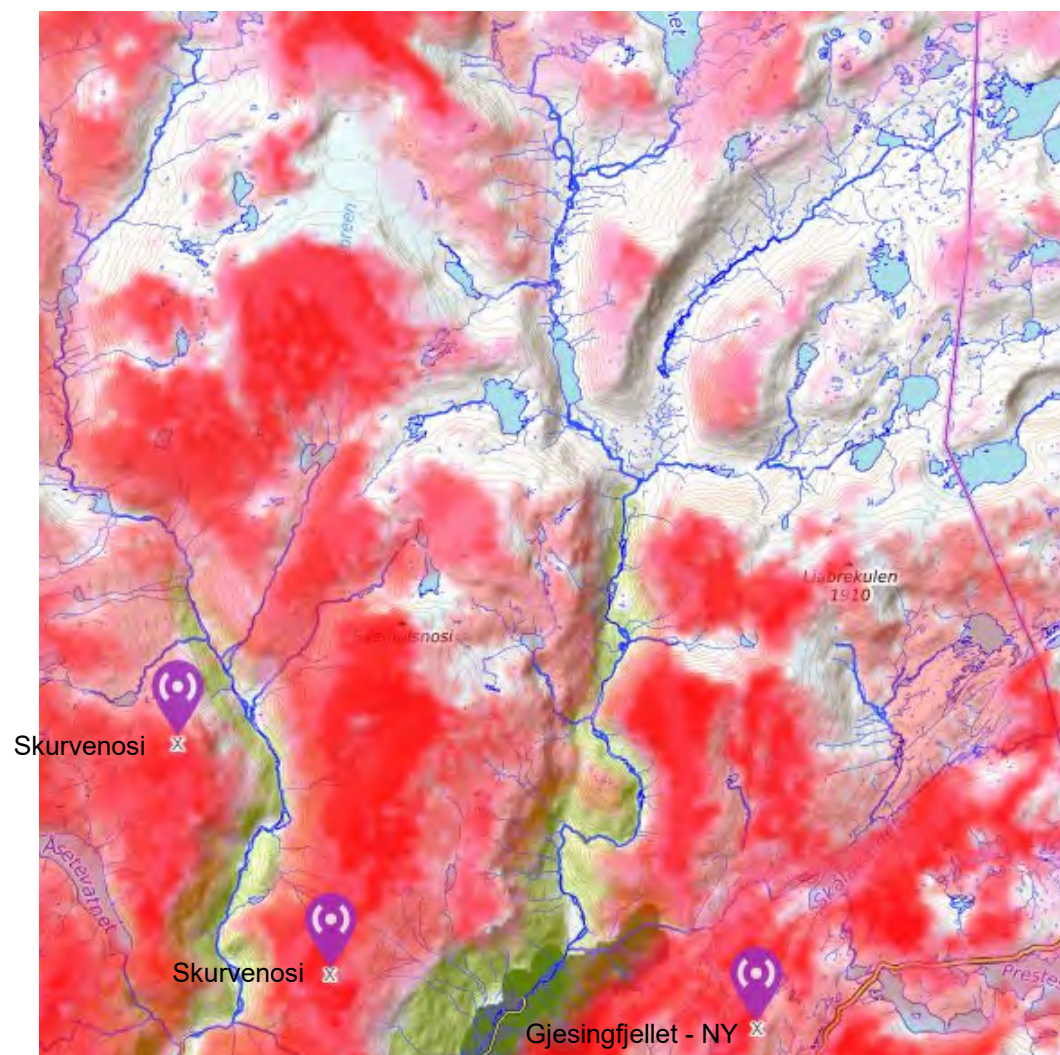
Gjesingfjellet vil
mulig settes opp i
2023

Nørdstedalseteter med ny base - Gravdalsnosi

Rød til rosafarge gir meget god dekning.

Nørdstedalseteter med omliggende baser. Uten Gravdalsnosi inkludert

Arkivsaksnummer: 2022/11260-13

Saksbehandlar: Stein Magne Grevrusten

Dato: 01.03.2023

Utval	Utvalssak	Møtedato
Breheimen nasjonalparkstyre	7/23	08.03.2023

Breheimen nasjonalparkstyre – 2023 – Prioritering av tiltaksmidler og andre driftsmidler

Innstilling frå forvaltar

Nasjonalparkstyret godkjenner sekretariatets forslag til fordeling av tildelte midlar i tiltaksplanen (sjå tiltaksplan i vedlegget). Sekretariatet får fullmakt til å arbeide vidare med tiltakslista i 2023 slik som den er presentert i styremøtet den 8. mars 2023.

Sekretariatet kan søkje om tilleggsmidler dersom dette blir nødvendig i løpet av året. Ein eventuell søknad om tilleggsmidler blir gjort i samråd med styreleiar.

--- slutt på innstilling ---

Dokument i saka

- Forslag til tiltaksplan for bestillingsdialogen 2023 (presentert og godkjent på styremøte 22. november 2022) og forslag til fordeling av tildelte midlar for 2023.
- Brev av 02.11.22 frå Miljødirektoratet - Rammer og opplegg for Statsforvalteren og verneområdestyrer - innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder og SNO-ressurser i verneområder - 2023.
 - Strategi for bruk av midlar til tiltak 2020-2025
 - Skjema for innspel om ønsket SNO-ressurs

Saksopplysningar

Breheimen nasjonalparkstyre får midlar til drift av nasjonalparkstyret og utarbeiding av skjøtselsplanar, besøksstrategiar o.l. gjennom budsjettpost 1420.21. Posten er ein statleg «driftspost».

Breheimen nasjonalparkstyre får midlar til tiltak i verneområda gjennom budsjettpost 1420.31 som er ein statleg investeringspost og ikkje ein tilskotspost. Ut frå retningslinjene for budsjettposten skal innmeldinga utelukkande vere for midlar til tiltak i regi av nasjonalparkstyret som forvaltningsmyndigheit, og ikkje ei liste over tiltak som kommunar, private aktørar eller andre ønskjer å utføre.

Midlane som nasjonalparkstyret kan få via denne budsjettposten skal gå til tiltak som er nødvendig for å ta vare på verneverdiane, informasjonstiltak og skjøtsels- og tilretteleggingstiltak. Tilretteleggingstiltak kan bl.a. omfatte opparbeiding av stigar, kloppelegging og merking for å styre ferdsel i og rundt sårbar natur i verneområda. Midlane kan også brukast til informasjonstiltak i tråd med ny merkevare for Norges nasjonalparker, og til utarbeiding av besøksstrategiar for nasjonalparker og andre verneområde med store besøkstal eller spesielle utfordringar. Alle tiltak skal vere i tråd med godkjent forvaltings-/skjøtselsplan for verneområdene og andre relevante styringsdokument. Prioritering vil skje i samsvar med dokumentet «*Strategi for tiltaksmidler*». Det blir presisert at eventuelle tiltak må være avklart med grunneigar o.a.

Tiltak i bestillingsdialogen for 2023 vart presentert i styremøte den 22. november 2022 og tiltakslista vart godkjent av nasjonalparkstyret.

Tildelte midlar for 2023

Sekretariatet:

Midlar til drift av sekretariatet blir tildelt via Statsforvalteren i Innlandet og Statsforvalteren i Vestland.

Styret:

Tildeling frå Miljødirektoratet til drift av Breheimen nasjonalparkstyre er på 250.000,- for 2023. Dette er nesten 25.000,- mindre enn det som vart meldt inn som behov for gjennomføring av styret sine møter/aktivitet i 2023. I utrekninga er det lagt inn møter og anna aktivitet basert på erfaring frå tidlegare år. Sekretariatet meiner likevel at årets aktivitet i styret skal kunne gjennomførast innanfor desse rammene.

Besøksstrategi:

For 2023 vart det søkt om 25.000,- i samband med slutføring av besøksstrategien for Breheimen. Nasjonalparkstyret fekk tildelt 25.000,- frå Miljødirektoratet til dette arbeidet.

Skjøtselsplanar:

For 2023 vart det søkt om 128.000,- i samband med utarbeiding av skjøtselsplan for Høyrokampen naturreservat. Nasjonalparkstyret fekk tildelt 120.000,- frå

Miljødirektoratet til dette arbeidet. Arbeidet med skjøtselsplanen kan gjennomførast tildelte midlar.

Bestillingsdialogen/tiltaksplan:

I Bestillingsmøte 1 den 22. november 2023 vart forslag til tiltaksplan for 2023 lagt fram for styret. Skjemaet vart godkjent av styret og sekretariatet fekk fullmakt til å endre summar og eventuelle tiltak i tråd med det som vart diskutert på møtet. I denne samanhengen vart det, i tillegg til lista som vart behandla den 22.11.2022, meldt inn behov for:

- 300.000,- til samarbeid om informasjonsmedarbeidar (styresak 6. jan 2023)
- 50.000,- til grottekurs for reiselivet
- 50.000,- til utarbeiding av informasjonsplakatar (tillegg)

I bestillingsdialogen vart det meldt inn eit behov for totalt 1.239.501,- og det vart tildelt 630.000,- frå Miljødirektoratet. Dette betyr at det manglar 609.501,- samanlikna med innmeldt behov. I behandlinga frå Miljødirektoratet vart følgjande påpeika i nasjonalparkstyret sin liste over prioriterte tiltak som ble meldt inn:

Prioritet 15. Informasjonsplakatar verneområda i Breheimen: Ikkje tildelt midlar pr. nå (150.000,-). Må vente på godkjent besøksstrategi.

Prioritet 16. Etablere informasjonspunkt etter ny merkevare: Ikkje tildelt midlar pr. nå (100.000,-). Må vente på godkjent besøksstrategi.

Prioritet 17. Grottekurs for reiselivet: I følgje direktoratet er dette utanfor postformålet. Ikkje tildelt midlar (50.000,-).

Prioritet 18. Felles informasjonsmedarbeidar med Norsk Fjellsenter: Jotunheimen og Reinheimen. I følgje direktoratet er dette utanfor postformålet. Ikkje tildelt midlar (300.000,-).

Alle dei andre prioriterte punkta i tiltaksplanen er godkjent av Miljødirektoratet utan kommentar.

Sekretariatet er av den oppfatning at alle skjøtselsoppgåvene i årets tiltaksplan kan løysast på ein forsvarleg måte innanfor dei tildelte midlane. Vi kan nytte oss av dei andre søknadsrundane som kjem i løpet av 2023 for å eventuelt be om meir midlar dersom det viser seg nødvendig.

Oversikt over midlar for 2023

	Søkt om	Tildelt
Drift av Breheimen nasjonalparkstyret	274.218,-	250.000,-
Drift av sekretariatet (ekskl. lønnsutgifter)	-	-

Besøksstrategi	25.000,-	25.000,-
Skjøtselsplanar (Høyrokampen)	128.000,-	120.000,-
Bestillingsdialogen/tiltaksplan 2023	1.239.501,-	630.000,-
Sum	1.666.719,-	1.025.000,-

TILTAKSPLAN FOR BREHEIMEN 2023										Sist endret: 31.01.2023					
Prioritet	Verneområdenavn + naturbase-id	Tiltakskategori	Kort beskrivelse av tiltak	Finansiering	Samarbeidsaktører	Hvem gjennomfører tiltaket?	Gjennomføringsperiode	Intervall (eventuelt)	Merknad / kommentar	Bestillingsmøte 1 i november 2022. Omsøkte midler: 1.239.501,-		Bestillingsmøte 2 i mars 2023 (etter tildeling av midler). Tidette midler: 630.000,-			
										Sekretariatet sitt framlegg til finansiering (kr)	NP-styret sitt vedtak november 2022 / januar 2023	Sekretariatet sitt framlegg til finansiering (kr)	NP-styret sin prioritering mars 2023		
1	Mærkindstulen LVO-VV0002832	Skjætsel av vegetasjon	Slått på Knivbakklaget	Nasjonalparkstyret	Grunnveigar på Knivbakklaget, Nasjonalparkstyret, SNO	Grunnveigar på Knivbakklaget	2010	Årlig	Årlig skjætselstak tilskudd i skjøtselplanen. Slåtteengen er totalt 26 daa. Avtale med grunnveigar.	kr 27 000	kr 27 000	kr 27 000			
2	Mærkindstulen LVO-VV0002832	Skjætsel av vegetasjon	Hautbeite med sau på Knivbakklaget og i Knivbakkl	Nasjonalparkstyret	Grunnveigar og nasjonalparkstyret	Grunnveigar på Knivbakklaget og i Knivbakkl	2010	Årlig	Årlig skjætselstak tilskudd i skjøtselplanen. kr. 6000,- i grunntilskudd + kr. 120 av dyr. To grunnveigar på 2017. Begge har kring 100 valone dyr. Avtale med Kjell Einar Ørnberg og Tor Inge Midtun.	kr 40 000	kr 40 000	kr 40 000			
3	Mærkindstulen LVO-VV0002832	Skjætsel av vegetasjon	Slått på Dulsøte	Nasjonalparkstyret	Grunnveigar på Dulsøte, Statens naturoppsyn og nasjonalparkstyret	Grunnveigar på Dulsøte	2010	Årlig	Årlig skjætselstak tilskudd i skjøtselplanen. Villår om inngjerding og oppfølging av gjende. Slåttegrødet på Dulsøte er 15 daa. Avtale med Johanne og Elin Røuge.	kr 22 500	kr 22 500	kr 22 500			
4	Mærkindstulen LVO-VV0002832	Skjætsel av vegetasjon	Hautbeite med sau i Grandall	Nasjonalparkstyret	Grunnveigar, og nasjonalparkstyret	Grunnveigar i Grandall.	2018	Årlig	Årlig skjætselstak som inngår i et program. Rune Fjellseting har kring 100 valone dyr. Det vart lagt til grunn eit grunntilskott på 6000 for kvar + 120 per valde dyr som vart slept fram att på beite etter hovudbank og klipping.	kr 20 000	kr 20 000	kr 20 000			
5	Høyfjælen LVO-VV0002827	Skjætsel av vegetasjon	Rydding av einar og annen vegetasjon ved Sør Høyfjælen.	Nasjonalparkstyret	Sekretariatet, SNO, Bruksetthavasar, Lom fjellstyre	Sekretariatet, SNO, Bruksetthavasar, Lom fjellstyre	2021	Årlig	Fjerne einar m.m. i tråd med skjøtselplanen. Styrt beiting av rydda areal.	kr 200 000	kr 200 000	kr 200 000			
6	Høyfjælen LVO-VV0002827	Skjætsel av vegetasjon	Inngjerding av areal for 3 f8 større beitetrykk på Nordre Høyfjælen.	Nasjonalparkstyret	Sekretariatet, SNO, Bruksetthavasar, Lom fjellstyre	Sekretariatet, SNO, Bruksetthavasar, Lom fjellstyre	2021	Årlig	Inngjerding av areal og fjerne einar m.m. i tråd med skjøtselplanen. Styrt beiting av rydda areal med get.	kr 100 000	kr 100 000	kr 100 000			
7	Høyfjælen LVO-VV0002827	Tilrettelegging	Reparere fundament til bru over Høyfjælen LVO.	Nasjonalparkstyret		Strbyggjaren, SNO	2023		1-2 dagar med arbeid.	kr 40 000	kr 40 000	kr 40 000			
8	Myrsubytta LVO-VV0002830	Skjætsel av vegetasjon	Skjætsel i Myrsubytta lvo	Nasjonalparkstyret		Sjøklå Almenning, uterengar	2018	Årlig	Fjerne einar m.m. i tråd med skjøtselplanen.	kr 50 000	kr 50 000	kr 50 000			
9	Vigdalen LVO-VV0002831	Skjætsel av vegetasjon	Hautbeite med heit, inngjerding og rydding av naturbeitemark på Fjellstapen.	Nasjonalparkstyret	Grunnveigar, nasjonalparkstyret, SNO	Grunnveigar	2016	Årlig	Inngjerding beiting med heit. Hovudfokus på naturbeitemark kring Vigdastapen, j. skjøtselplan. Oppsetting/hedattaking av gjende, rydding av naturbeitemark.	kr 20 000	kr 20 000	kr 20 000			
10	Vigdalen LVO-VV0002831	Skjætsel av vegetasjon	Rydding av problemvekster og tynning av skog på naturbeitemark Fjellstapen.	Nasjonalparkstyret	Grunnveigar, nasjonalparkstyret, SNO	Grunnveigar	2023		Rydding og slått som skilda i skjøtselplan.	kr 10 000	kr 10 000	kr 10 000			
11	Mærkindstulen LVO-VV0002832	Skjætsel av vegetasjon	Fjerning av tistel på Dalen	Nasjonalparkstyret	Grunnveigar, nasjonalparkstyret, SNO	Grunnveigar	2015	Årlig	Tiltak vart starta i 2015 og har hatt god verknaad. Tiltaket bør følgjast opp nole år til.	kr 15 000	kr 15 000	kr 15 000			
12	Mærkindstulen LVO-VV0002832	Skjætsel av vegetasjon	Styring av almi i Steinhøggen/Bjergarden	Nasjonalparkstyret	Grunnveigar, nasjonalparkstyret, SNO, treklararar	Treklararar med tilkomstforing	2023		Tiltaket er oppfølging av plan for styringstrær på Steinhøggen og Bjergarden i Mærkindstulen LVO utarbeida av økolog Steinar Vatne, rapport 1-2022.	kr 40 000	kr 40 000	kr 40 000			
13	Mærkindstulen LVO-VV0002832	Skjætsel av vegetasjon	Rydding, slått og beite på Liane	Nasjonalparkstyret	Grunnveigar, nasjonalparkstyret, SNO	Grunnveigar, evt Sjøklåen byggeservice	2023		Tiltaket med skjøtselplan skal støtvarlen kring Liane ryddast.	kr 20 000	kr 20 000	kr 20 000			
14	Mærkindstulen LVO-VV0002832	Skjætsel av vegetasjon	Rydding av problemvekster, slå og rake på Knivbakkl	Nasjonalparkstyret	Grunnveigar, nasjonalparkstyret, SNO	Grunnveigar	2021		Oppfølging av tiltak i 2020 der ein tok oppskott av bjørk og einar, tyrlig og berrevidde.	kr 15 000	kr 15 000	kr 15 000			
15	Vigdalen LVO-VV0002831	Skjætsel av vegetasjon	Rydding av problemvekster og tynning av skog på naturbeitemark Breidale	Nasjonalparkstyret	Grunnveigar, nasjonalparkstyret, SNO	Grunnveigar	2021		Rydding og slått som skilda i skjøtselplan	kr 10 000	kr 10 000	kr 10 000			
16	Vigdalen LVO-VV0002831	Skjætsel av vegetasjon	Rydding av problemvekster og tynning av skog på naturbeitemark Drivande	Nasjonalparkstyret	Grunnveigar, nasjonalparkstyret, SNO	Grunnveigar	2021		Rydding og slått som skilda i skjøtselplan	kr 10 000	kr 10 000	kr 400			
17	Breheimen NP-VV0002830	Informasjon	Utarbeide nye informasjonsplakater (hovudplakat og temaplakat) etter ny merkevarerett for Norges nasjonalparker.	Nasjonalparkstyret		Sekretariat, SNO	2022		Informasjonsplakater til informasjonspunkt Breheimen NP.	kr 150 000	kr 150 000	kr 0			
18	Breheimen NP-VV0002830	Informasjon	Etabelle nye infopunkt med bakgrunn i prioritering i besøksstrategien.	Nasjonalparkstyret		Sekretariat, SNO	2022		Erstatte tavler som vart avlystlagt vinter 2020 i samvar med den nye merkevaren.	kr 100 000	kr 100 000	kr 0			
	Breheimen NP-VV0002830	Informasjon	Groteskurs for bedrifter som bruker grottene i Dumdalen.							kr 50 000	kr 50 000	kr 0			
	Breheimen NP-VV0002830	Informasjon	Infostilling, og utslag med Reinheimen, Jotunheimen og Fjellstapen i Lom							kr 300 000	kr 300 000	kr 0			
19	Breheimen NP-VV0002830	Kunnskapsomheving	Ferdustavler for 8 regstyre ferdst: + 1 idare grotte i Dumdalen (1 telfst) + stor ferdst inn i nasjonalparken på Lumsagen som ikle er regstret ende (2 telfere).						Vi har tre ferdstutstallere i Breheimen fra 2022 og trengjer ikle fleire utstove for 8 f8 gjennomført årets regstrettinger.	kr 1	kr 1	kr 1			
20	Breheimen NP-VV0002830	Tilrettelegging/Restaurering	Fraumen i Sjøklå. Stader på infrastruktur Breheimen	Nasjonalparkstyret			2018 - 2022		Lagge fortatt midler til oppmandel Naturkudelfonden i Sjøklå Almenning (Rest. 217.590,-).	kr 0	kr 0	kr 0			
21	Mærkindstulen LVO-VV0002832	Tilrettelegging	Utbedring buforvegen i Mærkindstulen Skogstjelli, Sørveigstjelli, Havgvegen, Råsampt	Nasjonalparkstyret	Grunnveigarlag, beittag, nasjonalparkstyret, SNO	Strbyggjaren	2023		Flere punkt og strekninger er utfordrande for 8 f8 inn dyr på beite. Restmidlar i Luster kommune kan nyttast til desse utbedringane.	Midler i Luster kommune?					
22	Mærkindstulen LVO-VV0002832	Restaurering	Restaurering deingende på Dulsøte.	Nasjonalparkstyret	Grunnveigar Dulsøte, Nasjonalparkstyret, SNO	Strbyggjaren, SNO	2020-2023		Prosjekt over fleire år. Nedprioritert etter Raumen i 2018. Om det er midlar att i Luster kommune og det er skjønning arbeidskraft, kan dei nyttast til dette tiltaket.	Midler i Luster kommune?					
23	Mærkindstulen LVO-VV0002832	Tilrettelegging	Gruing buforvegen	Nasjonalparkstyret	Sjøklåen Grunnveigarlag, Sjøklåen Sanketlag, Nasjonalparkstyret, SNO	Sjøklåen byggeservice	2023		Buforvegen er mange stader slått med stjerne gras og er krevjande for dyr og folk å bruke i nedre del av buforvegen i Mærkindstulen. Guss f8 ikle lag ved Hødnveollen og er plantlagt Rydd inn med tiggas. Stole f8 år har ein kunne fly inn nokre tiggas i samband med andre prosjekt i dalen. Dette kan også vere aktuelt i 2023 om ein skal nytte heilkrøper til andre prosjekt.	Midler i Luster kommune?					
24	Mærkindstulen LVO-VV0002832	Tilrettelegging	Flytte stein f8 slåtteeng ved Grasyt til Skogstjelli, der dei kan nyttast som beik.	Nasjonalparkstyret	Sjøklåen Grunnveigarlag, Sjøklåen Sanketlag, Nasjonalparkstyret, SNO	Sjøklåen byggeservice	2023		Flerte steinar vart henta i elva i samband med utbedring av buforveg gjennom Grasyt. Dette vart gjort nytta og f8 i dag mitt på slåtteeng. Dei bør fjerne f8 slåtteenga og kan vere fine utstebekar ved turnmål Skogstjelli.	Midler i Luster kommune?					
25	Mærkindstulen LVO-VV0002832	Restaurering	Restaurering av sti Rebi - Skot - Myrasete	Nasjonalparkstyret	Grunnveigar, Nasjonalparkstyret, SNO	Strbyggjaren, SNO	2020	2018-2022	Vart nedprioritert i 2019 pga Raumen. Stien er tenkt tilbakeført til kyst for kjøphestar på den gamle prosess. Tiltak starta i 2016, er tenkt gjennomført mellom Rebi og Myrasete (2016-2018) vart gjennomført mellom Rebi og Skarvstulen. Grunnveigar, Sørveigstjelli, vil gå inn med ein vesentleg eigendel i prosjektet. Settast på vent, uthetarbeid. Kjøp gjort nole i 2020	kr 0					
SUM										kr 1 239 501	kr 1 239 501	kr 630 000	kr 0		

Behovsinnmelding statsforvalteren - 2023

Navn	Status	Innvilget beløp	Kommentar
Midler til drift av Breheimen nasjonalparkstyre	Innvilget	250 000	
Besøksstrategi Breheimen NP	Innvilget	25 000	
Skjøtselsplan Høyrokampen NAT	Innvilget	120 000	
		395 000	

Midler til tiltak i verneområder (kap 1420 post 31) - 2023

Pri.	Navn	Status	Innvilget beløp	Øk. ansvarlig	Kommentar
1	Slått i Mørkridsdalen; Dulsete og Knivabakkgjerdet			Forvaltningsmyndighet	
2	Haustbeite i Mørkridsdalen; Grandali, Knivabakkli			Forvaltningsmyndighet	
3	Rydding av einer og anna vegetasjon, Søre Høydalen			Forvaltningsmyndighet	
4	Rydding av vegetasjon og styrt beiting, Nordre			Forvaltningsmyndighet	
5	Reparasjon av brufundament over Høya i Høydalen			Forvaltningsmyndighet	
6	Rydding av einer og anna vegetasjon, Mysubytta			Forvaltningsmyndighet	
7	Styrt beiting med hest, Vigdalen			Forvaltningsmyndighet	
8	Rydding av uønska vegetasjon, Vigdalen			Forvaltningsmyndighet	
9	Fjerning av tistel på Dalen, Mørkridsdalen			Forvaltningsmyndighet	
10	Styving av alm i Steinhaugen/Øygarden,			Forvaltningsmyndighet	
Antall: 20			630 000		

Midler til tiltak i verneområder (kap 1420 post 31) - 2023

Pri.	Navn	Status	Innvilget beløp	Øk. ansvarlig	Kommentar
	Mørkridsdal				
11	Skjøtsel naturbeitemark Liane, Mørkridsdalen			Forvaltningsmyndighet	
12	Skjøtsel naturbeitemark Knivabakkli, Mørkridsdalen			Forvaltningsmyndighet	
13	Skjøtsel naturbeitemark Breidsete, Vigdalen			Forvaltningsmyndighet	
14	Skjøtsel naturbeitemark Drivande, Vigdalen			Forvaltningsmyndighet	
15	Informasjonsplakater verneområda i Breheimen	Avvent		Forvaltningsmyndighet	avvent godkjent besøksstrategi
16	Etablere informasjonspunkt etter ny merkevare	Avvent		Forvaltningsmyndighet	avvent godkjent besøksstrategi
17	Grottekurs for reiselivet	Utenfor postformål		Forvaltningsmyndighet	
18	Felles informasjonsstilling, Norsk Fjellsenter	Utenfor postformål		Forvaltningsmyndighet	
19	Ferdsestellere			Forvaltningsmyndighet	
20	Samlet pott	OK	630 000	Forvaltningsmyndighet	
Antall: 20			630 000		

ST 8/23 Delegerte vedtak /

DS 1/23 Delegert vedtak - Honnsrøve NAT - 2022 - Dispensasjon - Motorferdsel i samband med fjerning av kadaver - Prosjektet "Berekraftig sameksistens med sau og jerv i utmark" v/Kari Hånsnar 2022/12267

DS 2/23 Delegert vedtak - Breheimen NP - dispensasjon - motorferdsel - 2023 - Transport av ved, proviant og båt - Ola Yttre 2022/8634

DS 3/23 Delegert vedtak - Breheimen NP - dispensasjon - motorferdsel - 2023 - snødekt mark - utplassering av garnkasse og båt i Søverdalen - Lars Kurt Haugen 2023/21

DS 4/23 Delegert vedtak - Høyrokampen NR - dispensasjon - motorferdsel - 2023 - snødekt mark - transport til Bøvertjønne gbnr 155/1/113 - Odd Repp 2022/11326

DS 5/23 Delegert vedtak - Breheimen NP - dispensasjon - motorferdsel - 2023 - Sota sæter - Holåbreen - Lundadalen - Kjell Lundemo 2022/10247

DS 6/23 Delegert vedtak - Breheimen NP - dispensasjon - motorferdsel - 2023 - 2026 - motorbåt - Lundadalsvatnet - Odd Arve Rakstad 2022/12282

DS 7/23 Delegert vedtak - Breheimen NP - Dispensasjon - 2023-2026 - Transport av salt med snøskuter - Gregor Ingar Gjerdet 2023/1504

DS 8/23 Delegert vedtak - Breheimen NP - dispensasjon - motorferdsel - 2023 - fjerning av kadaver - Kari Hånsnar 2022/12267

DS 9/23 Delegert vedtak - Breheimen NP - 2023 - Motorisert transport for rydding av materialar langs Måråe - Sebb AS v/ Trond Jøingsli. 2022/11716

DS 10/23 Delegert vedtak - Breheimen NP - 2022 - Utplassering av kasse med turbok - Skjåk Turlag v/ Jarleif Ellingbø 2022/11697

DS 11/23 Delegert vedtak - Breheimen NP - 2023 - Transport østre Leirvatnet - Simon Eiesar og Åse Storbråten 2023/1031

ST 9/23 Eventuelt /